

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Υπεράκτιες Μελέτη Περίπτωσης

του

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ – ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Χρήστος Νεγκάκης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού

Διπλώματος στην

Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Σεπτέμβριος, 2022

*Αφιερώνεται στην
οικογένεια μου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ολοένα και πιο έντονη ανησυχία σχετικά με τους οικονομικούς παράγοντες που λαμβάνουν χώρα στην καθημερινή πραγματικότητα, δίνει το έναυσμα στην ανακάλυψη μέτρων επίτευξης απόδοσης των οικονομικών δραστηριοτήτων και αποφυγής της υπερβολικής φορολογίας, δίχως όμως να παραβιάζονται τα νομικά όρια που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία. Συνεπώς, οι υπεράκτιες εταιρείες συνιστούν υπό αυτή την έννοια τη νομική λύση, κατά την οποία επί του παρόντος η πλειοψηφία των οικονομικών παραγόντων επικεντρώνει την προσοχή της, εξαιτίας της υπερβολικής φορολογικής υποχρέωσης. Θεωρητικά, οι υπεράκτιες εταιρείες δύναται να ιδρύνονται οπουδήποτε στον κόσμο, αλλά όχι παντού και ως εκ τούτου είναι δυνατό να αποκτηθούν φορολογικά πλεονεκτήματα, δεδομένου ότι οι εταιρείες δεν απαλλάσσονται από τον φόρο απλώς και μόνο επειδή είναι υπεράκτιες εταιρείες, αλλά επειδή είναι υπεράκτιες εταιρείες εγγεγραμμένες σε φορολογικό παράδεισο.

Ο στόχος της εργασίας είναι διττός. Αφενός είναι η ανάδειξη των υπεράκτιων εταιρειών ως περιοχών που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες προσφέροντας πολύ χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και χαλαρούς κανονισμούς σε μια προσπάθεια να προσελκύσουν ξένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Αφετέρου είναι να αναδειχθεί ο ρόλος της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (CFT).

Στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας λαμβάνει χώρα καθορισμός των εννοιών της υπεράκτιας εταιρείας και του φιλολογικού παράδεισου, η καταγραφή των θετικών και αρνητικών στοιχείων από την σύστασή μίας υπεράκτιας, η αναφορά των χωρών που ευνοούν την δημιουργία τους και την σύγκριση αυτών, η καταγραφή του τρόπου και του κόστους δημιουργίας τους και η αναφορά στους δημοφιλέστερους προορισμούς σε σχέση με την εκάστοτε χρήση. Επίσης γίνεται αναφορά στη φοροαπαλλαγή – φοροδιαφυγή δια μέσου αυτών και σύγκριση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των χωρών ενώ γίνεται εκτενής αφορά και στην εφαρμογή τριγωνικών συναλλαγών για την δημιουργία μεγαλύτερου κέρδους των επιχειρήσεων και αναφορά παραδειγμάτων μεταξύ των χωρών για Τριγωνικές συναλλαγές.

Στο δεύτερο τμήμα της παρούσας εργασίας γίνεται αναφορά στην Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) η οποία αποτελεί έναν ανεξάρτητο

διακυβερνητικό φορέα που αναπτύσσει και προωθεί πολιτικές για την προστασία του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος από το ξέπλυμα χρήματος, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τη χρηματοδότηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής. Τα πρότυπα που θέτει η FATF αποτελούν σημαντική πηγή για την ερμηνεία της οδηγίας Οδηγία (ΕΕ) 2015/849. Επίσης οι κατευθυντήριες γραμμές της FATF επηρεάζουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και πολλά κράτη μέλη προκειμένου να συμμετέχουν άμεσα στη διαμόρφωση των συστάσεων της FATF.

ABSTRACT

The ever-increasing concern about the economic factors that take place in everyday reality, gives the impetus to the discovery of measures to achieve the efficiency of economic activities and avoid excessive taxation, but without violating the legal limits set by the current legislation. Therefore, offshore companies represent in this sense the legal solution, in which currently the majority of economic agents focus their attention, due to the excessive tax liability. In theory, offshore companies can be established anywhere in the world, but not everywhere and therefore it is possible to obtain tax advantages, since companies are not exempt from tax simply because they are offshore companies, but because they are offshore companies registered in tax haven.

The aim of the work is twofold. On the one hand is the emergence of offshore companies as areas that provide financial services by offering very low tax rates and lax regulations in an attempt to attract foreign financial assets. On the one hand, it is to highlight the role of the Financial Action Task Force (FATF) in the fight against money laundering (AML) and the financing of terrorism (CFT).

In the first part of this paper, the definition of the concepts of the offshore company and the philological paradise, the recording of the positive and negative elements from the establishment of an offshore company, the mention of the countries that favor their creation and their comparison, the recording of the way and the cost of their creation and the reference to the most popular destinations in relation to each use. There is also a reference to tax exemption - tax evasion through them and a comparison of the tax rates between countries, while an extensive discussion is also made regarding the application of triangular transactions to generate greater profits for businesses and reference of examples between countries for Triangular transactions.

The second part of this paper refers to the Financial Action Task Force (FATF) which is an independent intergovernmental body that develops and promotes policies to protect the global financial system from money laundering, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction. disaster. The standards set by the FATF are an important source for the interpretation of Directive (EU) 2015/849. Also the FATF guidelines influence the European

Commission and many Member States to participate directly in the formulation of the FATF recommendations.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	iii
Abstract.....	v
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	4
2.1. Έννοια «Υπεράκτιων εταιρειών» και «Φορολογικών παραδείσων» - Ορισμοί.....	4
2.2. Ιστορική Αναδρομή.....	7
2.3. Θετικά και Αρνητικά.....	10
2.3.1. Βασικά πλεονεκτήματα της σύστασης υπεράκτιων εταιρειών.....	10
2.3.2. Βασικά μειονεκτήματα της λειτουργίας υπεράκτιων εταιρειών ..	14
2.4. Χώρες που ευνοούν την δημιουργία τους.....	15
2.4.1. Χάρτης υπεράκτιων ζωνών χαμηλής φορολογίας στην Ευρώπη, την Ασία και τον υπόλοιπο κόσμο το 2022.....	18
2.5. Σύγκριση των χωρών αυτών	19
2.5.1. Υπεράκτιες ζώνες με μηδενική φορολογία	23
2.5.2. Εταιρείες χαμηλής φορολογίας σε μη υπεράκτιες δικαιοδοσίες ..	26
2.6. Τρόπος δημιουργίας τους.....	28
2.7. Κόστος δημιουργίας υπεράκτιων μεταξύ των χωρών.....	29
2.8. Δημοφιλέστεροι προορισμοί σε σχέση με τη χρήση των υπεράκτιων εταιρειών	32
2.9. Φοροαπαλλαγή – Φοροδιαφυγή δια μέσου αυτών.....	33
2.10 Σύγκριση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των χωρών για τις Offshore.....	36
2.10.1. Υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές	36
2.10.2 Χαμηλότεροι συντελεστές φορολογίας των επιχειρήσεων.	37
2.10.3. Μπαχάμες, Βερμούδες και Νησιά Κέιμαν	39
2.11 Τριγωνικές συναλλαγές για την δημιουργία μεγαλύτερου κέρδους των επιχειρήσεων	40

2.12. Μελέτη και αναφορά παραδειγμάτων μεταξύ των χωρών για Τριγωνικές συναλλαγές.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	46
3.1. Ιστορικό: Διεθνής Συνεργασία.....	46
3.2. Πρώιμες προσπάθειες: Ηνωμένες Πολιτείες.....	47
3.3. Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force) 50	
3.4. Εξελίξεις στην Ευρώπη.....	53
3.5. Νόμος Patriot των ΗΠΑ.....	56
3.6. Διεθνείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.....	58
3.7. Πρόσφατες εξελίξεις στην Ευρώπη.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	65

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Σύγκριση κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του τριγωνισμού.

Πηγή: Arap, 202044

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Μέγεθος των ξένων περιουσιακών στοιχείων στα μεγαλύτερα υπεράκτια

χρηματοπιστωτικά κέντρα του κόσμου. Πηγή: Fichtner and Hennig, 2013.....22

Εικόνα 2. Φορολογικά κλιμάκια ανά εισόδημα. Πηγή: KPMG, 202137

Εικόνα 3. Τριγωνική συναλλαγή. Πηγή: Davidon, 2016.....43

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1. Μέσοι συντελεστές εταιρικού φόρου. Πηγή: KPMG, 2021.....40

Γράφημα 2. Τριγωνική συναλλαγή. Πηγή: Paliu-Popa, 200941

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος των φορολογικών παραδείσεων και των υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων (THOFC) στην παγκόσμια οικονομία είναι ένα όλο και πιο σημαντικό ερευνητικό θέμα, ιδιαίτερα μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση (GFC) του 2008 (Aalbers, 2018; Buckley et al., 2015; Haberly and Wójcik, 2014a; Jones et al., 2018; Wójcik, 2013). Η ύπαρξη σύγχρονων φορολογικών παραδείσεων είναι αναμφισβήτητη απόδειξη της πανάρχαιας ανθρώπινης ώθησης να βελτιώσει την υλική του κατάσταση. Φαινομενικά, ο απλούστερος τρόπος για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος είναι η μείωση των δυσκίνητων φόρων που πρέπει να πληρώσει κανείς και οι φορολογικοί παράδεισοι καλύπτουν ακριβώς αυτή την ανάγκη της κοινωνίας. Μέσω των δραστηριοτήτων τους και των υπηρεσιών που παρέχουν, επιτρέπουν σε ανθρώπους, εταιρείες, ιδρύματα και διάφορους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να αποφεύγουν περιττές φορολογικές υποχρεώσεις. Όλα αυτά διευκολύνονται πολύ στην παγκόσμια εποχή της πληροφορίας λόγω της δυνατότητας άμεσης αποστολής και λήψης δεδομένων μέσω ηλεκτρονικών φορέων πληροφοριών.

Όπως αποκάλυψαν τα πρόσφατα σκάνδαλα «Panama Papers» και «Luxleaks», οι εταιρείες επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις μέσω αδιαφανών χρηματοπιστωτικών μέσων που σκόπιμα συσκοτίζουν τις λεπτομέρειες των συναλλαγών, ενώ οι ιδιώτες το κάνουν μέσω «offshore» καταπιστευμάτων και παρόμοιων ενεργειών. Αν και το μέγεθος των φορολογικών παραδείσεων και της δραστηριότητας των υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων είναι δύσκολο να μετρηθεί λόγω της συχνά μυστικής φύσης του, διάφορες μελέτες εκτιμούν ότι: τέτοιες δικαιοδοσίες διαμεσολαβούν το 30% των παγκόσμιων άμεσων ξένων επενδύσεων (FDI) (Haberly and Wójcik, 2014b). Οι παγκόσμιες απώλειες εσόδων από εταιρική φοροαποφυγή ανέρχονται σε περίπου 500 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως (Cobham and Janský, 2018) και το 40% των κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων μεταφέρεται σε φορολογικούς παραδείσους και υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα κάθε χρόνο (Tørsløen et al., 2018). Οι φορολογικοί παράδεισοι και τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα διαδραματίζουν επίσης θεμελιώδη ρόλο στη συσσώρευση και διαχείριση του ιδιωτικού πλούτου, φιλοξενώντας 12 τρισεκατομμύρια δολάρια από τον πλούτο των πλουσίων παγκοσμίως (Palan et al., 2010), ή το 8% του συνολικού παγκόσμιου οικονομικού πλούτου των νοικοκυριών (Alstadsæter et al., 2018).

Σήμερα, είναι δυνατή η μεταφορά κεφαλαίων και χρημάτων χωρίς την ανάγκη φυσικής αποθήκευσης ή μεταφοράς τους. Έτσι οι φορολογικοί παράδεισοι έχουν γίνει

αναπόσπαστο στοιχείο της οικονομικής δραστηριότητας του σύγχρονου κόσμου, τόσο σε περιφερειακή όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Οι υπηρεσίες τους συνεπάγονται περισσότερα από χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, ακόμη και με την ευρεία έννοια. Λόγω της ελκυστικής θέσης τους και της σημαντικής παρουσίας τους σε ορισμένα μέσα, προσπαθούν επίσης να αποφέρουν κέρδη σε άλλους τομείς, όπως ο τουρισμός και η αναψυχή, η αρχιτεκτονική, η προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση, η παραγωγή και διανομή αλκοολούχων προϊόντων, η παραγωγή δώρων και αναμνηστικών σε βιομηχανική κλίμακα, παραγωγή νομισματικών προϊόντων, εκτύπωση γραμματοσήμων, δημιουργία και διατήρηση φυσικών καταφυγίων, γεωργία και εκτροφή ζώων εκτροφής, νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες ή διαφήμιση. Επίσης, επωφελούνται σημαντικά από τη στελέχωση και την εξυπηρέτηση αεροπλάνων και κρουαζιερόπλοιων σε τοπικές, εθνικές, διεθνείς και μερικές φορές ακόμη και διηπειρωτικά δρομολόγια. Παρά τις παγκόσμιες οικονομικές δυνάμεις που διακηρύσσουν ότι θα επιβληθούν κυρώσεις και περιορισμοί στους φορολογικούς παραδείσους, έχουν αποδειχθεί ως επί το πλείστον ως κενές περιεχομένου απειλές. Ο αριθμός των φορολογικών παραδείσων αυξάνεται παγκοσμίως, το εύρος των υπηρεσιών τους αυξάνεται και η πολιτική και οικονομική τους κατάσταση φαίνεται πολλά υποσχόμενη και στερείται σημαντικών απειλών για το εγγύς μέλλον (Przygoda, 2013).

Με την πάροδο του χρόνου, οι υπεράκτιες περιοχές, ειδικά από τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο, άρχισαν να προσφέρουν διάφορα είδη πλεονεκτημάτων σε επενδυτές από ανεπτυγμένες χώρες σε όλο τον κόσμο, προκειμένου να προσελκύσουν ξένα κεφάλαια στην επικράτειά τους. Ως εκ τούτου, τα υπεράκτια κέντρα είναι χώρες που, εκτός από ειδικό φορολογικό καθεστώς, προσφέρουν και άλλες υπηρεσίες και εξαιρετικούς όρους συναλλαγών και επιχειρηματικών συναλλαγών για τους επενδυτές στην επικράτειά τους, όπως ποιοτικές υποδομές, σταθερό νομικό περιβάλλον, αξιόπιστο τραπεζικό σύστημα, λειτουργικό δικαστικό σύστημα, χαμηλούς διοικητικούς περιορισμούς στην απλή και γρήγορη ίδρυση εταιρειών κ.λπ. Αυτές οι συνθήκες και τα αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα τους επέτρεψαν να γίνουν μεγάλα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά κέντρα. Τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα, η υπεράκτια βιομηχανία αναπτύχθηκε και εκτιμάται ότι ο όγκος του ρευστού κεφαλαίου που ρέει μέσω αυτών των χωρών αντιπροσωπεύει περίπου το 70-80 % του ιδιωτικού ρευστοποιημένου κεφαλαίου παγκοσμίως (Lénártová, 2020).

Σε ό,τι αφορά τα υπεράκτια κέντρα, έρχονται στο προσκήνιο και σοβαρά προβλήματα παγκόσμιας φύσεως. Δεδομένου ότι αυτές οι περιοχές χρησιμοποιούνταν μόνο ως φορολογικοί παράδεισοι, δεν προκάλεσαν ανησυχία σε ειδικούς διεθνών θεσμών (π.χ.

ΟΟΣΑ) και δεν αποτελούσαν τόσο σοβαρούς κινδύνους για τη διεθνή ανάπτυξη όπως τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Το θέμα είναι ότι αυτές οι περιοχές (είτε τις αποκαλούμε φορολογικούς παράδεισους είτε υπεράκτια κέντρα) έχουν χρησιμοποιηθεί από εγκληματίες για ξέπλυμα μαύρου χρήματος εκτός από τον φορολογικό σχεδιασμό και αυτές οι περιοχές είναι εμποτισμένες από την οικονομία του βρώμικου χρήματος του κόσμου (ναρκωτικά, πορνεία, απαγωγές, οικονομική απάτη, τρομοκρατία, εμπόριο όπλων και στρατηγικών πρώτων υλών). Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αυτά τα εδάφη αποτελούν πραγματική απειλή για τη παγκόσμια σταθερότητα (Λένάρτονα, 2020).

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την έννοια των υπεράκτιων κέντρων και των φορολογικών παραδείσων, τα θετικά και αρνητικά από την ίδρυση υπεράκτιων εταιριών, το κόστος ίδρυσης υπεράκτιων μεταξύ των χωρών και να παρουσιαστούν οι δημοφιλέστεροι προορισμοί. Επίσης, θα γίνει αναφορά στη Φοροαπαλλαγή – Φοροδιαφυγή δια μέσου αυτών, στη σύγκριση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των χωρών για τις Offshore, στην εφαρμογή τριγωνικών συναλλαγών για την δημιουργία μεγαλύτερου κέρδους των επιχειρήσεων και τέλος θα γίνει μελέτη και αναφορά παραδειγμάτων μεταξύ των χωρών για Τριγωνικές συναλλαγές.

2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1. Έννοια «Υπεράκτιων εταιρειών» και «Φορολογικών παραδείσων» - Ορισμοί

Σε ελεύθερη μετάφραση, με τον όρο «offshore» κατανοείται η περιοχή που βρίσκεται πέρα από την ακτή, ενώ η αμερικανική αργκό αποδίδει στον ίδιο όρο την έννοια των οικονομικών δραστηριοτήτων και των εμπορικών εταιρειών που ασκούν τη δραστηριότητά τους εκτός της εθνικής επικράτειας του κράτους στο οποίο έχουν κατάσταση ως κάτοικος. Ο ίδιος όρος, από οικονομική άποψη, ορίζεται ως η δραστηριότητα που ασκείται στο εξωτερικό, η οποία εκτελείται εκτός των νόμων της χώρας από την οποία προέρχεται ο επενδυτής (Paraschiv, 2013).

Θεωρητικά, οι υπεράκτιες εταιρείες μπορεί να ιδρύονται οπουδήποτε στον κόσμο, αλλά όχι παντού όπου είναι δυνατό να αποκτηθούν φορολογικά πλεονεκτήματα. Οι εταιρείες δεν απαλλάσσονται από τον φόρο απλώς και μόνο επειδή είναι υπεράκτιες εταιρείες, αλλά επειδή είναι υπεράκτιες εταιρείες εγγεγραμμένες σε φορολογικό παράδεισο (Unger, 2017).

Ο όρος «φορολογικός παράδεισος» προέρχεται από τον αγγλικό όρο «tax heaven», που αναφέρεται σε χώρες (εδάφη) με ελάχιστη ή καμία φορολογία που προσφέρει ένα ευρύ φάσμα φορολογικών πλεονεκτημάτων σε υπεράκτιες εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε μια τέτοια περιοχή. Πρόκειται για χώρες με μη τυποποιημένα, πολύ συμφέροντα φορολογικά καθεστώτα που επικεντρώνονται στην προσέλκυση ξένων κεφαλαίων στην επικράτειά τους. Οι φορολογικοί παράδεισοι αποτελούν τον τομέα στόχο του λεγόμενου φορολογικού σχεδιασμού πολλών επιχειρηματιών - ιδιωτών ή μεγάλων επιχειρηματικών φορέων. Έτσι, μεγάλο μέρος των κεφαλαίων που φορολογούνται αρχικά στη χώρα πηγής αυτού του εισοδήματος διαχέεται από τον κόσμο (Lénártová, 2020). Ο αρχικός αγγλικός όρος υποδηλώνει ότι ο «φορολογικός παράδεισος» αποδίδει την ιδέα του φορολογικού καταφυγίου (Paraschiv, 2013).

Εκτός από τον όρο «φορολογικός παράδεισος», ο όρος «υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο» (THOFC) χρησιμοποιείται συχνά στη βιβλιογραφία (Sigler et al., 2019), σημαίνει μια χώρα «εκτός ακτής» για να ορίσει μικρότερα νησιά εκτός των εδαφών - έξω από τις ακτές των αναπτυγμένων χωρών. Στους παραδοσιακούς φορολογικούς παραδείσους, η λειτουργία των υπεράκτιων εταιρειών υποστηρίζεται από έναν νομοθετικό μηχανισμό

εξαιρετικά καλά οργανωμένο, πράγμα που σημαίνει ότι στην εν λόγω χώρα οι νόμοι προβλέπουν ευνοϊκούς όρους φορολογίας στις υπεράκτιες εταιρείες. Πρέπει να αναφερθεί ότι με τη μη καταβολή φόρου η ενδιαφερόμενη εταιρεία δεν παραβαίνει το νόμο, αλλά αντιθέτως συμμορφώνεται με το νόμο, καθώς απαλλάσσεται, εν όλω ή εν μέρει, από την καταβολή φόρων. Κατά συνέπεια, offshore εταιρείες είναι εκείνες οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε χώρες ή δικαιοδοσίες όπου η φορολογική νομοθεσία δεν ορίζει την είσπραξη φόρων ή οι φόροι είναι πολύ χαμηλοί εφόσον οι ενδιαφερόμενες εταιρείες δεν ασκούν δραστηριότητες εντός της επικράτειας όπου είναι εγγεγραμμένες. Από τη σκοπιά των εμπορικών πράξεων που διενεργούνται, οι υπεράκτιες εταιρείες μπορεί να θεωρούνται ξένες εταιρείες, δεδομένου ότι δεν αποφέρουν έσοδα στη χώρα στην οποία έχουν εγγραφεί. Ο σκοπός της σύστασης μιας τέτοιας εταιρείας έγκειται κυρίως στην ελαχιστοποίηση του δασμού και στη μείωση της φορολογίας, αλλά με την ενσωμάτωση μιας τέτοιας εταιρείας μπορεί επίσης να επιτευχθεί καλύτερη διαχείριση κινδύνου και σημαντική μείωση του κόστους. Εκτός από το επιτρεπτικό φορολογικό καθεστώς, αυτές οι εταιρείες επωφελούνται επίσης από όρους εμπιστευτικότητας σε περίπτωση συναλλαγματικού ελέγχου, απολαμβάνοντας προστασία έναντι της κυβερνητικής παρέμβασης και έναντι των ξένων πολιτικών αλλαγών (Paraschiv, 2013).

Δεδομένου ότι η ονομασία «φορολογικός παράδεισος», ενώ είναι ακριβής, έχει μια πολύ αρνητική χροιά στο ευρύτερο κοινό, οι χώρες ή οι εξαρτημένες περιοχές στις οποίες αναφέρεται προτιμούν έντονα να αυτοαποκαλούνται «διεθνή χρηματοπιστωτικά κέντρα». Πρακτικά, ωστόσο, αναφέρονται συνήθως είτε ως «υπεράκτιες περιοχές» ή «υπεράκτιες δικαιοδοσίες». Όπως υποδηλώνει το όνομα, η υπεράκτια εταιρεία, ενώ είναι τυπικά εγγεγραμμένη στην επικράτεια ενός φορολογικού παραδείσου, στην πραγματικότητα δραστηριοποιείται εκτός των συνόρων της (Grzywacz, 2011) και το νομικό τους καθεστώς είναι συνήθως μια εταιρεία. Τόσο η παραγωγή όσο και οι υπηρεσίες μπορούν να είναι υπεράκτια. Τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, αμοιβαία κεφάλαια, ιδιωτικά καταπιστεύματα, κατασκευαστικές εταιρείες και διάφορες εμπορικές εταιρείες είναι συχνά υπεράκτιες εταιρείες. Συμβατικά, για να χαρακτηριστεί φορολογικός παράδεισος, μια περιοχή θα πρέπει να έχει πολλά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις, τουλάχιστον για τον ξένο επενδυτή. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι (Przygoda, 2022):

1. Χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές - το πιο σημαντικό.
2. Σταθερή πολιτική και οικονομική κατάσταση.
3. Αυστηρό οικονομικό και τραπεζικό απόρρητο, νομικά και λειτουργικά επιβεβλημένο.

4. Δεν υπάρχουν έλεγχοι συναλλάγματος.
5. Η κατοχή σύγχρονων τηλεπικοινωνιακών και ψηφιακών μέσων μετάδοσης.
6. Αξιόπιστες συγκοινωνιακές συνδέσεις σε ολόκληρο τον κόσμο.
7. Ένα βολικό και φιλελεύθερο νομικό σύστημα.
8. Η ικανότητα κάλυψης των ατομικών αναγκών ενός επενδυτή.

Σήμερα ο όρος «offshore» χρησιμοποιείται με δύο διαφορετικούς τρόπους. Ο πρώτος περιλαμβάνει τα τραπεζικά κέντρα όπως αποκαλύπτει ο ακόλουθος ορισμός: «Ο όρος offshore δεν περιορίζεται απαραίτητα σε μικροσκοπικά ή απομακρυσμένα νησιά. Μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε τοποθεσία (π.χ. Νιου Τζέρσεϋ, Ντέλαγουερ, Σίτι του Λονδίνου, Ελβετία) που επιδιώκει να προσελκύσει κεφάλαια από μη κατοίκους υποσχόμενοι χαμηλούς/μη φόρους, χαμηλά επίπεδα κανονιστικής ρύθμισης, μυστικότητα και εμπιστευτικότητα» (Prem, 2003). Ο δεύτερος ορισμός εξαιρεί τραπεζικά κέντρα όπως το City του Λονδίνου, την Ελβετία ή τη Γερμανία. Τα υπεράκτια κέντρα είναι «δικαιοδοσίες που ειδικεύονται στην προσέλκυση εγγραφής επενδυτικών οργανισμών με ξένους χορηγούς». Αυτός ο ορισμός εστιάζει σε εικονικές εταιρείες, καταπιστεύματα, οργανισμούς ειδικού σκοπού και αμοιβαία κεφάλαια (Meinzer, 2017). Ανάλογα με τον ορισμό, υπάρχουν μεταξύ 20 (IMF, 2014), 40 (van Koningsveld, 2015), 69 (IMF, 2000) και (Palan et al., 2013) υπεράκτια κέντρα στον κόσμο. Οι εκτιμήσεις για τον όγκο της υπεράκτιας χρηματοδότησης ποικίλλουν μεταξύ 1 τρισεκατομμυρίου και 21 τρισεκατομμυρίων USD (van Koningsveld, 2015).

2.2. Ιστορική Αναδρομή

Η επιθυμία για ελευθερία και μη φορολόγηση έχει από καιρό οδηγήσει αμέτρητους ανθρώπους να αναζητήσουν μέρη όπου η επιβάρυνση των φόρων θα ήταν μικρή έως ανύπαρκτη. Η μετανάστευση από την τρέχουσα κατοικία κάποιου θα μπορούσε να κάνει αυτό το όνειρο πραγματικότητα - υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Είτε οι εντελώς ακατοίκητες είτε οι ελάχιστα κατοικημένες περιοχές ταιριάζουν καλά, καθώς η απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έλλειψη εδραιωμένης διοίκησης για την επιβολή φόρων. Ιστορικά, τα εχθρικά κλίματα και οι περιφερειακές τοποθεσίες και, επομένως, οι μεγάλες αποστάσεις από τις κύριες οδούς επικοινωνίας δεν φαινόταν να αποθαρρύνουν τους μετανάστες, ούτε καν αναλάμβαναν σημαντικό κίνδυνο να φτάσουν στον προορισμό. Παράδειγμα μιας τέτοιας διαδικασίας είναι η επέκταση των σκανδιναβικών λαών στα Νησιά Φερόε κατά τον Μεσαίωνα ή η εγκατάσταση των Βίκινγκς στη Γροιλανδία και την Ισλανδία. Σήμερα, οι ιστορικοί γνωρίζουν ότι ένας από τους λόγους πίσω από τέτοια εγχειρήματα στο άγνωστο ήταν πράγματι η υπερβολική φορολογία στη Σκανδιναβία (Przygoda, 2022).

Παρόμοια φαινόμενα συνέβησαν στην Ανατολική Ευρώπη από τις αρχές του 16ου αιώνα, όταν γεννήθηκε ένας νέος πληθυσμός, κοινώς ονομαζόμενοι Κοζάκοι, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στις ελάχιστα πυκνοκατοικημένες στέπες στα νότια του σημερινού Κιέβου, ανάμεσα στη βόρεια ακτή της Μαύρης Θάλασσας και οι ποταμοί Δνεϊστερος στην Ουκρανία και Ντον στη Ρωσία. Ήταν ως επί το πλείστον φυγάδες φεουδάρχες αγρότες που προσπαθούσαν να αποφύγουν τους φόρους, υπηρέτες που είχαν ξεφύγει από τα αφεντικά τους, καθώς και εγκληματίες και άδικα καταδικασμένους αθώους. Προέρχονταν κυρίως από τα εδάφη της Λιθουανίας, της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, της Μολδαβίας, της Βλαχίας και της Πολωνίας. Οι Κοζάκοι σχημάτισαν μια αταξική, στρατιωτική-διοικητική κοινωνία, οργανωμένη σαν στρατιωτική δημοκρατία. Καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής του, περιφρούρησε σθεναρά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής μόνο συμβολικών αφιερωμάτων στο κράτος. Στην πραγματικότητα, ήταν μια διαφωνία για το επίπεδο της φορολογίας που πυροδότησε σύγκρουση μεταξύ των Κοζάκων και της Μόσχας και, ως αποτέλεσμα μιας ρωσικής στρατιωτικής επέμβασης, οδήγησε στην πτώση του Zaporozhian Sich – της πολιτείας των Κοζάκων– το 1775. Οι προαναφερθείσες Νήσοι Φερόε, η Ισλανδία, η Γροιλανδία και τα ουκρανικά «Άγρια Πεδία» –η επικράτεια του Ζαπορόζιαν Σιχ– ήταν περιοχές όπου δεν υπήρχαν φόροι για μεγάλο χρονικό διάστημα,

κυρίως λόγω έλλειψης αποτελεσματικής διοίκησης για την επιβολή τους. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, χαρακτήρισε αυτές τις περιοχές ως το βέλτιστο έδαφος μετανάστευσης, ένα ασφαλές άσυλο απαλλαγμένο από όλους τους φόρους και τα δέκατα. Στις μέρες μας, ένας φορολογικός παράδεισος λειτουργεί και ως τέτοιο άσυλο, αλλά η βάση της λειτουργίας του δεν είναι η έλλειψη φορολογικών νόμων, αλλά η ύπαρξη πολύ συγκεκριμένων νόμων, καθώς και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ πολλών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και επιείκεια των τοπικών διοικητικών υπηρεσιών (Przygoda, 2022).

Οι φορολογικοί παράδεισοι έγιναν ένα αποτελεσματικό διοικητικό και πολιτικό σύστημα μόλις πρόσφατα, κοντά στα τέλη του 19ου αιώνα. Οι πρώτες περιπτώσεις φορολογικού παραδείσου που αναπτύχθηκαν ήταν οι πολιτείες του Νιου Τζέρσεϊ και του Ντέλαγουερ των ΗΠΑ και κατά ειρυνικό τρόπο, όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι είναι πιθανό να είναι από τις τελευταίες που θα διαλυθούν. Και οι δύο δεν ήταν, και εξακολουθούν να μην είναι, αυστηρά, φορολογικοί παράδεισοι, αλλά μπορεί να θεωρηθούν ως οι δημιουργοί της τεχνικής της «εύκολης ενσωμάτωσης» που χρησιμοποιείται από όλους τους σύγχρονους φορολογικούς παραδείσους. Εύκολοι κανόνες ενσωμάτωσης, σε σημείο που σήμερα μπορεί κανείς να αγοράσει μια εταιρεία «από το ράφι» και να ξεκινήσει τις συναλλαγές σε λιγότερο από είκοσι τέσσερις ώρες είναι μια από τις βασικές πτυχές της στρατηγικής του φορολογικού παραδείσου. Η ιδέα άρχισε να αναπτύσσεται κατά τη δεκαετία του 1880. Το Νιου Τζέρσεϊ είχε απόλυτη ανάγκη από κεφάλαια. Ένας εταιρικός δικηγόρος από τη Νέα Υόρκη, κάποιος κύριος Ντιλ, έπεισε τον Κυβερνήτη του Νιου Τζέρσεϊ, Λέον Άμπετ, να υποστηρίξει το σχέδιό του για αύξηση εσόδων επιβάλλοντας φόρο δικαιόχρησης σε όλες τις εταιρείες που εδρεύουν στο Νιου Τζέρσεϊ. Οι νόμοι περί εταιρειών ήταν ακόμη εξαιρετικά περιοριστικοί εκείνη την εποχή στις αγγλοσαξονικές χώρες (μια μακροπρόθεσμη επίδραση της φούσκας της Νότιας Θάλασσας του 1720). Τα κεντρικά γραφεία των εταιρειών προσελκύνονταν από το Νιου Τζέρσεϊ κυρίως λόγω των φιλελεύθερων νόμων περί ενσωμάτωσης και σε κάποιο βαθμό λόγω του σχετικά χαμηλού ποσοστού εταιρικής φορολογίας. Όταν το νομοθετικό σώμα του Ντέλαγουερ συζήτησε τη σύνταξη ενός νέου νόμου γενικής ενσωμάτωσης το 1898, προσπάθησε να μιμηθεί την επιτυχία του Νιου Τζέρσεϊ. Εδώ, πάλι, μια ομάδα δικηγόρων από τη Νέα Υόρκη έπαιξε εξέχοντα ρόλο στη σύνταξη της προτεινόμενης πράξης. Ήταν προφανές εκείνη την εποχή ότι το Delaware θεσπίζει «φιλελεύθερους» νόμους για να προσελκύσει εταιρικές επιχειρήσεις (Palan, 2009).

Σύντομα, πολλές άλλες πολιτείες ακολούθησαν το Νιου Τζέρσεϊ και το Ντέλαγουερ στη νομοθεσία περί φιλελεύθερου δημοσιονομικού νόμου, που ισχύει μέχρι σήμερα:

Ουάσινγκτον, Αλάσκα, Νότια Ντακότα, Τενεσί, Φλόριντα, Νεβάδα, Αριζόνα, Καλιφόρνια, Ουαϊόμινγκ και Ντέλαγουερ (Mengle and Muhlbaum, 2022). Αυτές οι αμερικανικές πολιτείες μπορεί στην πραγματικότητα να έχουν εφεύρει την τεχνική της προσέλκυσης «μη ημεδαπών εταιρειών» εταιρειών ("non-resident companies" or "NRCs"), προσφέροντας ρυθμιστικά περιβάλλοντα.

Από τη δεκαετία του 1920, ορισμένα ελβετικά καντόνια έχουν αντιγράψει αυτήν την πρακτική. Απειλούμενη από την ύφεση του 1929 και ειδικότερα από τη σειρά χρεοκοπιών στην Αυστρία και τη Γερμανία στις αρχές της δεκαετίας του 1930, η ελβετική συνέλευση άρχισε να συζητά μια τροποποίηση του νόμου περί τραπεζών για τη διαφύλαξη του ελβετικού τραπεζικού συστήματος. Σε αντίθεση με την αρχική πρόθεση, ο Τραπεζικός νόμος του 1934, στο άρθρο 47, ενίσχυσε την αρχή του τραπεζικού απορρήτου θέτοντας την υπό την προστασία του ποινικού δικαίου. Ο νέος ελβετικός νόμος απαιτούσε «απόλυτη σιωπή σε σχέση με ένα επαγγελματικό μυστικό», δηλαδή απόλυτη σιωπή σε σχέση με οποιουδήποτε λογαριασμούς που τηρούνται σε ελβετικές τράπεζες – «απόλυτο» εδώ σημαίνει προστασία από οποιαδήποτε κυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της Ελβετικής. Ο νόμος καθιστά ποινικό αδίκημα την έρευνα ή την μελέτη για τα «εμπορικά μυστικά» τραπεζών και άλλων οργανισμών. Ο νόμος εξασφάλιζε ότι μόλις περάσει τα σύνορα, το κεφάλαιο εισήλθε σε ένα απαραβίαστο νομικό καταφύγιο που εγγυάται ο ποινικός κώδικας και υποστηρίζεται από την ισχύ του ελβετικού κράτους (Palan, 2009).

Λίγο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η κυβέρνηση του Λονδίνου ακολούθησε το παράδειγμα των Ελβετών και δημιούργησε τον δικό της φορολογικό παράδεισο στις τότε αποικίες τους Βερμούδες και Μπαχάμες. Έκτοτε, η διαδικασία δημιουργίας νέων φορολογικών παραδείσων άρχισε να εντείνεται. Ενώ στα τέλη του 19ου αιώνα υπήρχαν μόνο δύο περιοχές των οποίων η νομική δομή έμοιαζε με αυτή ενός ατελούς φορολογικού παραδείσου (οι πολιτείες του Νιου Τζέρσεϊ και του Ντέλαγουερ των ΗΠΑ), το 1934 δημιουργήθηκε η πρώτη τέτοια πραγματική επικράτεια στην Ελβετία και στα τέλη της δεκαετίας του 1940 υπήρχαν τρεις ή τέσσερις από αυτούς. Στη δεκαετία του 1960, έξι ή επτά περιοχές παγκοσμίως μπορούσαν να θεωρηθούν ενεργοί φορολογικοί παράδεισοι και στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα, το 2011, υπήρχαν 66 από αυτές. Σήμερα, ο αριθμός τους υπολογίζεται σε 73 και καθημερινά προστίθενται νέες περιοχές. Υπάρχουν επί του παρόντος σε όλες τις ηπείρους ή στην άμεση γειτνίασή τους (π.χ. το Βασίλειο της Τόνγκα, το Νιούε ή τη Δημοκρατία του Βανουάτου, όλα βρίσκονται κοντά στην Αυστραλία

στον Ειρηνικό Ωκεανό), με εξαίρεση την παγωμένη, ακατοίκητη Ανταρκτική (Przygoda, 2022).

2.3. Θετικά και Αρνητικά

2.3.1. Βασικά πλεονεκτήματα της σύστασης υπεράκτιων εταιρειών

Τα πλεονεκτήματα της σύστασης υπεράκτιων εταιρειών είναι τα εξής (Paraschiv, 2013):

1. Η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα – αναφέρονται ως τα κύρια πλεονεκτήματα των υπεράκτιων εταιρειών, μετά τους χαμηλούς φόρους ή και την απουσία τους. Μεταξύ των λόγων που καθορίζουν μια τέτοια επιλογή είναι οι εξής:

- ✓ Στις περισσότερες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται offshore εταιρείες ως τρίτοι που πραγματοποιούν συναλλαγές στην τοπική αγορά. Σε αυτήν την περίπτωση, οι 2 εταιρείες δεν πρέπει να έχουν τον ίδιο ή τους ίδιους διαχειριστές επειδή το ίδιο άτομο δεν μπορεί να υπογράψει συμφωνία για 2 εταιρείες που ενεργούν υπό την ιδιότητά του ως διαχειριστή και των δύο.
- ✓ Σε πολλές χώρες η υποχρέωση καταβολής φόρων συνδέεται με την τοποθεσία της διοίκησης της εταιρείας. Εάν είναι προφανές ότι οι διαχειριστές και οι μέτοχοι μη ημεδαπής εταιρείας είναι εγγεγραμμένοι στην τοπική αγορά, τα έσοδα της μη ημεδαπής εταιρείας θεωρούνται ως έσοδα ντόπιων ιδιοκτητών και κατά συνέπεια φορολογούνται.
- ✓ Οι επιχειρηματίες επιθυμούν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους όσον αφορά τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται, τα κέρδη και τις επενδύσεις.
- ✓ Η ανωνυμία δεν μπορεί πλέον να επιτυγχάνεται εφόσον η εταιρεία έχει εγγραφεί με βάση τους πραγματικούς ιδιοκτήτες της και έχουν κατατεθεί τα έγγραφα στα οποία αναφέρονται οι μέτοχοι και οι διαχειριστές. Από την άλλη πλευρά, όταν η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη ως ανώνυμη και οι ιδιοκτήτες σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή δεν το επιθυμούν πλέον, η δομή δεν μπορεί να αλλάξει ανά πάσα στιγμή.
- ✓ Το κοινό έχει πρόσβαση στα αρχεία που περιλαμβάνουν τα πιστοποιητικά μετοχών, τα ιδρυτικά έγγραφα μιας εταιρείας κ.λπ.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, πάνω από το 95% των ιδιοκτητών υπεράκτιων εταιρειών χρησιμοποιούν δομή ανωνυμίας, ενώ οι υπόλοιποι προτιμούν μια ανοιχτή δομή. Οι εργαζόμενοι υποχρεούνται με όρκο να τηρούν το απόρρητο ως προς τα ονόματα των

δικαιούχων που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι. Μόνο γενικές λεπτομέρειες παρουσιάζονται πότε πότε για να ενημερωθεί η κυβέρνηση και το κοινό για την εξέλιξη στον τομέα αυτό. Ανάλογα με την επιθυμία του δικαιούχου της εταιρείας, την ταυτότητα της ίδιας μπορούν να γνωρίζουν μόνο εκείνοι με τους οποίους συνεργάζονται άμεσα, όπως ο γενικός διευθυντής και ο αναπληρωτής διευθυντής.

2. Υπόκεινται σε χαμηλούς φόρους και συμβάλλει στην εκτέλεση ενός καλύτερου διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού. Οι παγκόσμιες φορολογικές δικαιοδοσίες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: αυτές που έχουν υψηλό επίπεδο φόρων (φόρος εισοδήματος, ΦΠΑ, φόροι μισθών, φόροι μερισμάτων, τοπικοί φόροι, τέλη κυκλοφορίας, φόροι ακίνητης περιουσίας κ.λπ.) και σε αυτές που επιβάλλουν καθόλου φόρος ή ότι επιβάλλουν χαμηλούς φόρους. Στις δικαιοδοσίες που δεν επιβάλλουν φόρους, όπως οι Μπαχάμες ή το Γιβραλτάρ, κανένας από τους προαναφερθέντες φόρους δεν επιβάλλεται. Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε αυτή τη δικαιοδοσία δεν πληρώνουν τέτοιους φόρους (Paraschiv, 2013).

Αν σκεφτούμε μια χαμηλή φορολογική δικαιοδοσία, μιλάμε για φόρο επί των κερδών της εταιρείας. Δικαιοδοσία με τέτοιους φόρους είναι η Κύπρος, όπου επιβάλλεται φόρος 4,25% στα μικτά κέρδη. Το μικτό κέρδος υπολογίζεται αφαιρώντας από τα έσοδά της όλες τις δαπάνες που πραγματοποιεί η εταιρεία προκειμένου να ασκήσει τις δραστηριότητές της. Ως εκ τούτου, θα περιλαμβάνονται το κόστος των πωληθέντων αγαθών, οι μισθοί, τα έξοδα μετακίνησης, τα έξοδα διαμονής και πρωτοκόλλου, τα επαγγελματικά καθήκοντα και προμήθειες και ούτω καθεξής και ούτω καθεξής. Δεν υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά τέτοιες δαπάνες εκτός από την κοινή λογική. Επιπλέον, οι μισθοί δεν φορολογούνται. Ωστόσο, άλλες δικαιοδοσίες, όπως το Island of Man, επιβάλλουν σταθερό φόρο (750 λίρες ή 1200 \$ στην περίπτωση του Island of Man) σε οποιαδήποτε εταιρεία, ανεξάρτητα από το κέρδος ή τη ζημία αυτής.

Όσον αφορά τον διεθνή φορολογικό σχεδιασμό, οι διεθνείς εταιρείες χρησιμοποιούν υπεράκτιες οντότητες για να κατευθύνουν τα κέρδη τους προς αυτές και να ασκούν τη δραστηριότητά τους ώστε να πληρώνουν όσο το δυνατόν λιγότερους φόρους. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι χιλιάδες επιχειρηματίες και εταιρείες χρησιμοποιούν υπεράκτιες εταιρείες για διεθνή φορολογικό σχεδιασμό, και μεταξύ αυτών υπάρχουν εταιρείες διάσημες σε όλο τον κόσμο όπως η Pepsi Cola, η Tetra Pak, η Barclays RJR Nabisco και πολλές άλλες. Οι διεθνείς συνθήκες αποφυγής διπλής φορολογίας και οι χαμηλοί φόροι προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες στον φορολογικό σχεδιασμό (Paraschiv, 2013).

3. Έλλειψη ελέγχων ανταλλαγής. Πολλοί επιχειρηματίες προσπαθούν να αποφύγουν τη δημιουργία κεντρικών γραφείων στο εξωτερικό όπου υπάρχουν έλεγχοι συναλλάγματος ή όπου οι διατυπώσεις σχετικά με τέτοιες πράξεις είναι σκόπιμα περίπλοκες (Paraschiv, 2013).

Οι υπεράκτιες εταιρείες δεν υπόκεινται σε κανενός είδους συναλλαγματικούς ελέγχους. Μπορούν να λαμβάνουν κεφάλαια είτε σε μετρητά, σε οποιοδήποτε είδος ξένο νομίσματος και μπορούν επίσης να πραγματοποιούν πληρωμές σε οποιοδήποτε άτομο σε οποιαδήποτε χώρα ή μπορούν να πραγματοποιούν αναλήψεις κεφαλαίων χωρίς καμία εξήγηση ή έγγραφο που ζητείται από την τράπεζα. Κατά συνέπεια, η εταιρεία λειτουργεί σε ένα μη περιοριστικό τραπεζικό σύστημα.

Οι υπεράκτιες εταιρείες μπορούν να διατηρούν λογαριασμούς σε κάθε είδους ξένο νόμισμα, με τη μορφή ξένων λογαριασμών, λογαριασμών προειδοποίησης ή λογαριασμών προθεσμιακών καταθέσεων, ενώ οι τόκοι που καταβάλλονται είναι παρόμοιοι με τους δεδουλευμένους διεθνώς. Τα κεφάλαια σε αυτούς τους λογαριασμούς μπορούν να μεταφερθούν στο εξωτερικό χωρίς κανένα περιορισμό και χωρίς αίτημα για έγγραφα ή άδειες.

4. Λειτουργούν μέσα σε ένα σταθερό οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Οποιοσδήποτε επιχειρηματίας, οποιοσδήποτε επενδυτής θέλει να ασκήσει τη δραστηριότητά του σε μια χώρα που εμφανίζει τέτοια χαρακτηριστικά. Κανείς δεν θέλει να δει τα χρήματά του να χάνονται λόγω της αλλαγής των κυβερνήσεων, του συστήματος διακυβέρνησης ή λόγω της οικονομικής αστάθειας που μπορεί να επιφέρει πληθωρισμό, οικονομική ύφεση και πολλά άλλα προβλήματα (Paraschiv, 2013).

Μετά την εμφάνιση των νέων ανεξάρτητων κρατών του πρώην σοβιετικού μπλοκ, η διαδικασία οικονομικής αναδιάρθρωσης αναπόφευκτα οδήγησε σε χρηματοπιστωτικές κρίσεις (πτωχεύσεις τραπεζών, πυραμιδικά συστήματα κ.λπ.), που για τον πληθυσμό σήμαινε απώλεια αποταμίευσης.

Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της Κύπρου ως υπεράκτιου κέντρου είναι η οικονομική και πολιτική της σταθερότητα σε μια ευάλωτη περιοχή από αυτή την άποψη. Ο εμφύλιος πόλεμος του Λιβάνου πρόσφερε στην Κύπρο το πρώτο της πλεονέκτημα το 1970, ακολουθούμενο από τον πόλεμο του Κόλπου το 1990 και την κατάρρευση της Γιουγκοσλαβίας. Πολλές εταιρείες που έφτασαν εκεί για να βρουν ένα προσωρινό καταφύγιο, έμειναν όταν κατάλαβαν ότι αυτή η χώρα πρόσφερε περισσότερα από αυτό.

5. Λειτουργούν σε ένα καλά οργανωμένο και αναπτυξιακό τραπεζικό σύστημα.

Αυτή είναι μια από τις προτεραιότητες με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται κάθε υπεράκτιο οικονομικό κέντρο. Σε αυτό συνέβαλαν οι μεγάλες τράπεζες του κόσμου που έχουν ιδρύσει τα κέντρα λειτουργίας τους σε αυτές τις περιοχές και κατά συνέπεια έχουν ανεβάσει το επίπεδο άσκησης αυτής της δραστηριότητας (Paraschiv, 2013).

Λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο με τον οποίο διεξάγονται οι σημερινές επιχειρήσεις, είναι αδιανόητο για ένα υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο να μην έχει ένα καλά ανεπτυγμένο τραπεζικό σύστημα.

6. Δυνατότητα διαφοροποίησης των αντικειμένων των εταιρειών χωρίς κανένα περιορισμό.

Τα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα επιτρέπουν συχνά τη διαφοροποίηση των σκοπών μιας εταιρείας, λειτουργία που δεν είναι δυνατή στη χώρα προέλευσης του επενδυτή. Οι εταιρείες που αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες και περιορισμούς στη χώρα προέλευσής τους ενδέχεται να βρουν πολυάριθμες εμπορικές λύσεις σε υπεράκτια κέντρα, εξαλείφοντας έτσι πολλά από τα προβλήματά τους. Για παράδειγμα, οι ιαπωνικές ή αμερικανικές τράπεζες δεν μπορούν να αναλάβουν υποχρεώσεις σε σχέση με ορισμένα ζητήματα που σχετίζονται με τίτλους που απαγορεύονται από το νόμο στις χώρες τους και να εισέλθουν σε αυτόν τον ευαίσθητο χώρο με τη βοήθεια υπεράκτιων οντοτήτων. Πρέπει να αναφερθεί ότι οι διατυπώσεις που απαιτούνται για τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας μιας εταιρείας τηρούνται χωρίς υπερβολική γραφειοκρατία (Paraschiv, 2013).

7. Λιγότεροι αυστηροί κανονισμοί. Ο φόβος των υπέρμετρων κανονισμών αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης προς αυτόν τον τομέα και είναι ο λόγος για τον οποίο η εγγραφή τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών ή εταιρειών θαλάσσιων μεταφορών έχει γίνει σημαντικός πυλώνας της υπεράκτιας βιομηχανίας. Ένα νέο κύμα χρηματοοικονομικών μέσων κατευθύνεται προς τον υπεράκτιο τομέα γι' αυτόν τον λόγο. Αυτό το κύμα περιλαμβάνει ανοιχτά επενδυτικά κεφάλαια, μέσα πληρωμών, εμπόριο ευρώδολαρίων (Paraschiv, 2013).

8. Πολύ καλύτερες δυνατότητες επέκτασης. Οι μεγάλες εταιρείες βλέπουν τα υπεράκτια κέντρα ως απαραίτητα για την επέκτασή τους σε νέες αγορές σε ανταγωνιστικές τιμές. Για παράδειγμα, τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα κυριαρχούν σε ορισμένες διεθνείς δραστηριότητες όπως: ναυτιλία, αεροπορικές μεταφορές, χρηματοοικονομικός τομέας και ασφαλιστικές εταιρείες. Πρόσφατα, περίπου ένα εκατομμύριο υπεράκτιες εταιρείες έχουν εγγραφεί σε όλο τον κόσμο και πολλές από τις διάσημες εταιρείες στην παγκόσμια αγορά λειτουργούν μέσω αυτών των κέντρων. Εδώ μπορούμε να θυμίσουμε την

IBM και τη Microsoft στο Δουβλίνο, την Orient Express και την American Airlines στις Βερμούδες, την De Burs στο νησί του Man, τη GE και το CNN στην Κύπρο. Επομένως, μια εταιρεία θα μπορεί εύκολα να εμπορεύεται ή να ανοίξει ένα υποκατάστημα ή μια θυγατρική σε μια συγκεκριμένη χώρα, επειδή θεωρείται ότι είναι ξένη εταιρεία και μπορεί να επωφεληθεί από τις διευκολύνσεις που παρέχει η κυβέρνηση της ενδιαφερόμενης χώρας. Εδώ ως παράδειγμα τέτοιου κέντρου μπορεί να είναι η Ρουμανία, η οποία χορηγεί διευκολύνσεις σε ξένους επενδυτές που τοποθετούν τα χρήματά τους στη χώρα (Paraschiv, 2013).

9. Απόκρυψη της προέλευσης των εμπορευμάτων με την επεξεργασία τους στις ελεύθερες περιοχές που σχετίζονται με άλλα υπεράκτια κέντρα. Οι επιχειρηματίες μπορούν να αποκρύψουν την προέλευση των εμπορευμάτων που διακινούνται με τη βοήθεια ελεύθερων περιοχών. Έτσι μπορούν να εισάγουν εμπορεύματα στις ελεύθερες περιοχές όπου μπορούν να αλλάξουν τη συσκευασία, μπορούν να τα μεταποιήσουν και να αποκρύψουν την προέλευσή τους προκειμένου τα εμπορεύματα να έχουν ως τόπο καταγωγής την ελεύθερη περιοχή και σιωπηρά τη χώρα που έχει οργανώσει αυτήν την ελεύθερη περιοχή και με αυτόν τον τρόπο τα αγαθά μπορεί να επιλέγονται πιο εύκολα από τους καταναλωτές (Paraschiv, 2013).

2.3.2. Βασικά μειονεκτήματα της λειτουργίας υπεράκτιων εταιρειών

Η μεγαλύτερη απειλή για τη λειτουργία υπεράκτιων κέντρων και υπεράκτιων ζωνών βρίσκεται ακριβώς στα προνόμια και τις προτιμήσεις που παρέχουν αυτές οι περιοχές, όπως (Tytko, Sukhan and Koshchynets, 2019):

- 1) Το χαμηλό επίπεδο φορολογίας στις υπεράκτιες ζώνες υπονομεύει τη δημοσιονομική βάση των χωρών, κατοίκων των οποίων χρησιμοποιούν υπεράκτιες υπηρεσίες. Σύμφωνα με τις πιο συντηρητικές εκτιμήσεις, οι προϋπολογισμοί όλων των χωρών του κόσμου στερούνται τουλάχιστον 3 τρισεκατομμύρια δολάρια κρυμμένα στις υπεράκτιες χώρες ετησίως.
- 2) Το ξέπλυμα παράνομα αποκτηθέντων κεφαλαίων συμβάλλει στην αύξηση της εγκληματικότητας σε όλες τις εκφάνσεις του, όπως η εμπορία ναρκωτικών, η εμπορία ανθρώπων, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και το «έγκλημα του λευκού γιακά»¹.

¹ αναφέρεται σε έγκλημα με οικονομικά κίνητρα, μη βίαιο ή μη άμεσα βίαιο έγκλημα που διαπράττεται από άτομα, επιχειρήσεις και κυβερνητικούς επαγγελματίες.

Τα υπεράκτια κέντρα και ζώνες διεγείρουν τη σκίαση της οικονομίας και την επέκταση του διεθνούς οργανωμένου οικονομικού εγκλήματος.

- 3) Λόγω της αδύναμης ρύθμισης των υπεράκτιων χρηματοοικονομικών λειτουργιών, ο κίνδυνος ανεξέλεγκτων ροών του λεγόμενου ζεστού χρήματος αυξάνεται, αποσταθεροποιώντας το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- 4) Επιζήμιος φορολογικός ανταγωνισμός, λήψη κερδών από χερσαίες χώρες για τη δημιουργία στοιχείου αστάθειας στην παγκόσμια οικονομία και τα οικονομικά, λόγω της υψηλής πιθανής συσσώρευσης κεφαλαίων σε υπεράκτιες ζώνες, ιδίως σε κερδοσκοπικές.
- 5) Συνεισφορά σε ασταθείς τάσεις στην παγκόσμια οικονομία και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα λόγω της υψηλής δυναμικής συσσώρευσης κεφαλαίων σε υπεράκτιες περιοχές.
- 6) Τόνωση της αρνητικής κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης στις χώρες δωρητές.
- 7) Εντατικοποίηση των αποσύρσεων κεφαλαίων, που οδηγεί σε όξυνση της παραοικονομίας και μείωση της ανάπτυξης της κοινωνικής και βιομηχανικής υποδομής.
- 8) Χορήγηση αδικαιολόγητων προνομίων και προτιμήσεων σε μεμονωμένες εταιρείες, οδηγώντας σε αθέμιτους όρους ανταγωνισμού για τις μεσαίες επιχειρήσεις.

2.4. Χώρες που ευνοούν την δημιουργία τους

Σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 40 περιοχές που προσφέρουν στις υπεράκτιες εταιρείες διάφορα πλεονεκτήματα που σχετίζονται με το φορολογικό καθεστώς και τους όρους εμπιστευτικότητας. Αυτοί οι φορολογικοί παράδεισοι, που θεωρούνται παραδοσιακοί, βρίσκονται σε αρχιπέλαγος (Βρετανικές Παρθένες Νήσοι), σε νησιωτικές δημοκρατίες (Δημοκρατία του Ναουρού) ή σε μικρές χώρες (Παναμάς). Η νομοθεσία αυτών των κρατών ενθαρρύνει τους ξένους επενδυτές να ιδρύσουν τέτοιες εταιρείες στην επικράτειά τους. Για την προσέλκυση κεφαλαίων ξένων επενδυτών, η πλειονότητα των σοβαρών υπεράκτιων περιοχών εγγυάται με τη νομοθεσία τους τη λειτουργία των εταιρειών αυτών, την ασφάλεια των ξένων επενδύσεων που πραγματοποιούνται, καθώς και την προστασία μυστικών πληροφοριών. Για παράδειγμα, το Νομοθετικό Συμβούλιο των Βρετανικών Παρθένων Νήσων ενέκρινε έναν τέτοιο νόμο το 1984 με την ονομασία του Νόμου για τις Διεθνείς Επιχειρηματικές Εταιρείες. Επομένως, οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες εδώ δεν πληρώνουν άλλου είδους φόρους σε αυτό το κράτος εκτός από έναν ετήσιο φόρο ύψους 300 USD, ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκαν. Στις Μπαχάμες και στο Μπελίζ, αυτός ο ετήσιος φόρος ανέρχεται σε 100 USD, ενώ στον Παναμά ανέρχεται σε 150 USD (Paraschiv, 2014).

Αυτό το νομικό μέτρο πρέπει να εξεταστεί όχι μόνο από τη σκοπιά των πλεονεκτημάτων που προσφέρονται σε υπεράκτιες εταιρείες που έχουν συσταθεί στην επικράτεια του συγκεκριμένου κράτους, αλλά επίσης από τη σκοπιά του κράτους που, όπως συνήθως είναι ένα μικρό κράτος με μικρό πληθυσμό, θα απολαμβάνει μια σειρά πλεονεκτημάτων με τη σειρά του μετά την ίδρυση αυτών των εταιρειών. Έτσι, αφενός, οι υπεράκτιες εταιρείες παρέχουν σημαντικά έσοδα σε αυτά τα κράτη ως αποτέλεσμα της πληρωμής των τελών εγγραφής, της επανεγγραφής και άλλων καθορισμένων δασμών, και αφετέρου δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, δεδομένου ότι η ύπαρξη τους απαιτεί δικηγορικά γραφεία, ιδρύματα εγγραφής, τράπεζες εγγεγραμμένες σε αυτές τις περιοχές κ.λπ. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι αν και οι υπεράκτιες εταιρείες θεωρούνται συχνά ως εταιρείες απαλλασσόμενες από φόρους, δεν υπάρχουν εταιρείες πλήρως και νομικά απαλλαγμένες από όλες τις φορολογικές υποχρεώσεις σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου (Paraschiv, 2014).

Οι υπεράκτιες ζώνες ταξινομούνται σύμφωνα με διάφορα κριτήρια (International Wealth, 2022):

Γεωγραφική κάλυψη. Η τυπική προκατάληψη του να βγαίνεις στην ανοικτή θάλασσα φέρνει στο νου εικόνες ειδυλλιακών τροπικών παραλιών με φοίνικες και φιλικούς ντόπιους που κάνουν παρέα σε beach bar. Αυτή η εικόνα είναι μια σχετικά ακριβής λίστα υπεράκτιων χωρών. Αυτές είναι συνήθως μικρές νησιωτικές δικαιοδοσίες, οι οποίες ανήκουν επίσης στις πιο γνωστές υπεράκτιες ζώνες όπως το Νέβις, το Μπελίζ και τα νησιά Μάρσαλ. Ωστόσο πολλές άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων εμφανίζονται στη λίστα με τις καλύτερες υπεράκτιες δικαιοδοσίες το 2022.

Φορολογικά κίνητρα. Η τυπική έλξη των υπεράκτιων ζωνών είναι η φορολογική ουδετερότητα: μηδενικός φόρος εισοδήματος και 100% εμπιστευτικότητα. Οι περισσότερες υπεράκτιες χώρες προσπαθούν να τηρήσουν το καθιερωμένο παγκόσμιο πλαίσιο. Έχουν εισαγάγει νέους κανόνες για την εγγραφή εταιρειών μη κατοίκων και το φορολογικό τους καθεστώς στη νομοθεσία τους, προκειμένου να επιτύχουν καθεστώς «συμβατότητας» από διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν περισσότεροι τρόποι για να επιτευχθεί 100% απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος, από τα τοπικά οφέλη της χώρας ίδρυσης έως τις συμφωνίες διπλής φορολογίας μεταξύ των χωρών και τη διανομή κερδών με τη χρήση νόμιμων προτύπων offshore.

Νομοθεσία. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο για τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων από την εγγραφή μιας εταιρείας σε μια υπεράκτια χώρα. Πολλές χώρες και τράπεζες με υψηλούς φόρους έχουν τη δική τους λίστα υπεράκτιων χωρών για το εκάστοτε έτος, δραστηριότητες που συνδέονται με υψηλούς κινδύνους και ενισχυμένους περιορισμούς στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Επίσης, για τη διατήρηση της διαμονής μιας εταιρείας σε μια χώρα υψηλής φορολογίας, τότε όταν γίνεται επιλογή μιας υπεράκτιας ζώνης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι Συνθήκες Διπλής Φορολογίας, οι οποίες θα επιτρέψουν την αποφυγή της νομικής φορολόγησης δύο φορές για το ίδιο εισόδημα.

Οι καλύτερες υπεράκτιες δικαιοδοσίες για το 2022 είναι υπεράκτιες ζώνες όπως το Νέβις, τα Νησιά Μάρσαλ και το Μπελίζ και πολλές άλλες. Αυτές οι περιοχές έχουν διατηρήσει κοινά χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα:

1. Μια απλή διαδικασία για την εγγραφή μιας offshore εταιρείας ακόμη και χωρίς την προσωπική παρουσία του ιδρυτή, για παράδειγμα, στην Καραϊβική.
2. Χαμηλοί ή μηδενικοί φορολογικοί συντελεστές στα παγκόσμια κέρδη.
3. Αγγλόφωνο, αγγλικό νομικό σύστημα με το Ανώτατο Δικαστήριο του Λονδίνου να είναι το απόλυτο εφετείο.

Συμβατικά, ο κατάλογος των υπεράκτιων ζωνών μπορεί να αναλυθεί ανάλογα με τη γεωγραφία, αλλά και με τις προϋποθέσεις για την εγγραφή μιας επιχείρησης και τη φορολογία της. Έτσι, το 2022, οι υπεράκτιες ζώνες περιλαμβάνουν:

1. Παραδοσιακές υπεράκτιες ζώνες: εγγραφή υπεράκτιων IBC (διεθνείς εταιρείες) με μηδενικούς φόρους στις περισσότερες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα διευθέτησης υπεράκτιων καταπιστευμάτων και ιδρυμάτων, επιτρέποντας σχεδόν πλήρη εμπιστευτικότητα και υψηλό επίπεδο προστασίας του κεφαλαίου.
2. Οι υπεράκτιες ζώνες της Ευρώπης αποτελούνται από κράτη που έχουν χωριστές περιοχές με χαμηλή φορολογία με ειδικούς όρους. Με την εκπλήρωση αυτών των προϋποθέσεων, μια εταιρεία μη κάτοικος έχει το δικαίωμα να μειώσει τους φόρους σχεδόν στο μηδέν.
3. Μεγάλες ασιατικές υπεράκτιες ζώνες (Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Σιγκαπούρη).
4. Άλλες πολιτείες που έχουν επίσης τις δικές τους ξεχωριστές υπεράκτιες ζώνες (ΗΠΑ, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία κ.λπ.).

5. Άλλες ζώνες στη λίστα με τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες του 2022 που μπορούν να ταξινομηθούν υπό όρους ως υπεράκτιες ζώνες (Τουρκία, ΗΑΕ, Γεωργία).
- 6.

2.4.1. Χάρτης υπεράκτιων ζωνών χαμηλής φορολογίας στην Ευρώπη, την Ασία και τον υπόλοιπο κόσμο το 2022

Η λίστα των υπεράκτιων ζωνών με χαμηλούς φόρους (γνωστές και ως midshore zones) για το 2022 περιλαμβάνει πολλά νησιά στην περιοχή της Καραϊβικής, καθώς και χώρες όπως η Αγγλία, η Κύπρος, οι ΗΠΑ και η Σκωτία.

Κλασικές υπεράκτιες περιοχές όπου η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι επωφελής λόγω του μηδενικού φόρου στο παγκόσμιο εισόδημα και του υψηλού επιπέδου εμπιστευτικότητας: Νήσοι Μάρσαλ, Μαυρίκιος, Μπελίζ, Νέβις.

Λίστα υπεράκτιων ζωνών της Ευρώπης (συμπεριλαμβανομένων των χερσαίων ζωνών), όπου μπορείτε να ανοίξετε μια επιχείρηση, να αγοράσετε ακίνητα, να λάβετε άδεια παραμονής και μόνιμη διαμονή και να εξελιχθείτε ως επαγγελματίας ειδικός:

1. Ελβετία – κατάλληλη για τραπεζικές συναλλαγές και προστασία περιουσιακών στοιχείων και πολύ φιλική προς την κρυπτογράφηση
2. Μεγάλη Βρετανία – εκμεταλλευτείτε το Brexit
3. Λουξεμβούργο – μια υπεράκτια ζώνη για δομές εκμετάλλευσης και ελκυστική νομοθεσία για συλλογικά επενδυτικά σχήματα.
4. Σερβία – μπορείτε να επωφεληθείτε από επενδύσεις στον τομέα της πληροφορικής, του τουρισμού, της γεωργίας και του εμπορίου
5. Εσθονία – μια καλή υπεράκτια δικαιοδοσία για προγραμματιστές και κωδικοποιητές IT
6. Ανδόρα, Ιταλία και Πορτογαλία – ακμάζουσες χώρες της Νότιας Ευρώπης που προσφέρουν εξαιρετικές επιλογές τύπου χρυσής βίζας για να ζήσετε, να μεγαλώσετε την οικογένειά σας και να διευθύνετε μια επιχείρηση.

Ασιατικές υπεράκτιες ζώνες, που περιλαμβάνουν την Ταϊβάν, το Χονγκ Κονγκ και τη Σιγκαπούρη. Όλες οι υπεράκτιες/χερσαίες/μεσοθαλάσσιες ζώνες στην Ασία είναι κατάλληλες για προγραμματιστές και ερευνητές, καθώς και για την ίδρυση διεθνών εταιρειών. Το Χονγκ Κονγκ εξακολουθεί να είναι μια σημαντική πύλη προς την Κίνα, αλλά έχει χάσει το

καθεστώς του ως ασφαλούς τραπεζικού παραδείσου λόγω των πολιτικών αλλαγών που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια.

Άλλες υπεράκτιες ζώνες με μηδενικούς, χαμηλούς και τυπικούς φόρους περιλαμβάνουν τέτοιες χώρες και τις επιμέρους ζώνες τους: ΗΠΑ (ορισμένες πολιτείες), Καναδάς, Νησιά Καραϊβικής, ΗΑΕ, Νότια Αφρική, Ρωσία και Νέα Ζηλανδία. Είναι ελκυστικά για ξένους επενδυτές και επιχειρηματίες όσον αφορά τη γεωγραφική θέση, τα οφέλη, τους φορολογικούς συντελεστές, την ασφάλεια και τις τραπεζικές υπηρεσίες.

2.5. Σύγκριση των χωρών αυτών

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ορίζει τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα (OFCs) ως δικαιοδοσίες που παρέχει χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε μη κατοίκους σε μια κλίμακα που είναι υπερβολική σε σύγκριση με το μέγεθος και τη χρηματοδότηση των εγχώριων οικονομιών τους. Όλα τα OFC έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: προσφέρουν πολύ χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και χαλαρούς κανονισμούς σε μια προσπάθεια να προσελκύσουν ξένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Fichtner and Hennig, 2013).

Τα OFC ουσιαστικά υπονομεύουν τις «χερσαίες» δικαιοδοσίες. Οι κύριοι δικαιούχοι των υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων είναι άτομα υψηλής καθαρής αξίας και μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες που διαθέτουν το κεφάλαιο και την τεχνογνωσία που απαιτείται για να χρησιμοποιήσουν τους χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και το χαλαρό ρυθμιστικό πλαίσιο (Fichtner and Hennig, 2013).

Ορισμένα σημαντικά OFC βρίσκονται στην πραγματικότητα «στην ξηρά», για παράδειγμα στην πολιτεία Ντέλαγουερ των ΗΠΑ και στο Σίτι του Λονδίνου. Ωστόσο, πολλά OFC έχουν ιστορικά αναπτυχθεί κυριολεκτικά «off-shore», κυρίως σε μικρά νησιά. Η πιο σημαντική πτυχή του φαινομένου της «υπεράκτιας» είναι η απόσυρση της δημόσιας ρύθμισης και ελέγχου, κυρίως επί των οικονομικών.

Η εικόνα 1 δείχνει συνδυασμένα δεδομένα για τα πιο σημαντικά στοιχεία των χρηματοπιστωτικών κέντρων: τίτλους (Συντονισμένη Έρευνα Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) και καταθέσεις/δάνεια (Στατιστικές τοπικών τραπεζών από την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών) στο τέλος του 2011. Τα στοιχεία αυτά παρέχουν μια λογική προσέγγιση του πραγματικού μεγέθους των OFC αποφεύγοντας τη διπλή καταμέτρηση. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος των κύκλων στον χάρτη, τόσο περισσότερα ξένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν προσελκυστεί στη συγκεκριμένη

δικαιοδοσία. Η συντριπτική πλειονότητα των ξένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σχεδόν 70 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ συγκεντρώνεται στη Βόρεια Αμερική, την Ευρώπη και την Ιαπωνία. Οι περιοχές με περιουσιακά στοιχεία μικρότερα από 50 δισεκατομμύρια δολάρια δεν εμφανίζονται λόγω της σχετικής ασημαντότητάς τους στο παγκόσμιο πλαίσιο (Fichtner and Hennig, 2013).

Το επάνω αριστερό τμήμα της εικόνα 1 δείχνει τα ξένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαιρεμένα με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) της δικαιοδοσίας, τον λεγόμενο βαθμό υπεράκτιας έντασης (offshore-intensity ratio). Εδώ γίνεται φανερό ότι τα νησιά Κέιμαν –το έκτο μεγαλύτερο διεθνές οικονομικό κέντρο σύμφωνα με τα στοιχεία– είναι μακράν το πιο εντατικό υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο στον κόσμο. Τα ξένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία είναι πάνω από 1.560 φορές μεγαλύτερα από το ΑΕΠ αυτού του μικροσκοπικού αρχιπελάγους υπό την κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρώτη δεκάδα των πιο εντατικών OFC κυριαρχείται από δικαιοδοσίες που βρίσκονται υπό την κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου ή που είναι (επίσημα ανεξάρτητες) σφαίρες της Κοινοπολιτείας (Fichtner and Hennig, 2013).

Αν και είναι εξαιρετικά δύσκολο να πούμε πάνω από ποια αξία έχει ένα χρηματοπιστωτικό κέντρο μια κλίμακα που δεν είναι ανάλογη με το μέγεθος της εγχώριας οικονομίας του, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι δικαιοδοσίες με αναλογία OFC: έντασης άνω του 3 θα μπορούσαν ήδη να ταξινομηθούν ως υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα. Με αυτόν τον ορισμό, ακόμη και το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ολλανδία θα ήταν OFC. Ωστόσο, η πιο κοινή αντίληψη λαμβάνει υπόψη το απόλυτο μέγεθος, όπου οι μικρότερες δικαιοδοσίες με πολύ μεγάλο λόγο OFC:έντασης έχουν μεγαλύτερη σημασία από τις πολύ μεγάλες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, παρόλο που έχει πολύ παρόμοια χαρακτηριστικά με άλλα OFC (Fichtner and Hennig, 2013).

2.5.1. Υπεράκτιες ζώνες με μηδενική φορολογία

Οι υπεράκτιες εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε αυτές τις υπεράκτιες ζώνες έχουν το δικαίωμα να ασκούν αφορολόγητες δραστηριότητες σε όλο τον κόσμο, με εξαίρεση τη χώρα εγγραφής. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από τη φορολογία, και στις περισσότερες περιπτώσεις, από την υποβολή οικονομικών καταστάσεων (BCS Europe, 2022; Maslak et al., 2017).

1. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) - υπεράκτια σε Ajman, Ντουμπάι, RAK ICC

Σήμερα, ίσως, τα ΗΑΕ είναι μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες στον κόσμο. Οι υπεράκτιες εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες εδώ απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Τα ΗΑΕ δεν περιλαμβάνονται σε καμία από τις «μαύρες» offshore λίστες και δεν επιβάλλονται περιορισμοί στις συναλλαγές με υπεράκτιες εταιρείες από τα ΗΑΕ. Συνιστάται από την BCS Europe.

2. Μπελίτζ

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Απλοποιημένη διαδικασία εγγραφής offshore, πλήρης απουσία φόρων και αναφοράς. Η πιο απλοποιημένη διαδικασία Νομικού Ελέγχου (Due Diligence). Πλήρης ιδιωτικότητα. Συνιστάται από την BCS Europe.

3. Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Διαχρονικά δοκιμασμένη υπεράκτια δικαιοδοσία. Απλοποιημένη διαδικασία εγγραφής offshore, πλήρης απουσία φόρων και αναφοράς. Συνιστάται από την BCS Europe.

4. Σεϋχέλλες

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Απλοποιημένη διαδικασία εγγραφής offshore, πλήρης απουσία φόρων και αναφοράς. Πλήρης ιδιωτικότητα. Συνιστάται από την BCS Europe.

5. Νησιά Κέιμαν

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Απλοποιημένη διαδικασία εγγραφής offshore, Πλήρης απουσία φόρων και αναφοράς. Πλήρης ιδιωτικότητα. Συνιστάται από την BCS Europe.

6. Νησιά Κουκ

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες περιοχές στον Ειρηνικό. Απλοποιημένη διαδικασία εγγραφής εταιρείας, παντελής απουσία φόρων και αναφοράς. Πλήρης ιδιωτικότητα. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα μπορεί να θεωρηθεί η γεωγραφική θέση του κράτους. Συνιστάται από την BCS Europe.

7. Δομινικά ή Κοινοπολιτεία της Δομινίκας

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Ταχέως αναπτυσσόμενο υπεράκτιο κέντρο. Το Offshore στη Δομινικά απαλλάσσεται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

8. Παναμάς

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες. Ταχέως αναπτυσσόμενο υπεράκτιο κέντρο. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

9. Αγκουίλα

Άλλη μια υπεράκτια ζώνη στην Καραϊβική. Ευέλικτη και σαφής νομοθεσία. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

10. Νέβις

Άλλη μια υπεράκτια ζώνη στην Κεντρική Αμερική. Ευέλικτη και σαφής νομοθεσία. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

11. Μπαχάμες

Όσον αφορά τον όγκο των υπεράκτιων συναλλαγών, οι Μπαχάμες είναι από τις πρώτες θέσεις στον κόσμο. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

12. Νήσοι Τερκς και Κάικος

Μια ελάχιστη γνωστή υπεράκτια ζώνη στην Καραϊβική. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Συνιστάται από την BCS Europe.

13. Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες

Παραθαλάσσια ζώνη στην Καραϊβική. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από φόρους και αναφορές. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα είναι η δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού για την εταιρεία επίσης στον Άγιο Βικέντιο. Συνιστάται από την BCS Europe.

14. Χονγκ Κονγκ

Ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα. Οι εταιρείες του Χονγκ Κονγκ χρησιμοποιούνται γενικά για επιχειρηματική δραστηριότητα σε όλο τον κόσμο, με εξαίρεση το Χονγκ Κονγκ. Σε αυτή την περίπτωση, η εταιρεία μπορεί να απαλλαγεί από φόρους ως offshore εταιρεία, αλλά σε κάθε περίπτωση η αναφορά είναι υποχρεωτική. Συνιστάται από την BCS Europe.

15. Σιγκαπούρη

Ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα. Οι εταιρείες της Σιγκαπούρης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε όλο τον κόσμο, με εξαίρεση τη Σιγκαπούρη. Σε αυτή την περίπτωση, η εταιρεία μπορεί να απαλλαγεί από φόρους ως offshore εταιρεία, αλλά σε κάθε περίπτωση η αναφορά είναι υποχρεωτική. Εάν η εταιρεία εργάζεται στη Σιγκαπούρη ή ανοίγει λογαριασμούς σε τράπεζες της Σιγκαπούρης, ο φόρος θα είναι 17%. Συνιστάται από την BCS Europe.

16. Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (LLP) στο Ηνωμένο Βασίλειο

Η χρήση ενός αγγλικού LLP σάς επιτρέπει να αποφύγετε τη φορολογία όταν δραστηριοποιείτε επιχειρηματικά εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου.

17. Ετερόρρυθμη εταιρεία (LP) στη Σκωτία

Η χρήση ενός σκωτσέζικου LP σάς επιτρέπει να αποφύγετε τη φορολογία όταν δραστηριοποιείτε επιχειρηματικά εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου.

18. Γιβραλτάρ

Μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες στην Ευρώπη. Τα υπεράκτια στο Γιβραλτάρ απαλλάσσονται πλήρως από τους φόρους. Χάρη στο προτεκτοράτο, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει μια σειρά από πλεονεκτήματα που συνδέονται με τη συμμετοχή του στην ΕΕ.

19. Νήσος Μαν (Isle of Man)

Μια ενδιαφέρουσα δικαιοδοσία για τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη. Χάρη στο προτεκτοράτο, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει μια σειρά από πλεονεκτήματα που συνδέονται με τη συμμετοχή του στην ΕΕ. Οι υπεράκτιες εταιρείες απαλλάσσονται πλήρως από τους φόρους και πληρώνουν μόνο ένα πάγιο τέλος.

20. Μαυρίκιος - GBC 2

Παραθαλάσσια ζώνη στον Ινδικό Ωκεανό. Οι υπεράκτιες εταιρείες στον Μαυρίκιο (εταιρείες όπως η GBC 2) απαλλάσσονται πλήρως από τους φόρους.

2.5.2. Εταιρείες χαμηλής φορολογίας σε μη υπεράκτιες δικαιοδοσίες

Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε αυτές τις δικαιοδοσίες έχουν το δικαίωμα να ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της χώρας εγγραφής. Αυτές οι δικαιοδοσίες δεν είναι «υπεράκτιες» και δεν υπόκεινται σε πιθανούς περιορισμούς (BCS Europe, 2022; Maslak et al., 2017).

1. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) – Εταιρεία Ελεύθερης Ζώνης

Σήμερα, ίσως, τα ΗΑΕ είναι μια από τις καλύτερες υπεράκτιες ζώνες στον κόσμο. Τα ΗΑΕ δεν περιλαμβάνονται σε καμία από τις «μαύρες» offshore λίστες και δεν επιβάλλονται περιορισμοί στις συναλλαγές με εταιρείες από τα ΗΑΕ. Συνιστάται από την BCS Europe. (0% εταιρικός φόρος, 5% ΦΠΑ)

2. Κύπρος

Ίσως η καλύτερη δικαιοδοσία για τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη. Η Κύπρος έχει τον χαμηλότερο φόρο στην Ευρώπη, που επιτρέπει στην εταιρεία να χρησιμοποιείται στα περισσότερα προγράμματα βελτιστοποίησης. (12% εταιρικός φόρος, 19% ΦΠΑ).

3. Μεγάλη Βρετανία

Μία από τις καλύτερες δικαιοδοσίες στην Ευρώπη. Ένας καλά εδραιωμένος μηχανισμός εγγραφής και εξυπηρέτησης εταιρείας και υποβολής αναφορών. Οι αγγλικές εταιρείες χρησιμοποιούνται συχνά για πρακτορεία και άλλα προγράμματα. Εάν πρέπει να δείξετε το σεβασμό της εταιρείας σας - το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η καλύτερη δικαιοδοσία. (20-26% Εταιρικός φόρος, 20% ΦΠΑ).

4. Χονγκ Κονγκ

Ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα. Οι εταιρείες του Χονγκ Κονγκ χρησιμοποιούνται γενικά για επιχειρηματική δραστηριότητα σε όλο τον κόσμο, με εξαίρεση το Χονγκ Κονγκ. Σε αυτή την περίπτωση, η εταιρεία μπορεί να απαλλάσσεται από φόρους, αλλά η αναφορά είναι υποχρεωτική σε κάθε περίπτωση. Συνιστάται από την BCS Europe. (0% εταιρικός φόρος (όταν δραστηριοποιείτε επιχειρηματικά εκτός Χονγκ Κονγκ) 16,5% εταιρικός φόρος (όταν ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα στο Χονγκ Κονγκ)

5. Σιγκαπούρη

Ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα. Οι εταιρείες της Σιγκαπούρης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή αφορολόγητων εργασιών σε όλο τον κόσμο (με εξαίρεση τη Σιγκαπούρη, στην οποία περίπτωση η εταιρεία μπορεί να απαλλάσσεται από φόρους), αλλά η υποβολή εκθέσεων εξακολουθεί να απαιτείται. Εάν η εταιρεία δραστηριοποιείται στη Σιγκαπούρη ή ανοίγει λογαριασμούς σε τράπεζες της Σιγκαπούρης, ο φόρος θα είναι 17%. Συνιστάται από την BCS Europe. (0% εταιρικός φόρος (εάν δραστηριοποιείται εκτός Σιγκαπούρης) 17% εταιρικός φόρος (εάν δραστηριοποιείται στη Σιγκαπούρη)

6. Μάλτα

Μία από τις καλύτερες ευρωπαϊκές δικαιοδοσίες. Χάρη στην τοπική νομοθεσία, είναι δυνατή η μείωση του φόρου στο 5%, γεγονός που επιτρέπει στην εταιρεία να χρησιμοποιείται στα περισσότερα προγράμματα βελτιστοποίησης. (5% Πραγματικός εταιρικός φόρος).

7. Μαυρίκιος GBC 1

Παραθαλάσσια ζώνη στον Ινδικό Ωκεανό. Ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο της εταιρείας, το GBC 1 πληρώνει στην πραγματικότητα μόλις το 3% των κερδών. (3% Πραγματικός εταιρικός φόρος)

8. Ντέλαγουερ

Το χαμηλό κόστος είναι το κύριο πλεονέκτημα της εγγραφής μιας εταιρείας στο Ντέλαγουερ. Στην πράξη, όταν δραστηριοποιείται επιχειρηματικά εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών, η εταιρεία στην πραγματικότητα απαλλάσσεται από την καταβολή φόρων και την υποβολή εκθέσεων.

2.6. Τρόπος δημιουργίας τους

Η σύσταση μίας υπεράκτιας εταιρείας υπόκεινται στα παρακάτω στάδια (Gheorghie, 2010):

1. Εγγεγραμμένο όνομα – Εμπορικό Μητρώο – σε ορισμένες δικαιοδοσίες εμφανίζονται ακόμη και ορισμένοι περιορισμοί σχετικά με το καταχωρημένο όνομα.

2. Μετοχικό κεφάλαιο – γενικά δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς το ποσό – αυτή η κατάσταση αφορά ειδικά τις λιγότερο ανεπτυγμένες υπεράκτιες περιοχές: Βρετανικές Παρθένες Νήσους, Μπαχάμες, με μικρές εξαιρέσεις: Μάλτα, Λιχτενστάιν. Δύο τύποι μετοχικού κεφαλαίου μπορούν να υπόκεινται σε διακρίσεις:

1. Εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο – είναι το ποσό των μετοχών που η εταιρεία έχει το δικαίωμα να εκδώσει ή να πουλήσει στους μετόχους.

2. Εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο – είναι το ποσό των μετοχών που εκδίδει και πουλά η εταιρεία και μπορεί να διαφέρει από το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο.

Το Εμπορικό Μητρώο πρέπει να ενημερώνεται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, συμπληρώνοντας ενημερωτικό έντυπο και επισυνάπτοντας σε αυτό το ψήφισμα που επιτρέπει την τροποποίηση του μετοχικού κεφαλαίου.

3. Εταιρικές μετοχές – ενδέχεται να είναι ονομαστικές ως ανώνυμες μετοχές (οι οποίες δεν γίνονται αποδεκτές από ορισμένες τράπεζες για την αποτροπή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες).

4. Γενική Συνέλευση – συγκαλείται ετησίως (σε μεσοδιάστημα 15 μηνών το πολύ), ή συχνότερα με την επωνυμία Έκτακτη Γενική Συνέλευση.

5. Διευθυντής υπεράκτιας εταιρείας – το πρόβλημα με την εκλογή των διευθυντών σε μια υπεράκτια εταιρεία είναι λεπτό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τα άτομα που επιθυμούν να εγγραφούν υπεράκτιες εταιρείες μπορούν να επιλέξουν μία από τις ακόλουθες εκδόσεις:

- ✓ Ο ενδιαφερόμενος ενεργεί επίσης ως διαχειριστής και μέτοχος.
- ✓ Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είναι ο διαχειριστής, αλλά χρησιμοποιεί επώνυμους μετόχους.
- ✓ Ο ενδιαφερόμενος χρησιμοποιεί επώνυμους διαχειριστές, αλλά είναι μέτοχος.

- ✓ Χρησιμοποιεί επώνυμα πρόσωπα τόσο για τη θέση του διευθυντή, όσο και για τη θέση του μετόχου.

Επώνυμοι διαχειριστές και μέτοχοι είναι τα πρόσωπα ή οι εταιρείες που αντί του ιδιοκτήτη, αλλά προς το συμφέρον τους, ασκούν ορισμένα καθήκοντα εντός της εταιρείας και γενικά το ίδιο πρόσωπο ενεργεί ως διαχειριστής και ως μέτοχος.

Πλεονεκτήματα της χρήσης διαχειριστών ονομάτων:

1. ανωνυμία του ιδιοκτήτη, αφού δεν περιλαμβάνεται στα αρχεία των αρχών.
2. δύναται να διαχειρίζεται εταιρεία απαλλασσόμενη από φόρους, ειδικά εάν η έδρα της εταιρείας βρίσκεται εκεί που κατοικούν οι κατονομαζόμενοι διαχειριστές.

Οι διευθυντές διορίζονται μόνιμα και μπορούν να εξουσιοδοτήσουν οποιοδήποτε πρόσωπο να ενεργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος. Το ίδιο επανεκλέγεται κατά τη Γ.Σ.

6. Γραμματέας Εταιρείας – είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο και είναι υπεύθυνος για τις εταιρικές σχέσεις με το Εμπορικό Μητρώο και με τα κυβερνητικά όργανα. Διορίζεται από τους διευθυντές.

2.7. Κόστος δημιουργίας υπεράκτιων μεταξύ των χωρών

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ο κύριος σκοπός της ενσωμάτωσης υπεράκτιων εταιρειών σε φορολογικούς παραδείσους έγκειται στη μείωση των φόρων και στο να επωφεληθούν από άμεσα ή έμμεσα φορολογικά πλεονεκτήματα. Για το σκοπό αυτό, σε χώρους εγγραφής υπεράκτιων εταιρειών εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές (Gheorghie, 2010):

1. Σε κράτη όπου η εταιρεία αποφέρει έσοδα μόνο από το εξωτερικό, τα έσοδα αυτά απαλλάσσονται πλήρως από την καταβολή φόρου, ενώ η εταιρεία έχει την υποχρέωση να καταβάλλει σταθερό ετήσιο τέλος, ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών και τα εταιρικά κέρδη. Τέτοια κράτη είναι: οι Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι, οι Μπαχάμες, η Μπελίζ κ.λπ.
2. Ο φόρος δεν εξαρτάται από τον κύκλο εργασιών, αλλά από το εγγεγραμμένο κεφάλαιο της εταιρείας. Για παράδειγμα, στο Λιχτενστάιν τα ιδρύματα έχουν την υποχρέωση να καταβάλλουν στο κράτος το 0,1% του μετοχικού κεφαλαίου ή τουλάχιστον 1000 ελβετικά φράγκα, σε ετήσια βάση.

3. Μόνο τα έσοδα που αποκτώνται στο εξωτερικό απαλλάσσονται από φόρους, ενώ υπάρχει η πιθανότητα οι εταιρείες αυτές να ασκούν και εγχώριες οικονομικές δραστηριότητες και στην περίπτωση αυτή τα έσοδα που προκύπτουν με αυτόν τον τρόπο θα υπόκεινται σε φόρο με γραμμικό συντελεστή. Για παράδειγμα, στο Χονγκ Κονγκ, οι εταιρείες πρέπει να αναφέρουν χωριστά τα εγχώρια έσοδά τους στην ετήσια έκθεσή τους.
4. Φορολογία βάσει γραμμικού συντελεστή. Για παράδειγμα, στην Κύπρο, οι υπεράκτιες εταιρείες πληρώνουν φόρο 4,25% των καθαρών κερδών τους.

Το ακριβές κόστος δημιουργίας μιας υπεράκτιας εταιρείας δεν μπορεί να προσδιοριστεί ακριβώς. Πολλά θα εξαρτηθούν από τους επιχειρηματικούς στόχους και πολλούς άλλους παράγοντες. Το συνολικό κόστος σύστασης υπεράκτιων εταιρειών αποτελείται από τις ακόλουθες δαπάνες (International Wealth, 2020):

1. Κρατικά τέλη εγγραφής εταιρείας και διοικητικά τέλη.
2. Αποστολές εγγράφων.
3. Υπηρεσίες υποψηφίων.
4. Υποχρεωτικές πληρωμές στον προϋπολογισμό της χώρας υποδοχής.
5. Υπηρεσίες κούριερ.
6. Επιπλέον, το άνοιγμα ενός τραπεζικού λογαριασμού για την υπεράκτια εταιρεία σας θα σας κοστίσει επιπλέον χρήματα.

Έτσι, μια υπεράκτια εταιρεία δεν μπορεί να εγγραφεί για μερικές εκατοντάδες δολάρια. Η ρεαλιστική τιμή της σύστασης μιας εταιρείας σε μια από τις πιο δημοφιλείς υπεράκτιες δικαιοδοσίες είναι μεταξύ 2.000 και 5.000 δολαρίων ΗΠΑ (USD). Ειδικότερα το κόστος δημιουργίας υπεράκτιων εταιρειών σε διαφορετικές δικαιοδοσίες δύναται να ταξινομηθεί σε τρεις κύριες κατηγορίες (International Wealth, 2020):

1. Δικαιοδοσίες με χαμηλή φορολογία τις οποίες αποκαλούμε «midshores»

Οι ακόλουθες χώρες θεωρούνται δικαιοδοσίες με χαμηλή φορολογία: τα ευρωπαϊκά κράτη που αναφέρονται παραπάνω καθώς και η Μάλτα, η Μεγάλη Βρετανία, ο Παναμάς και η Σιγκαπούρη. Οι φόροι είναι πληρωτέοι σε αυτές τις χώρες, αλλά προσφέρουν ορισμένα φορολογικά κίνητρα που μπορεί να είναι ελκυστικά για ορισμένους τύπους επιχειρήσεων.

Τόσο οι ενδιάμεσες (midshores) όσο και οι χερσαίες χώρες καθιστούν υποχρεωτική την υποβολή φορολογικών δηλώσεων, την τήρηση λογαριασμών και τον έλεγχο. Τα μητρώα εταιρειών σε αυτές τις χώρες είναι ανοιχτά στο κοινό.

Οι δικαιοδοσίες με χαμηλούς φόρους είναι δημοφιλείς στους διεθνείς επιχειρηματίες που εγγράφουν εταιρείες εκεί όχι μόνο λόγω χαμηλότερων φόρων αλλά και επειδή αυτές οι χώρες παραμένουν απολύτως αξιόπιστες στον επιχειρηματικό κόσμο. Η σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρείας σε μια δικαιοδοσία με χαμηλή φορολογία κοστίζει περίπου 2.500 δολάρια ΗΠΑ.

2. Μικρά νησιωτικά κράτη, κατάλληλες υπεράκτιες δικαιοδοσίες.

Οι χώρες που μερικές φορές αναφέρονται ως «κλασικές» υπεράκτιες δικαιοδοσίες περιλαμβάνουν το Μπελίζ, τον Άγιο Χριστόφορο και Νέβις, τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους, τις Σεϋχέλλες και άλλες. Οι οικονομίες αυτών των χωρών βασίζονται στην αλιεία, τον τουρισμό και τις τραπεζικές και υπεράκτιες υπηρεσίες. Οι εταιρείες μη κάτοικοι που είναι εγγεγραμμένες σε αυτές τις χώρες απολαμβάνουν 100% φορολογική απαλλαγή και το κόστος συντήρησης της εταιρείας είναι επίσης αρκετά προσιτό εκεί. Αντί για φόρους, οι ιδιοκτήτες της εταιρείας πρέπει να πληρώνουν ετήσιους κρατικούς δασμούς. Δεν υπάρχουν απαιτήσεις ως προς την υποβολή φορολογικών δηλώσεων ή την υποβολή ελέγχων. Τα μητρώα εταιρειών είναι κλειστά για το κοινό στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες.

Αυτές οι χώρες δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι έχουν καλή διεθνή φήμη, αλλά εξακολουθούν να είναι δημοφιλείς στους επιχειρηματίες από διάφορα μέρη του κόσμου λόγω του χαμηλού κόστους εγγραφής και συντήρησης της εταιρείας. Το κόστος εγγραφής μιας εταιρείας σε μια υπεράκτια χώρα ξεκινά από 1.900 δολάρια ΗΠΑ.

3. Περιοχές χαμηλών φόρων χωρών με υψηλή φορολογία.

Περιοχές χαμηλών φόρων χωρών με υψηλή φορολογία περιλαμβάνουν το Χονγκ Κονγκ και ορισμένες από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Η τοπική νομοθεσία σε αυτές τις περιοχές προσφέρει ορισμένα φορολογικά κίνητρα σε αλλοδαπούς υπηκόους που εγγράφουν επιχειρηματικές εταιρείες εκεί. Το κόστος σύστασης μιας εταιρείας σε μία από αυτές τις περιοχές ξεκινά από 2.500 USD.

2.8. Δημοφιλέστεροι προορισμοί σε σχέση με τη χρήση των υπεράκτιων εταιρειών

Ανοίγοντας μια εταιρεία σε μια υπεράκτια ζώνη ή μια χώρα με ευνοϊκούς νόμους περί προστασίας περιουσιακών στοιχείων και φορολογικούς συντελεστές, ένας ξένος επιχειρηματίας μπορεί όχι μόνο να αυξήσει την κερδοφορία αλλά και να αποκτήσει πρόσβαση σε λειτουργίες ή επενδύσεις που δυνητικά απαγορεύονται στη δικαιοδοσία της χώρας του. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους Αμερικανούς, στους οποίους απαγορεύεται να συναλλάσσονται ή να επενδύουν στις περισσότερες επενδύσεις που δεν είναι εγγεγραμμένες στις ΗΠΑ. Αυτό δεν είναι τίποτα λιγότερο από προστατευτισμός στο όνομα της προστασίας των επενδυτών.

Οι δημοφιλέστεροι προορισμοί όπου το άνοιγμα μιας υπεράκτιας εταιρείας θα είναι επωφέλης για το 2022 είναι (International Wealth, 2022):

Προστασία περιουσιακών στοιχείων: η απλή διατήρηση ενός μέρους των περιουσιακών στοιχείων εκτός της δικαιοδοσίας της μόνιμης κατοικίας είναι απλώς καλή επιχειρηματική λογική. Καθώς οι κτηματομεσίτες μιλούν για «θέση, θέση και θέση» σε έναν ασταθή κόσμο που μαστίζεται από πολέμους, πανδημίες, πληθωρισμό, διαφθορά και πολιτικό κίνδυνο, η «διαφοροποίηση, διαφοροποίηση και διαφοροποίηση» είναι η μόνη πολιτική που έχει νόημα =. Οι πιο δημοφιλείς υπεράκτιες ζώνες για προστασία περιουσιακών στοιχείων: Νέβις, Μπελίς, Νήσοι Κουκ και Νήσοι Μάρσαλ.

Πρόσβαση στις τραπεζικές εργασίες: Οι ελβετικές τράπεζες γίνονται όλο και πιο επιλεκτικές, αλλά η Ελβετία εξακολουθεί να είναι πολύ μπροστά από τον ανταγωνισμό της: ένα από τα πιο δημοφιλή άρθρα είναι το Open a Swiss Bank Account το 2022. Ο Παναμάς, παρά τη δυσφημία των Panama Papers, ακόμα παραμένει το κορυφαίο υπεράκτιο τραπεζικό κέντρο για δολάρια ΗΠΑ και Λατινική Αμερική. Οι Μπαχάμες έχουν καθιερωθεί ως η κορυφαία δικαιοδοσία για την υπεράκτια τραπεζική κρυπτογράφησης. Άλλες υπεράκτιες τραπεζικές εταιρείες όπως το Χονγκ Κονγκ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έχουν χάσει την ελκυστικότητά τους τα τελευταία χρόνια.

Ανάπτυξη λογισμικού και πληροφορική. Προς αυτή την κατεύθυνση, προτείνονται ως δημοφιλέστεροι προορισμοί για υπεράκτιες δικαιοδοσίες η Σερβία, η Τουρκία ή η Σιγκαπούρη.

Υπεράκτια ακίνητα, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν καλό αντιστάθμισμα έναντι του πληθωρισμού. Ως δημοφιλέστεροι προορισμοί θεωρούνται το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος και η Γαλλία. Ο Παναμάς και η Σερβία έχουν επίσης μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης και μπορούν να έρθουν με πλεονεκτήματα διαμονής ανά επένδυση.

Οικονομική άδεια είναι διαθέσιμη στις ακόλουθες υπεράκτιες ζώνες: Μπαχάμες, Αγία Λουκία, Κομόρες και Βανουάτου. Το Κουρασάο παραμένει ένα από τα κορυφαία για gaming.

Τα Κρυπτονομίσματα, οι λογαριασμοί μεσιτείας και οι συναλλαγές σε χρηματιστήρια είναι ο πιο δημοφιλής τρόπος το 2022 για την αύξηση του εισοδήματος χρησιμοποιώντας φιλικές προς τις κρύπτες υπεράκτιες ζώνες στην Καραϊβική, όπως το Νέβις και η Αντίγκουα, καθώς και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Ελβετία και η Σερβία.

2.9. Φοροαπαλλαγή – Φοροδιαφυγή δια μέσου αυτών

Ο ΟΟΣΑ χρησιμοποιεί τέσσερα βασικά κριτήρια για να προσδιορίσει φορολογικούς παραδείσους: 1. μηδενική ή χαμηλή φορολογική επιβάρυνση, 2. αναποτελεσματική ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών, 3. απουσία διαφάνειας, 4. επενδύσεις κυρίως με βάση φορολογικά κίνητρα και αποταμιεύσεις χωρίς πραγματική οικονομική δραστηριότητα. Εκτός από αυτά τα 4 κριτήρια, χρησιμοποιείται ένα σημαντικό κριτήριο για τον προσδιορισμό ενός φορολογικού παραδείσου - η τοποθέτηση της δικαιοδοσίας στην κατάταξη FSI (Δείκτης Χρηματοοικονομικού Απόρρητου), η οποία αξιολογεί, μεταξύ άλλων, τον βαθμό εμπιστευτικότητας, αντίστοιχα τη διαφάνεια και τη χρήση προνομιακών φορολογικών καθεστώτων. Ο ΟΟΣΑ δημοσιεύει μαύρες και γκρίζες λίστες χωρών που ενημερώνονται συχνά. Υπάρχουν πολλά παράδοξα στον αγώνα κατά των φορολογικών παραδείσων, ένα από αυτά είναι ότι ορισμένα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ, αντίστοιχα η ΕΕ κατατάσσεται στις αρνητικές κατατάξεις FSI (π.χ. ΗΠΑ, Λουξεμβούργο ή Ηνωμένο Βασίλειο).

Οι ηγέτες της G20 κήρυξαν το «τέλος του τραπεζικού απορρήτου» στον κόσμο στη σύνοδο κορυφής του Απριλίου 2009. Σημειώνεται ότι η επιβολή αυτού του μέτρου είναι δύσκολη και στην πραγματική ζωή υπήρξε μόνο ένας μικρός περιορισμός του τραπεζικού απορρήτου. Δεν αρκεί η πειθώ. Πολλοί φορολογικοί παράδεισοι συμφωνούν να

συνεργαστούν, συχνά μόνο επίσημα, και παρέχουν πληροφορίες σποραδικά. Το αποτέλεσμα είναι η απουσία ενός ισχυρού εργαλείου για να σπάσει το τραπεζικό απόρρητο και να εξαναγκάσει την ανταλλαγή πληροφοριών. Οι κυρώσεις που έχουν εφαρμοστεί μέχρι στιγμής δεν είναι επαρκώς αποτελεσματικές. Οι Weichenrieder and Xu (2018) άντλησαν θετικά αποτελέσματα για την ευημερία μιας καταστολής του απορρήτου ενός φορολογικού παραδείσου.

Από το 2010, οι ΗΠΑ διεξάγουν αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ξένων τραπεζών και της IRS μέσω του νόμου περί φορολογικής συμμόρφωσης ξένων λογαριασμών (FATCA). Το μέτρο αυτό συνάντησε μεγάλη κριτική.

Το 2013, ο ΟΟΣΑ ενέκρινε ένα έγγραφο Παγκόσμιας Αυτόματης Ανταλλαγής Πληροφοριών (GAEI) για να διασφαλίσει την παγκόσμια αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών (GATCA). Βασικοί φορολογικοί παράδεισοι έχουν ανακοινώσει ότι θα συμμετέχουν σε αυτό το σύστημα. Η υπέρβαση της χρηματοοικονομικής αδιαφάνειας εξακολουθεί να είναι αναποτελεσματική. Οι περισσότεροι λογαριασμοί σε φορολογικούς παραδείσους είναι κρυμμένοι σε εταιρείες κέλυφος, ιδρύματα, κεφάλαια, τα οποία έχουν σκοπό να διακόψουν νόμιμα ή παράνομα τις συνδέσεις και να κρύψουν τους πραγματικούς πλούσιους ιδιοκτήτες χρημάτων. Μόνο ένα μικρό κλάσμα φορολογουμένων που δεν έχουν πρόσβαση σε εταιρείες κέλυφος εμπλέκονται στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών και είναι μόνο ένα μικρό μέρος των δεδομένων που παρέχονται στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών. Οι φορολογικοί φορείς δεν έχουν τα μέσα για να επαληθεύσουν ολόκληρο το σύστημα και να δημιουργήσουν ένα σύστημα ελέγχου και επαλήθευσης για τους «προβοκάτορες και καταγγελτές» είναι μια αδύναμη στρατηγική για την καταπολέμηση.

Τον Νοέμβριο του 2016, ο ΟΟΣΑ ενέκρινε την Πολυμερή Σύμβαση (MLI), η οποία επιτρέπει την ταχεία αναθεώρηση των διμερών συμβάσεων διπλής φορολογίας και την εφαρμογή των εγκεκριμένων μέτρων BEPS (διάβρωση φορολογικής βάσης και μεταφορά κερδών - Base Erosion and Profit Shiftng). Η πολυμερής σύμβαση θα συμβάλει στην καλύτερη και ταχύτερη ανταπόκριση σε ακατάλληλες πρακτικές στον τομέα του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των πολυεθνικών.

Η ΕΕ δεν έχει αναλάβει σημαντική και ανοιχτή δράση άμεσα κατά των φορολογικών παραδείσων τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Με βάση τις αναλύσεις, η νομοθεσία της ΕΕ έχει ως τώρα στόχο την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της απάτης, ιδίως στον τομέα του ΦΠΑ, του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και της φοροαποφυγής. Στις αρχές

του 21ου αιώνα, βάσει της πρωτοβουλίας BEPS, η ΕΕ έλαβε ορισμένα μέτρα για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής, ιδίως το ATAP και το ATAD. Οι τελευταίες προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επικεντρώνονται σε: αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών και νέους κανόνες διαφάνειας (νέα οδηγία σε ισχύ), νέα πρόταση οδηγίας για τους φορολογικούς μεσάζοντες, έγκριση της πέμπτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη δημιουργία μιας μαύρης λίστας φορολογικών παραδείσων (μετά τη λίστα του ΟΟΣΑ).

Η αυξανόμενη πίεση της ΕΕ στον αγώνα κατά των φορολογικών παραδείσων μπορεί να θεωρηθεί θετική. Στα κράτη μέλη της ΕΕ, η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες έχει βελτιωθεί τόσο στον νομοθετικό τομέα όσο και στη χρήση συστημάτων ΤΠ στη φορολογική πρακτική. Η δημιουργία μιας μαύρης και γκρίζας λίστας φορολογικών δικαιοδοσιών περιλαμβάνει 4 φάσεις: επιλογή χώρας, έλεγχος, καταχώριση και παρακολούθηση. Το 2017, οι υπουργοί των κρατών μελών της ΕΕ συμφώνησαν σε μια συνεδρίαση του ECOFIN για μια μαύρη λίστα φορολογικών παραδείσων. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα αξιολόγησης 92 φορολογικών δικαιοδοσιών σε σύνολο 213 χωρών σύμφωνα με τρία βασικά κριτήρια: διαφάνεια του φορολογικού συστήματος, δίκαιη φορολογία και συμμετοχή της χώρας σε διεθνή συνεργασία για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης. Οι χώρες που δεν πληρούσαν τα κριτήρια κατά την προηγούμενη περίοδο έχουν μπει στη μαύρη λίστα (Lénártová, 2020). Αυτά είναι 17 κράτη που έχουν το καθεστώς μη συνεργαζόμενων φορολογικών δικαιοδοσιών: Αμερικανική Σαμόα, Μπαχρέιν, Μπαρμπάντος, Γρενάδα, Γκουάμ, Νότια Κορέα, Μακάο, Νήσοι Μάρσαλ, Μογγολία, Ναμίμπια, Παλάου, Παναμάς, Αγία Λουκία, Σαμόα, Τρινιδάδ και Τομπάγκο, Τυνησία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ). Επιπλέον, 47 δικαιοδοσίες έχουν οριστεί σε γκρίζα λίστα που πρέπει να βελτιώσουν τη διαφάνεια, να εξαλείψουν τον επιζήμιο φορολογικό ανταγωνισμό, να εισαγάγουν τα απαιτούμενα κριτήρια και να εφαρμόσουν BEPS του ΟΟΣΑ, εκ των οποίων οι 8 είναι οι λεγόμενες «χώρες τυφώνα» έχουν περισσότερο χρόνο για να εφαρμόσουν τα μέτρα.

Το 2019 στην ομάδα μη συνεργαζόμενων φορολογικών δικαιοδοσιών υπήρχαν 8 χώρες: Αμερικανική Σαμόα, Φίτζι, Γκουάμ, Ομάν, Σαμόα, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ, Βανουάτου. Τον Φεβρουάριο του 2020 τέσσερις άλλες πολιτείες συμπεριλήφθηκαν στη μαύρη λίστα: Νήσοι Κέιμαν, Παλάου, Παναμάς και Σεϋχέλλες.

Αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ υποστηρίζουν αυστηρά μέτρα κατά των μαύρων και γκρίζων χωρών, συμπεριλαμβανομένου του επερχόμενου περιορισμού της οικονομικής στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Παγκόσμια Τράπεζα ή το ΔΝΤ. Ερευνητικές μελέτες (Nebus, 2019) τεκμηρίωσαν ότι οι ίδιες οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις δεν μπορούν να επιλύσουν τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή μέσω φορολογικών παραδείσων. Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι χωρίς κυρώσεις και αυστηρά μέτρα, που περιλαμβάνουν αύξηση της παρακράτησης φόρου, δυνατότητα μη έκπτωσης δαπανών για εταιρείες, διάφορους ελέγχους και άλλα, δεν θα μειωθούν οι φορολογικοί παράδεισοι σε όλο τον κόσμο. Στην έκθεσή της, ο διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός Oxfam επέστησε την προσοχή στις αρνητικές πρακτικές στη διαδικασία της μαύρης λίστας. Εννοούμε την παρουσία ισχυρών πολιτικών και οικονομικών πιέσεων στη μαύρη λίστα. Ως εκ τούτου, οι λίστες δεν περιλαμβάνουν κράτη που έχουν εμπλακεί σε αποκαλύψεις και φορολογικά σκάνδαλα τα τελευταία πέντε χρόνια. Σύμφωνα με την Oxfam, άλλες 18 χώρες, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ, που συγκαταλέγονται στους μεγαλύτερους φορολογικούς παραδείσους στον κόσμο, θα πρέπει να μουν στη μαύρη λίστα. Η Oxfam περιελάμβανε την Ολλανδία, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο και τη Μάλτα. Μετά από συχνές ενημερώσεις της μαύρης και γκρίζας λίστας φορολογικών παραδείσων, η Oxfam international (2019) σε δελτίο τύπου έγραψε ότι οι φορολογικοί παράδεισοι της ΕΕ στη μαύρη λίστα «περισσότερο σαν ασβέστιο». Τίθεται το ερώτημα, ποια είναι η πραγματική προθυμία των παγκόσμιων πολιτικών να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των φορολογικών παραδείσων στον κόσμο και ποια θα είναι η πολιτική συνέχεια των μέτρων;

2.10 Σύγκριση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των χωρών για τις Offshore

2.10.1. Υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές

Ο υψηλότερος εταιρικός φορολογικός συντελεστής στον κόσμο ανήκει στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ), με φορολογικό συντελεστή 2021 έως και 55%. Άλλες χώρες στην κορυφή της λίστας περιλαμβάνουν το Σουρινάμ (36%), το Ιράκ, τη Μάλτα, το Sint Maarten (Ολλανδία), το St Maarten, το Σουδάν και τη Ζάμπια με 35%. Η Βραζιλία και η Βενεζουέλα φορολογούν τις εταιρείες με 34% (KPMG, 2021).

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Ιράκ, η Μάλτα, η Βραζιλία και η Βενεζουέλα είναι οι χώρες που αναφέρουν μερικούς από τους υψηλότερους εταιρικούς φορολογικούς συντελεστές στον κόσμο. Αν και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έχουν εταιρικό φορολογικό

συντελεστή έως και 55%, το φορολογικό τους πλαίσιο είναι κάπως μοναδικό. Ο υψηλός φορολογικός συντελεστής καταβάλλεται κυρίως από εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου και θυγατρικές ξένων τραπεζών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η χώρα διαιρεί τα φορολογικά κλιμάκια ανά εισόδημα τόσο για ιδιώτες όσο και για επιχειρήσεις. Αυτό οδηγεί σε μια φορολογική δομή που περιλαμβάνει τα ακόλουθα (Εικόνα 2):

Income < AED 1,000,000	0%
AED 1,000,000 <= Income <= AED 2,000,000	10%
AED 2,000,000 <= Income <= AED 3,000,000	20%
AED 3,000,000 <= Income <= AED 4,000,000	30%
AED 4,000,000 <= Income <= AED 5,000,000	40%
Income >= AED 5,000,000	55%
Tax on profits made by branches of foreign banks	20%
Tax applicable for all companies: the duty deducted by the municipality in each Emirate at the time of issuance or renewal of a trade license.	10% of the annual amount of the rent of offices and warehouses and 5% of the annual amount paid by a company to accommodate its employees.

 Investopedia

Εικόνα 2. Φορολογικά κλιμάκια ανά εισόδημα. Πηγή: KPMG, 2021

2.10.2 Χαμηλότεροι συντελεστές φορολογίας των επιχειρήσεων.

Οι δέκα χώρες με τους χαμηλότερους εταιρικούς φορολογικούς συντελεστές περιλαμβάνουν την Ανγκουίλα, τις Μπαχάμες, το Μπαχρέιν, τις Βερμούδες, τα Νησιά Κέιμαν, το Γκέρνσεϊ, το Νήσο του Μαν, το Τζέρσεϊ, τα Νησιά Τερκς και Κάικος και το Βανουάτου — όλα στο 0%. Η Ευρώπη έχει τον χαμηλότερο μέσο φορολογικό συντελεστή (KPMG, 2021).

Οι Βερμούδες, οι Μπαχάμες και τα Νησιά Κέιμαν είναι ελκυστικά σε πολλούς επιχειρηματίες και επιχειρήσεις των ΗΠΑ λόγω του φορολογικού συντελεστή 0% σε συνδυασμό με μια απλή διάρθρωση για τη σύσταση υπεράκτιων επιχειρήσεων.

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έχουν μια ισχυρή οικονομία, αλλά άλλες χώρες, όπως το Σουρινάμ, αγωνίζονται ακόμη και με υψηλούς εταιρικούς φορολογικούς συντελεστές.

Εκτός από τις κυρίως χώρες της Καραϊβικής χωρίς εταιρικούς φόρους, πολλές χώρες στην Ανατολική Ευρώπη έχουν χαμηλότερους από το μέσο όρο εταιρικούς φορολογικούς συντελεστές, όπως (KPMG, 2021):

- Ουγγαρία 9%
- Μαυροβούνιο 9%
- Ανδόρα 10%
- Βοσνία και Ερζεγοβίνη 10%
- Βουλγαρία 10%
- Γιβραλτάρ 10%
- Β. Μακεδονία 10%
- Μολδαβία 12%
- Κύπρος 12,5%
- Ιρλανδία 12,5%
- Λιχτενστάιν 12,5%

Ανά περιοχή, η Ευρώπη έχει τον χαμηλότερο εταιρικό φορολογικό συντελεστή με 18,98%, χαμηλότερο από τον μέσο φορολογικό συντελεστή στην Ασία (21,43%), την Αμερική (27,16%) και την Αφρική (27,46%).

Υπάρχουν δέκα χώρες που δεν χρεώνουν καθόλου φόρο στις εταιρείες. Αυτά περιλαμβάνουν (KPMG, 2021):

- Ανγκουίλα
- Μπαχάμες
- Μπαχρέιν
- Βερμούδα
- Νησιά Κέιμαν
- Γκέρνσεϊ
- Isle of Man
- Φανέλα
- Νήσοι Τερκς και Κάικος
- Βανουάτου

Ο παγκόσμιος μέσος συντελεστής εταιρικού φόρου είναι 23,64% (KPMG, 2021).

2.10.3. Μπαχάμες, Βερμούδες και Νησιά Κέιμαν

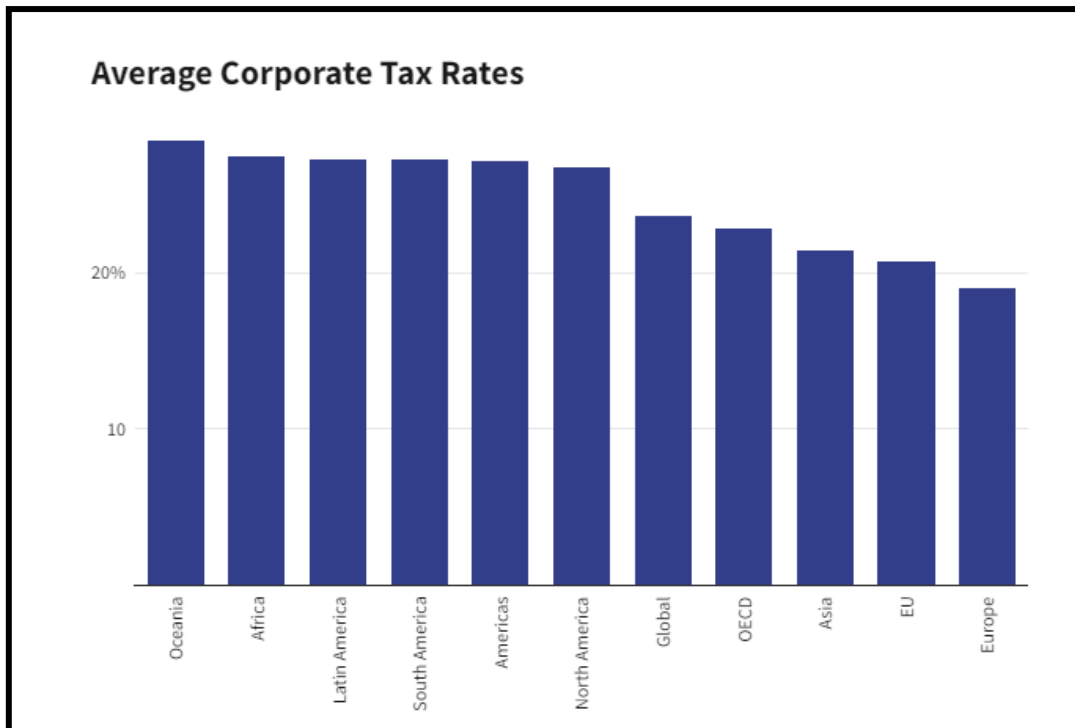
Αυτές οι τρεις περιοχές της Καραϊβικής είναι τρεις από τις πιο δημοφιλείς χώρες για υπεράκτιες επενδύσεις, γεγονός που τις καθιστά πολύ ελκυστικές για επιχειρηματίες και ιδιαίτερα για τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ.

Οι Μπαχάμες προσφέρουν ένα διευρυμένο φορολογικό πλεονέκτημα επειδή η κυβέρνηση τους δεν φορολογεί τα κέρδη, τα μερίσματα ή το προσωπικό εισόδημα. Δεν έχει επίσης πολλούς άλλους τύπους φόρων, συμπεριλαμβανομένων των υπεραξιών, της κληρονομιάς, των δώρων και της ανεργίας. Ορισμένες φορολογικές απαιτήσεις που υπάρχουν περιλαμβάνουν τα τέλη αδειοδότησης επιχειρήσεων και ορισμένους φόρους ακινήτων, καθώς και έναν φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) (Department of Inland Revenue).

Υπάρχουν επίσης πολλά κίνητρα για διεθνείς επενδυτές και ξένους επενδυτές να επενδύσουν τα χρήματά τους στις Μπαχάμες. Οι ξένοι επενδυτές απολαμβάνουν μια ασπίδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Η χώρα προσφέρει επίσης ένα εύκολα προσαρμόσιμο πλαίσιο για τη δημιουργία επιχειρηματικών δομών που μπορούν να επωφεληθούν από τον εταιρικό φορολογικό συντελεστή 0%.

Οι Βερμούδες και τα Νησιά Κέιμαν προσφέρουν επίσης παρόμοια διεθνή και ξένα επενδυτικά πλεονεκτήματα με τον εταιρικό φόρο 0%. Οι Βερμούδες επίσης δεν φορολογούν το εισόδημα, τα μερίσματα ή τα κέρδη κεφαλαίου. Το ίδιο ισχύει και για τα νησιά Κέιμαν. Εδώ, οι επιχειρήσεις πληρώνουν ένα τέλος αδειοδότησης στην κυβέρνηση αντί για εταιρικούς φόρους.

Πολλές χώρες της Καραϊβικής θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι λόγω του χαμηλού έως μη φορολογικού περιβάλλοντος τους. Οι εταιρείες συχνά χρησιμοποιούν νομικούς ελιγμούς για να κρατήσουν τα χρήματά τους και να αποφύγουν υψηλότερους φόρους στις χώρες καταγωγής τους.

Γράφημα 1. Μέσοι συντελεστές εταιρικού φόρου. Πηγή: KPMG, 2021

Πώς συγκρίνονται οι ΗΠΑ

Η αμερικανική εταιρεία μειώθηκε από 40% -το δεύτερο υψηλότερο στον κόσμο από το 2017- σε 21% το 2018 μετά την ψήφιση του νόμου περί περικοπών φόρων και θέσεων εργασίας (TCJA). Αυτό είναι κάτω από τον παγκόσμιο μέσο όρο εταιρικού φόρου 23,79%.

Η αλλαγή στον εταιρικό φορολογικό συντελεστή των ΗΠΑ είναι μια από τις πιο δραματικές μειώσεις σε οποιαδήποτε χώρα από τις αρχές του 21ου αιώνα. Μόνο το Κουβέιτ, το οποίο μείωσε τον εταιρικό φόρο του από 55% σε 15% το 2009, είχε μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή.

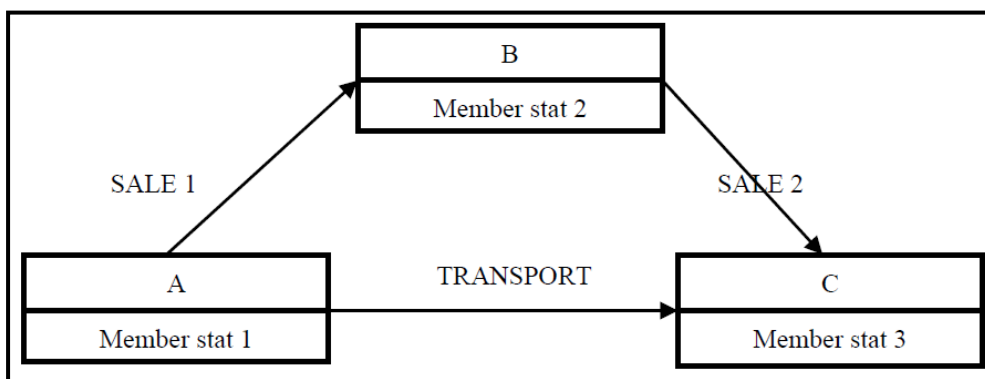
Αντίθετα, ο Καναδάς χρειάστηκε εννέα χρόνια για να μειώσει αργά τον εταιρικό φόρο του από 36,6% το 2003 σε 26,5%. Η Ιαπωνία μείωσε επίσης αργά τον εταιρικό φόρο της από 42% το 2003 σε 30,62% το 2019.

2.11 Τριγωνικές συναλλαγές για την δημιουργία μεγαλύτερου κέρδους των επιχειρήσεων

Η χρήση του όρου «τριγωνική συναλλαγή» χρησιμοποιείται προκειμένου να περιγραφεί μια αλυσίδα παραδόσεων που περιλαμβάνει τρία υποκείμενα στον ΦΠΑ μέρη:

τον αρχικό πωλητή- αποστολέα των αγαθών (εμπορεύματα, πρώτες ύλες ή υπηρεσίες), τον ενδιαμέσο αγοραστή και τον τελικό αγοραστή –παραλήπτη των αγαθών. Το θεμελιώδες και ουσιαστικό χαρακτηριστικό των εν λόγω συναλλαγών, είναι ότι, παρόλο που πραγματοποιούνται δύο διαδοχικές συναλλαγές πώλησης και δύο αντίστοιχοι υπολογισμοί τιμών μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, υπάρχει μόνο μία μεταφορά αγαθών από το πρώτο μέρος της αλυσίδας στο τελευταίο (Paliu-Popa, 2009).

Ειδικότερα σε μια τριγωνική συναλλαγή, ο αρχικός πωλητής-αποστολέας (Α) στέλνει τα εμπορεύματα όχι στον αντισυμβαλλόμενο του αγοραστή (Β), με τον οποίο έχει συνάψει τη συμφωνία αγοραπωλησίας, αλλά σε υποδεικνυόμενο από τον αγοραστή τρίτο παραλήπτη (Γ). Ωστόσο, ο πωλητής εκδίδει τιμολόγιο στον αγοραστή (Β). Ο αγοραστής των εμπορευμάτων (Β), λειτουργώντας τώρα ως πωλητής στον τελικό παραλήπτη (Γ), του εκδίδει τιμολόγιο αφού του έχουν αποσταλεί τα εμπορεύματα με το δελτίο αποστολής του αρχικού πωλητή (Α). Το τρίτο μέρος εμφανίζεται ως παραλήπτης εδώ (Γράφημα 2).

Γράφημα 2. Τριγωνική συναλλαγή. Πηγή: Paliu-Popa, 2009

Η πρακτική αξία της παραπάνω διαδικασίας εντοπίζεται στο γεγονός ότι η μεταφορά των εμπορευμάτων λαμβάνει χώρα απευθείας από το πρώτο συμβαλλόμενο μέρος της αλυσίδας στο τελευταίο, αντί να γίνεται μεταφορά από το ένα μέρος της αλυσίδας στο άλλο, ενώ στην ουσία λαμβάνουν χώρα δύο διαφορετικές συναλλαγές και ως εκ τούτου δύο διαφορετικές τιμολογήσεις. Σε πιο σύνθετες εμπορικές συναλλαγές, ενδέχεται να υπάρχουν περισσότεροι μεσάζοντες μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή (B.1, B.2, B.3, κ.λπ.), αλλά χωρίς να αλλάζει το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του τριγωνικού εμπορίου, δηλαδή την άμεση μεταφορά αγαθών από τον πρώτο στον τελευταίο κρίκο της αλυσίδας (Richard and Ainsworth, 2012).

Τα οφέλη από την εφαρμογή τέτοιων επιχειρηματικών πρακτικών είναι πολυάριθμα, αρκεί να ληφθεί υπόψη η εξοικονόμηση χρόνου και το περιττό κόστος μεταφοράς καθώς και

το διοικητικό κόστος για την εξασφάλιση τέτοιων συναλλαγών για τις εμπορικές επιχειρήσεις. Τέλος, ανάλογα με την τοποθεσία των μερών που εμπλέκονται στη διαδικασία, οι τριγωνικές συναλλαγές χωρίζονται σε α) συναλλαγές που πραγματοποιούνται μόνο σε εθνικό χώρο, β) συναλλαγές μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών και γ) συναλλαγές με τρίτες χώρες (Richard and Ainsworth, 2012).

Οι τριγωνικές συναλλαγές συνιστά λοιπόν μια διαδικασία με την οποία πολυεθνικές εταιρείες και επιχειρηματικές οντότητες αγοράζουν και πωλούν προϊόντα και παρέχουν υπηρεσίες η μία στην άλλη προκειμένου να μειώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις μέσω της τιμολόγησης μεταβίβασης. Οι τριγωνικές συναλλαγές δεν συνιστούν παράνομες πράξεις (φοροδιαφυγή), αλλά είναι παράνομες όταν χρησιμοποιούνται για εσωτερικές συναλλαγές με απώτερο σκοπό την αποφυγή φόρων και την απόκρυψη φορολογητέου εισοδήματος. Αυτό διευκολύνει τις εταιρείες να πληρώνουν είτε ελάχιστο είτε καθόλου εταιρικό φόρο, ιδιαίτερα όταν εμπλέκονται θυγατρικές που εδρεύουν σε φορολογικούς παραδείσους (Σταματόπουλος και Κλώνη, 2015).

Εάν μια εταιρεία έχει θυγατρικές που βρίσκονται σε χώρες με διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές, μπορεί να χειραγωγήσει τις τιμές μεταβίβασης με τέτοιο τρόπο ώστε να καθορίζει τεχνητά το επίπεδο κέρδους για κάθε θυγατρική. Η μητρική εταιρεία επιθυμεί να αναγνωρίσει το μεγαλύτερο μέρος του φορολογητέου εισοδήματος σε χώρες με χαμηλότερους εταιρικούς φόρους εισοδήματος (Σταματόπουλος και Κλώνη, 2015).

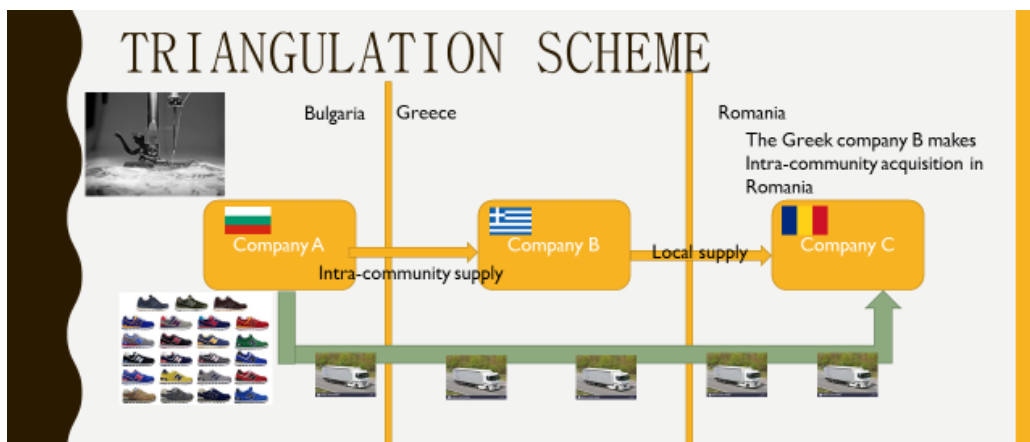
Πολλές χώρες προσπαθούν να επιβάλουν κυρώσεις σε αυτές τις εταιρείες εάν πιστεύουν ότι μέσω τριγωνικών συναλλαγών οι πολυεθνικές επιχειρήσεις τους στερούν τα δημόσια έσοδα που θα προέκυπταν από τη φορολόγηση των κερδών. Οι φορολογικές αρχές εστιάζουν επίσης την προσοχή τους στη διεκπεραίωση συναλλαγών που αφορούν άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας και εμπορικά σήματα, επειδή είναι πολύ εύκολο να μετακινηθούν υπεράκτιες θυγατρικές (Σταματόπουλος και Κλώνη, 2015).

2.12. Μελέτη και αναφορά παραδειγμάτων μεταξύ των χωρών για Τριγωνικές συναλλαγές

Το σύστημα τριγωνοποίησης που λαμβάνει χώρα για παράδειγμα όταν μια επιχείρηση στην Ελλάδα λαμβάνει μια παραγγελία για παπούτσια από έναν πελάτη στη Ρουμανία. Τα παπούτσια κατασκευάζονται για λογαριασμό του Έλληνα προμηθευτή από κατασκευαστή στη Βουλγαρία, ο οποίος τα αποστέλλει απευθείας στον Ρουμάνο πελάτη. Κατά συνέπεια,

υπάρχουν δύο ενδοκοινοτικές προμήθειες και μία ενδοκοινοτική απόκτηση. Ο Βούλγαρος κατασκευαστής πραγματοποιεί ενδοκοινοτική παράδοση αγαθών στην ελληνική επιχείρηση, ο τόπος της προμήθειας αυτής είναι η Βουλγαρία (άρθρο 32 Οδηγία ΦΠΑ). Η ελληνική επιχείρηση πραγματοποιεί ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών στη Ρουμανία (άρθρο 40 Οδηγία ΦΠΑ). Η ελληνική επιχείρηση πραγματοποιεί τοπική παράδοση αγαθών στον Ρουμάνο πελάτη της. Ο τόπος αυτής της τοπικής παροχής είναι η Ρουμανία (άρθρο 31 της οδηγίας ΦΠΑ). Σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες, η ελληνική επιχείρηση θα έπρεπε να εγγραφεί για ΦΠΑ στη Ρουμανία, όπου πραγματοποιεί την ενδοκοινοτική απόκτηση και καταλογίζει τον ρουμανικό ΦΠΑ για αυτήν την απόκτηση και για την προμήθεια της στον Ρουμάνο πελάτη. Ωστόσο, σύμφωνα με τον κανόνα απλούστευσης του άρθρου 141 της Οδηγίας ΦΠΑ, η ενδοκοινοτική απόκτηση που πραγματοποιεί ο Έλληνας απαλλάσσεται με δικαίωμα έκπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι ο Ρουμάνος πελάτης είναι εγγεγραμμένος στον ΦΠΑ στη Ρουμανία και υπόκειται σε ΦΠΑ επί της προμήθειας, σε αυτόν (Davidov, 2016).

Δεδομένου ότι η εξαγορά απαλλάσσεται πλέον, η ελληνική επιχείρηση δεν χρειάζεται να εγγραφεί για ΦΠΑ στη Ρουμανία σε σχέση με αυτήν την τριγωνική συναλλαγή.

Εικόνα 3. Τριγωνική συναλλαγή. Πηγή: Davidov, 2016

Ο Πίνακας 1 παρακάτω αναλύει τις ποικίλες συνθήκες υπό τις οποίες διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν τριγωνισμό. Ο λόγος της ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορετικές ερμηνείες των συνθηκών που οδηγούν τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν διαφορετικούς κανόνες σε εθνικό επίπεδο. Οι παρακάτω πληροφορίες προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Εγχειρίδιο ΦΠΑ (2017/2018) (Arap, 2020).

Πίνακας 1. Σύγκριση κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του τριγωνισμού.
Πηγή: Arar, 2020

Κράτος Μέλος	Ο μεσολαβητής επιτρέπεται να είναι εγγεγραμμένος ΦΠΑ στη χώρα άφιξης	Ο μεσολαβητής επιτρέπεται να έχει εγγραφή ΦΠΑ στη χώρα αποστολής
Αυστρία	X	√
Βέλγιο	√	√
Βουλγαρία	X	X
Κροατία	X	X
Κύπρος	X	X
Τσεχική Δημοκρατία	X	√
Δανία	X	X
Εσθονία	X	√
Φινλανδία	√	√
Γαλλία	X	√
Γερμανία	√	√
Ελλάδα	X	X
Ουγγαρία	√	X
Ιρλανδία	√	√
Ιταλία	√	√
Λετονία	X	X
Λιθουανία	X	√
Λουξεμβούργο	X	X
Μάλτα	X	√
Ολλανδία	√	X
Πολωνία	√	√
Πορτογαλία	X	√
Ρουμανία	√	X
Σλοβακία	X	X
Σλοβενία	√	√
Ισπανία	X	X
Σουηδία	√	√
Ηνωμένο Βασίλειο 1	X	√

Παράδειγμα αποτελούν επίσης οι Εμπορικές Υπεράκτιες Εταιρείες (Trading Companies) που δραστηριοποιούνται στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. εισαγωγικού, όσο και του εξαγωγικού εμπορίου. Έστω ότι μια υπεράκτια – Offshore εμπορική εταιρεία είναι επιτυχής στη μεταφορά κερδών από μια χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή σε μια άλλη χώρα με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή. Με άλλα λόγια, μια υπεράκτια εταιρεία ιδρύεται από μια εμπορική εταιρεία, η οποία θα λειτουργεί ως μεσάζων μεταξύ αγοραστή και πωλητή. Όταν η μητρική εταιρεία κάνει μια εισαγωγή, ο προμηθευτής της, αντί να της

στεύει τα εμπορεύματα και στη συνέχεια να τα χρεώσει, στέλνει το τιμολόγιο στην Offshore, ενώ τα εμπορεύματα αποστέλλονται και παραδίδονται στη μητρική εταιρεία (Blankson, 2004).

Παρόμοια είναι η διαδικασία κατά την οποία η εμπορική μητρική εταιρεία εξάγει, πιο συγκεκριμένα, η μητρική αποστέλλει τα αγαθά στον πελάτη, και τιμολογεί την υπεράκτια εταιρεία - Offshore που δημιούργησε, σε τιμή σημαντικά χαμηλότερη από την τιμή που όρισε στον αγοραστή. Στη συνέχεια, η offshore εταιρεία θα προχωρήσει στα συνηθισμένα τιμολόγια που θα γίνουν στον πελάτη που έχει αγοράσει τα εμπορεύματα. Αυτή η διαδικασία αγοράς και πώλησης αγαθών διασφαλίζει τη μείωση των πραγματικών κερδών της μητρικής εταιρείας, καθώς και τη συσσώρευση νέων κεφαλαίων στο όνομα της υπεράκτιας εταιρείας (Blankson, 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

3.1. Ιστορικό: Διεθνής Συνεργασία

Αρχικά, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα μέτρα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δεν αποτελούν ευρωπαϊκή εφεύρεση. Στην πραγματικότητα, η ανάπτυξη κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι μια διαδικασία που καθοδηγείται από πλήθος κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών, με την Ευρωπαϊκή Ένωση να είναι μόνο ένας παράγοντας μεταξύ πολλών, αν και ισχυρός και καινοτόμος. Η ενοποίηση διεθνών και ευρωπαϊκών μέσων βρίσκεται στις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF), για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (FATF, 2012). Προτού υπεισέλθουμε στις λεπτομέρειες σχετικά με τα μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, θα πρέπει να συζητηθούν εν συντομία το διεθνές πλαίσιο και η ανάπτυξη της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν πολλά μέσα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε διεθνές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ωστόσο, επιλέχθηκε να περιοριστεί το πεδίο αυτού του κεφαλαίου σε λίγα μόνο έγγραφα. Αυτοί είναι καταρχήν ο Νόμος για το Τραπεζικό Απόρρητο των Ηνωμένων Πολιτειών του 1970 και ο Νόμος των Ηνωμένων Πολιτειών Right to Financial Privacy Act του 1978, καθώς απεικονίζουν την ανάπτυξη του σύγχρονου πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στα αρχικά του στάδια και, δεύτερον, ο Νόμος Patriot των ΗΠΑ του 2001, με τον οποίο διευρύνθηκε πάρα πολύ το πλαίσιο κατά του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Οι προσεγγίσεις των οποίων έχουν βρει το δρόμο τους μέσω διεθνών πράξεων στο ευρωπαϊκό δίκαιο. Ο κορυφαίος διεθνής παράγοντας σε αυτό το πλαίσιο είναι η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), της οποίας οι Συστάσεις θεωρούνται γενικά ως το παγκόσμιο πρότυπο του νόμου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (COM (2016) 450, Sotiriadis and Heimerdinger, 2009).

Η συζήτηση για άλλα μέσα έπρεπε σε μεγάλο βαθμό να παραλειφθεί. Ως εκ τούτου, παρά την προφανή σημασία τους για το σύστημα στο σύνολό του (Kaiser, 2018; BMF, 2004), το δίκτυο των Συμβάσεων του ΟΗΕ και της Αναφοράς Δέσμευσης (Communication On Engagement – CoE), η παραγωγή ομάδων εμπειρογνομόνων όπως η Egmont Group και η Moneyval, ο ρόλος που διαδραματίζουν η Interpol και η Europol στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και άλλα τα οποία ωστόσο δεν θα συζητηθούν στην παρούσα εργασία. Ο λόγος αυτής της παράλειψης είναι το επαναλαμβανόμενο περιεχόμενο των διαφόρων διεθνών πράξεων (Sorel, 2003; BMF, 2004), ο συχνά μη δεσμευτικός χαρακτήρας τους, (Liszt, 1898) και επειδή τα πρότυπα που περιέχονται σε αυτά συχνά υπολείπονται τόσο στο πεδίο εφαρμογής όσο και στη λεπτομέρεια των συστάσεων της FATF και των οδηγιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδοχή των ευρωπαϊκών οδηγιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αντικατοπτρίζει στενά και διαμορφώνει σημαντικά την εξέλιξη της τεχνολογίας των διεθνών μέτρων κατά του ξεπλύματος χρήματος (COM (2016) 450). Αυτό οφείλεται στις μάλλον συχνές ενημερώσεις του πλαισίου και από την προθυμία της Επιτροπής και των κρατών μελών να θέσουν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ως προτεραιότητα πολιτικής (FATF Money or Value Transfer Services, 2016).

3.2. Πρώιμες προσπάθειες: Ηνωμένες Πολιτείες

Ιστορικά, οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορούν να αναγνωριστούν ως το κράτος που έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στην καταπολέμηση (διεθνών) επιχειρήσεων ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (Böszörményi and Schweighofer, 2015). Ένα από τα πρώτα παραδείγματα στοχευμένης νομοθεσίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες βρίσκεται στον Νόμο για το Τραπεζικό Απόρρητο των Ηνωμένων Πολιτειών του 1970 (Act of 1970). Η πιο σημαντική καινοτομία αυτού του νόμου ήταν η καθιέρωση ενός συστήματος αναφορών συναλλαγών νομισμάτων, σύμφωνα με το οποίο οι υπόχρεες οντότητες έπρεπε να αναφέρουν οποιαδήποτε πληρωμή ή μεταφορά αξίας άνω των 10.000 δολαρίων ΗΠΑ (Gouvin, 2003). Επιπλέον, αυτός ο νόμος έθεσε τη βάση για την έντονη έμφαση στη συμμόρφωση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, καθώς ο νόμος περί τραπεζικού απορρήτου περιλάμβανε λεπτομερείς απαιτήσεις ως προς την ορθή συμμόρφωση με τα μέτρα που εισάγει. Η μη συμμόρφωση με το πρότυπο αναφοράς που ορίζεται από τον νόμο περι

τραπεζικού απορρήτου ήταν ένα ζήτημα για το οποίο το ίδρυμα έπρεπε να αναλάβει αυστηρή ευθύνη (Gouvin, 2003).

Ωστόσο, το άκαμπτο όριο αναφοράς απέδειξε τη μεγαλύτερη αδυναμία αυτού του νόμου. Όπως εύστοχα παρατηρεί ο Gouvin: «Ως γενική πρόταση, ένα σημαντικό ποσοστό απατεώνων που έχουν περισσότερα από 10.000 \$ σε μετρητά για κατάθεση είναι έξυπνοι άνθρωποι, έμαθαν γρήγορα να κάνουν μικρές καταθέσεις» (Gouvin, 2003; Sorel, 2003). Μια άλλη αδυναμία του νόμου περί τραπεζικού απορρήτου ήταν ο ασυνεπής ορισμός των υπόχρεων οντοτήτων. Η νομοθεσία απευθυνόταν κυρίως σε τράπεζες και σε αρκετούς άλλους παράγοντες του χρηματοπιστωτικού τομέα εκτός αυτού, αλλά οδήγησε σε μια κατάσταση όπου οι υπηρεσίες χρηματοοικονομικών μεταφορών υπόκεινταν σε λιγότερο αυστηρά πρότυπα σχετικά με την τήρηση αρχείων από τις τράπεζες (Gouvin, 2003), αν και οι υπηρεσίες τους είναι δυνητικά πολύ κατάλληλες για ξέπλυμα χρήματος.

Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις αδυναμίες του νόμου περί τραπεζικού απορρήτου οδήγησαν στην ανάπτυξη της αναφοράς για «ύποπτες» συναλλαγές (Gouvin, 2003), η οποία αποτρέπει το ξέπλυμα χρήματος από το να παραμείνουν απαρατήρητες απλώς και μόνο για το γεγονός ότι η αξία που έπρεπε να μετακινηθεί ήταν ένα cent χαμηλότερη ενός σταθερού κατωφλίου. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται επί του παρόντος από την οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπου καταφεύγει σε σταθερά όρια, περιλαμβάνει επίσης «συναλλαγές που φαίνεται να συνδέονται». Επιπλέον, η άνιση μεταχείριση ορισμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και η επακόλουθη κατάχρηση αυτών των συστημάτων για πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες οδήγησαν στη συνεχή επέκταση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας και σε έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό υπόχρεων οντοτήτων.

Η ιδέα ότι μέρος των τελών που κατέβαλε ο πελάτης στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για τις υπηρεσίες του κατευθύνθηκε προς την κάλυψη του κόστους παρακολούθησης και αναφοράς των συναλλαγών του πελάτη δημιούργησε κάποια ανησυχία στους πελάτες (Schwartz, 1968). Αυτή η ανησυχία οδήγησε σε αμφισβήτηση του νόμου περί τραπεζικού απορρήτου ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών, το οποίο, ωστόσο, δεν έκρινε αυτή την πράξη ως αντισυνταγματική. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε ότι:

Δεν υπάρχει νόμιμη «προσδοκία προστασίας της ιδιωτικής ζωής» στο περιεχόμενο των αρχικών επιταγών και των δελτίων κατάθεσης, καθώς οι επιταγές δεν είναι

εμπιστευτικές επικοινωνίες, αλλά διαπραγματεύσιμα μέσα που χρησιμοποιούνται σε εμπορικές συναλλαγές και όλα τα έγγραφα που λαμβάνονται περιέχουν μόνο πληροφορίες που μεταβιβάζονται εθελοντικά στις τράπεζες και εκτίθενται στους υπαλλήλους τους κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών τους (U.S. 435, 1976).

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Τέταρτη Τροποποίηση του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία προστατεύει τους πολίτες από παράλογη έρευνα και κατάσχεση, δεν ήταν εφαρμόσιμη σε αυτήν την περίπτωση.

Ωστόσο, ο νόμος περί τραπεζικού απορρήτου δεν έμεινε στην αρχική του κατάσταση για πολύ. Το 1978, εγκρίθηκε ο νόμος για το δικαίωμα χρηματοοικονομικής απορρήτου (Act of 1978) προκειμένου να εξουδετερωθούν ορισμένες από τις αρνητικές επιπτώσεις του νόμου περί τραπεζικού απορρήτου και να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες των πελατών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η κύρια καινοτομία του νόμου περί χρηματοοικονομικών απορρήτων ήταν να εξαρτήσει τη γνωστοποίηση των οικονομικών αρχείων από τη συγκατάθεση του πελάτη, εάν ο πελάτης ήταν ιδιώτης, μέχρι το δικαίωμα του πελάτη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών να ειδοποιείται πριν από την αποκάλυψη προσωπικών πληροφοριών, και υπήρχαν ευρείες εξαιρέσεις σε αυτό το δικαίωμα, επιτρέποντας την καθυστέρηση αυτής της ειδοποίησης με δικαστική απόφαση, εάν μια τέτοια ειδοποίηση θα παρεμπόδιζε δυνητικά τις προσπάθειες των αρχών επιβολής του νόμου (Gouvin, 2003).

Είναι ενδιαφέρον ότι αυτό το πλαίσιο νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θεσπίστηκε πολύ πριν το ίδιο το ξέπλυμα χρήματος χαρακτηριστεί ως έγκλημα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν καθιέρωσαν το ξέπλυμα χρήματος ως ποινικό αδίκημα μέχρι το 1986, ωστόσο ακόμη και εκείνη την εποχή ήταν μια από τις πρώτες χώρες παγκοσμίως που ποινικοποίησαν συγκεκριμένα αυτή τη δραστηριότητα (Leslie, 2014). Μετά από αυτό το βήμα, ωστόσο, οι Ηνωμένες Πολιτείες ηγήθηκαν μιας διεθνούς προσπάθειας που είχε ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση τέτοιων καταστατικών γρήγορα σε όλο τον κόσμο (Jong, 2014; Magrani, 2014; Arzt, 1990).

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, οι κανόνες περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες τροποποιήθηκαν και πάλι πολλές φορές. Η πρώτη σημαντική αλλαγή ήταν η μετάβαση από τα άκαμπτα όρια αναφοράς στην πιο ευέλικτη έννοια των ύποπτων συναλλαγών (Gouvin, 2003). Η τροποποίηση του νόμου περί τραπεζικού απορρήτου το 1992 αύξησε τα καθήκοντα αναφοράς του χρηματοπιστωτικού τομέα για την εφαρμογή αυτής της καινοτομίας, αλλά η αβεβαιότητα ως προς τον ορισμό της έννοιας της

«ύποπτης συναλλαγής» και η αυστηρή ευθύνη για αδυναμία αναφοράς (σε αντίθεση με την απουσία ευθύνης για υπερβολική αναφορά) (Kaiser, 2018; Dittrich and Trinkaus, 1998), προκάλεσε μεγάλο αριθμό περιττών αναφορών, πράγμα που πνίγει τις αρχές στη γραφειοκρατία και παραλύοντας τη διοίκηση (Gouvin, 2003; Kaiser, 2018; Ryder, 2007; Lennon and Walker, 2009).

Μια δεύτερη σημαντική ιδέα της δεκαετίας του 1990 ήταν η πρώτη εισαγωγή της προσέγγισης Know Your Customer (KYC).

«Η πρόταση Know Your Customer του 1998 θα απαιτούσε από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να προσδιορίζουν την ταυτότητα του πελάτη, να προσδιορίζουν την πηγή των κεφαλαίων των πελατών, να προσδιορίζουν τις «κανονικές και αναμενόμενες» συναλλαγές του πελάτη, να παρακολουθούν λογαριασμούς για συναλλαγές που δεν συνάδουν με αυτές τις προσδοκίες και να προσδιορίζουν εάν τέτοιες συναλλαγές ήταν ασυνήθιστες ή ύποπτες».

Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση εκείνη την εποχή κρίθηκε υπερβολικά εκτεταμένη και σε σύγκρουση με τα δικαιώματα των πελατών. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι τα μέτρα θεωρήθηκαν δυσανάλογα (Zentes and Wybitul, 2011; Gouvin, 2003). Η πρόταση τελικά αποσύρθηκε και η πράξη δεν μπορούσε να ψηφιστεί εκείνη τη στιγμή (Gouvin, 2005).

3.3. Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force)

Ταυτόχρονα με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στις Ηνωμένες Πολιτείες, λάμβανε χώρα διεθνής διερεύνηση. Ένα από τα επαναλαμβανόμενα προβλήματα που εντοπίζονται στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι ο διασυννοριακός χαρακτήρας αυτών των εγκλημάτων. Τόσο η τρομοκρατία όσο και η εγκληματική δραστηριότητα δείχνουν την τάση να εμπλέκονται πολλές διαφορετικές χώρες ταυτόχρονα, και το ξέπλυμα προϊόντων εγκλήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας συνδέουν επίσης πολλές διαφορετικές δικαιοδοσίες (COM (2016) 450; Sorel, 2003; Kaiser, 2018; Gordon and Morriss, 2014). Ο εθνικός χαρακτήρας των περισσότερων επιχειρήσεων επιβολής του νόμου οδηγεί σε δυσκολίες στην διερεύνηση τέτοιων διασυννοριακών κινήσεων, γεγονός που με τη σειρά του κάνει τις διεθνείς εταιρείες πιο επιθυμητές για τους εγκληματίες. Για το λόγο αυτό, η στενή διεθνής συνεργασία στον τομέα αυτό αναγνωρίστηκε σύντομα ως απαραίτητη (164

Sorel, 2003; Kaiser, 2018; BMF, 2004) και δημιουργήθηκε ένας διεθνής οργανισμός, βάσει του οποίου η διεθνής συνεργασία στον τομέα θα μπορούσε να διευκολυνθεί.

Με αυτόν τον τρόπο, ιδρύθηκε η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης προκειμένου να διευκολυνθεί ένας τύπος διεξαγωγής αυτής της διεθνούς συνεργασίας που αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της (διεθνούς) νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Hülsse, 2008). Η FATF αυτοσυστήνεται ως

«ένα διακυβερνητικό όργανο που ιδρύθηκε το 1989 από τους Υπουργούς των δικαιοδοσιών μελών του. Η εντολή της FATF είναι να θέτει πρότυπα και να προωθεί την αποτελεσματική εφαρμογή νομικών, ρυθμιστικών και επιχειρησιακών μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της χρηματοδότησης της διάδοσης και άλλων συναφών απειλών για την ακεραιότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Σε συνεργασία με άλλα διεθνή ενδιαφερόμενα μέρη, η FATF εργάζεται επίσης για τον εντοπισμό τρωτών σημείων σε εθνικό επίπεδο με στόχο την προστασία του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος από κατάχρηση.» (FATF, 2012; BMF, 2004; Razavyand Haggerty, 2009).

Η FATF ιδρύθηκε το 1989 κατά τη σύνοδο κορυφής της G7 στο Παρίσι και τώρα στεγάζεται στις εγκαταστάσεις της έδρας του ΟΟΣΑ στο Παρίσι. Αριθμεί 36 μέλη, μεταξύ των οποίων είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ-15, η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Ελβετία, η Τουρκία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως μεμονωμένο μέλος.

Η FATF είναι μια από τις σημαντικότερες κινητήριες δυνάμεις στην ανάπτυξη διεθνούς νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (anti-money laundering legislation). Το 1990, η FATF δημοσίευσε για πρώτη φορά τις 40 συστάσεις της, που περιγράφουν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από όλες τις χώρες προκειμένου να εντοπιστούν οι πιθανοί κίνδυνοι και να βρεθούν τρόποι για την κατάλληλη αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων. Οι συστάσεις είχαν αρχικά ως στόχο την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από την πώληση παράνομων ουσιών (FATF, 2012). Ωστόσο, σύντομα ενημερώθηκαν (το 1996, για την ακρίβεια) για να συμπεριλάβουν και τη νομιμοποίηση άλλων ειδών εγκληματικών εσόδων (FATF, 2012). Από το 2001 και μετά, προστέθηκαν εννέα ειδικές συστάσεις, οι οποίες αντιμετώπιζαν ειδικά τον κίνδυνο χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η πιο πρόσφατη αναθεώρηση το 2012 επικαιροποίησε τις Συστάσεις και ενσωμάτωσε τις Ειδικές Συστάσεις στο πεδίο εφαρμογής των σαράντα

συστάσεων (FATF, 2012). Οι συστάσεις της FATF αποτελούν τη βάση για τις τελευταίες ενημερώσεις του ευρωπαϊκού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (COM (2016) 450; Kaiser, 2018).

Η FATF δημοσιεύει επίσης τακτικά ειδικές εκθέσεις για θέματα, στα οποία εντοπίζεται κίνδυνος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Με αυτόν τον τρόπο, η FATF δημοσίευσε μια έκθεση για τη Hawala τον Οκτώβριο του 2013 και μια για τα εικονικά νομίσματα τον Ιούνιο του 2014 (FATF Hawala, 2013); FATF virtual currencies, 2014). Εκτός από αυτές τις εκθέσεις, η FATF εξετάζει πολύ προσεκτικά επίσης περιοδικά τους εθνικούς κανόνες και την εφαρμογή των προτύπων της FATF και αξιολογεί εάν η εθνική εφαρμογή των συστάσεων της ίδιας της FATF είναι ικανοποιητική. Ο λόγος για τέτοιες αξιολογήσεις είναι ότι έχει αναγνωριστεί ότι στον ολοένα και πιο παγκοσμιοποιημένο χρηματοπιστωτικό τομέα, έχει καταστεί πολύ απλό τόσο των επιδιδόμενων σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των χρηματοδοτών της τρομοκρατίας να μετατοπίσουν τις δραστηριότητές τους σε ένα κράτος με λιγότερο αυστηρές ρυθμίσεις, από το οποίο ο χρηματοοικονομικός τομέας όλων των άλλων χωρών είναι γρήγορα προσβάσιμος (Sorel, 2003).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αξιολογήσεις της FATF δεν περιορίζονται στις δικαιοδοσίες των μελών της (Hülse, 2008). Αντίθετα, η FATF αξιολογεί επίσης με δική της πρωτοβουλία τη νομική κατάσταση τρίτων χωρών για να καθορίσει εάν η νομοθεσία αντικατοπτρίζει σωστά τα πρότυπα της FATF (Sorel, 2003). Το αποτέλεσμα αυτών των αξιολογήσεων μπορεί να έχει άμεσο αντίκτυπο σε μια αξιολογούμενη δικαιοδοσία. Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης, η FATF μπορεί να μπει στη μαύρη λίστα μιας δικαιοδοσίας. Από τον Απρίλιο του 2017, μόνο η Βόρεια Κορέα και το Ιράν βρίσκονται πλήρως στη μαύρη λίστα (Hülse, 2008), αλλά εννέα άλλες δικαιοδοσίες περιλαμβάνονται στη λίστα με τις «άλλες υπό παρακολούθηση δικαιοδοσίες», (<http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>) μεταξύ των οποίων είναι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι η FATF έχει επικριθεί έντονα επειδή δεν προχώρησε αρκετά στην αξιολόγηση των χωρών υψηλού κινδύνου. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, για παράδειγμα, μίλησε ξεκάθαρα επικρίνοντας το γεγονός ότι η FATF δεν περιλαμβάνει τους πιο διαβόητους φορολογικούς παραδείσους στον κατάλογο των δικαιοδοσιών υψηλού κινδύνου (Schmidt and Ruckes, 2017; Beckschäfer, 2017):

«Είναι λυπηρό το γεγονός ότι ένας οργανισμός όπως το FATF, που επιτελεί τόσο σημαντικό έργο στην ανάλυση του διεθνούς οικονομικού εγκλήματος και στην πρόταση μέσων για την καταπολέμησή του, δεν βρήκε τον κατάλληλο τρόπο για να καταρτίσει τους καταλόγους των χωρών υψηλού κινδύνου». (European Economic and Social Committee 13666/16, Fläming, 2007)

Ωστόσο, όταν μια δικαιοδοσία περιλαμβάνεται κάποτε στη μαύρη λίστα της FATF, οι συνέπειες μπορεί να είναι μεγάλες, καθώς η FATF προτρέπει «τα μέλη της και άλλες δικαιοδοσίες να εφαρμόζουν μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας ανάλογα με τους κινδύνους που προκύπτουν από τη δικαιοδοσία». Αυτή η ενισχυμένη δέουσα επιμέλεια μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από χώρες της μαύρης λίστας, ώστε να αποκλειστούν ουσιαστικά από τη διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά, και επομένως θεωρούνται πολύ αποτελεσματικά.

Η κριτική που εκφράζει η FATF στις αξιολογήσεις της για τα εθνικά συστήματα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες λαμβάνεται πολύ σοβαρά υπόψη από τις περισσότερες κυβερνήσεις και νομοθέτες (Lennon and Walker (2009). Για παράδειγμα, στη Γερμανία, η διάταξη για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στον ποινικό κώδικα (Strafgesetzbuch, StGB, 2017) έπρεπε να αλλάξει, επειδή η διάταξη απέκλειε ρητά τους δράστες του βασικού αδικήματος από την επιπρόσθετη τιμωρία για ξέπλυμα χρήματος (Walter, 2009). Η τιμωρία ενός ατόμου τόσο για ένα βασικό αδίκημα όσο και για την επακόλουθη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θεωρείται από πολλούς σχολιαστές ως σύγκρουση με την αρχή *ne bis in idem* (Weigell and Görlich, 2016; Arzt, 1990). Η FATF ζήτησε να καλυφθεί αυτό το κενό, με το οποίο ο νομοθέτης συμμορφώθηκε αμέσως προσθέτοντας μια τρίτη πρόταση στην ίδια παράγραφο του άρθρου 261 StGB, στην οποία ο αποκλεισμός της ποινής του δράστη του βασικού αδικήματος δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο δράστης θέτει σε κυκλοφορία αντικείμενο που απέκτησε παράνομα, αποκρύπτοντας την προέλευση του αντικειμένου αυτού. Αυτή η προσθήκη έγινε δεκτή πολύ επικριτικά από την πλειονότητα των Γερμανών σχολιαστών στο ποινικό δίκαιο (Weigell and Görlich, 2016), και δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι αυτή η αναθεωρημένη διάταξη θα επικυρωνόταν εάν αμφισβητηθεί ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

3.4. Εξελίξεις στην Ευρώπη

Εν τω μεταξύ, οι εξελίξεις στην Ευρώπη ακολούθησαν στενά τις νομικές καινοτομίες των Ηνωμένων Πολιτειών. Το πρώτο σημαντικό έγγραφο για την καταπολέμηση της

νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν η Σύσταση με αριθμό R (80) που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1980. Αυτή η σύσταση απαιτεί ουσιαστικά ότι οι πελάτες πρέπει να αναγνωρίζονται όταν ανοίγουν λογαριασμό ή κατάθεση και όταν πραγματοποιούν συναλλαγή ορισμένου μεγέθους. Επιπλέον, οι τράπεζες έπρεπε να έχουν τη δυνατότητα να εντοπίζουν τραπεζογραμμάτια που εμπλέκονται σε ποινικά αδικήματα.

Με τη σύσταση αυτή ξεκίνησε η ανάπτυξη ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σύντομα υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πρώτη Οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες 91/308/EEC(1AMLD) (Kätzler (2008), σχεδιάστηκε σε παρόμοια γραμμή. Ψηφίστηκε το 1991 σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η οδηγία περιείχε μια πρώτη περιγραφή του ευρωπαϊκού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό στα πρότυπα της FATF του 1990. Είναι σημαντικό ότι η οδηγία περιείχε μια θετική υποχρέωση των κρατών μελών να θεωρούν ποινικό αδίκημα το ξέπλυμα χρήματος, αλλά δεν αναφέρεται ακόμη ούτε εφαρμόζεται στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η πρώτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εφαρμόστηκε σε πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (άρθρο 1 1AMLD), αλλά όχι ακόμη σε κανέναν πάροχο μη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, όπως οι δικηγόροι. Οι υποχρεώσεις που ανατίθενται σε αυτές τις υπόχρεες οντότητες είναι ήδη μάλλον επαχθείς, αλλά εξακολουθούν να είναι μάλλον περιορισμένες σε σύγκριση με τα τρέχοντα πρότυπα. Οι υποχρεώσεις είχαν αρχικά δομηθεί ως εξής: Καταρχήν, οι πελάτες έπρεπε να προσδιορίζονται κατά την έναρξη μιας επιχειρηματικής σχέσης. Εάν η συναλλαγή δεν συνδέθηκε με μια επιχειρηματική σχέση, αλλά μια περιστασιακή συναλλαγή ή μια σειρά από τέτοιες περιστασιακές συναλλαγές που φαινόταν να συνδέονται, ο πελάτης έπρεπε να αναγνωριστεί όταν πραγματοποιήθηκε συναλλαγή ύψους 15.000 ευρωπαϊκών νομισματικών μονάδων (ECU). Τα καθήκοντα δέουσας επιμέλειας για τον πελάτη δεν ήταν ακόμη τόσο περίπλοκα, αλλά απλώς ισοδυναμούσαν με υποχρέωση «εξέτασης με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγής την οποία θεωρούν ως ιδιαίτερα πιθανό, από τη φύση της, να σχετίζεται με ξέπλυμα χρήματος» (άρθρο 5 1AMLD). Όταν μια τέτοια εξέταση ανέδειξε κόκκινες σημαίες, η υπόχρεη οντότητα πρέπει να ενημερώσει προληπτικά τις αρμόδιες αρχές (Mitsilegas and Gilmore, 2007). Οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) θα συσταθούν μόνο με απόφαση του Συμβουλίου το 2000, αφού η διεθνής συνεργασία μεταξύ των

διαφόρων αρμόδιων αρχών αποδείχθηκε δύσκολη. διατηρούν τα στοιχεία ταυτοποίησης και συναλλαγών για πέντε χρόνια και υποχρέωση των κρατών μελών να επιβάλλουν κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το 1996, η FATF ενημέρωσε τις συστάσεις της για να αντιμετωπίσει τις τεχνολογικές εξελίξεις που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και να κλείσει τα εντοπισμένα κενά στο υπάρχον πλαίσιο. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ενημερώθηκε αναλόγως ώστε να αντικατοπτρίζει τα νεότερα πρότυπα της FATF με τη δεύτερη Οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Directive 2001/97/EC). Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με αυτήν την οδηγία ήταν πολύ δύσκολες και διήρκεσαν δύο χρόνια και μπορεί να χρειαστούν ακόμη περισσότερο εάν η προσπάθεια των Ηνωμένων Πολιτειών μετά την 11η Σεπτεμβρίου να αυξήσουν τα πρότυπα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες παγκοσμίως δεν είχε φτάσει και επηρεάσει την Ευρώπη (Mitsilegas and Gilmore, 2007). Μία από τις κύριες συγκρούσεις που καθιστούσαν τις διαπραγματεύσεις τόσο δύσκολες ήταν η επιδιωκόμενη επέκταση του κύκλου των υπόχρεων οντοτήτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πέρα από τα όρια που απαιτούσε η FATF. Ειδικότερα, οι δικηγόροι και οι συμβολαιογράφοι έπρεπε πλέον να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων (Sorel, 2003; Hetzer, 2002; Tracfin annual report, 2015). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε επιφυλάξεις «σχετικά με τον αντίκτυπο της επέκτασης των καθηκόντων της Οδηγίας στο νομικό επάγγελμα όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και την αρχή της εμπιστευτικότητας δικηγόρου-πελάτη» (Mitsilegas and Gilmore, 2007). Εκτός από τους δικηγόρους και τους συμβολαιογράφους, το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της δεύτερης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επεκτάθηκε επίσης στους ελεγκτές, τους κτηματομεσίτες, τα καζίνο και τους εμπόρους αγαθών υψηλής αξίας όταν δέχονται πληρωμή σε μετρητά 15.000 ευρώ ή περισσότερο. Επιπλέον, τα καθήκοντα αναγνώρισης έπρεπε να τηρούνται από καθεμία από αυτές τις υπόχρεες οντότητες και να εντατικοποιούνται σε σύγκριση με την πρώτη οδηγία. Τέλος, η δεύτερη οδηγία αναφέρεται σε μια σειρά από καθορισμένα βασικά αδικήματα και στην έννοια του «σοβαρού εγκλήματος».

Θα πρέπει να σημειωθεί σε αυτό το πλαίσιο ότι ένας άλλος λόγος για την αργή κίνηση των διαπραγματεύσεων αυτής της Οδηγίας ήταν ότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας δεν

την υποστήριξε. Ο Bures (2015) αναφέρεται σε μια έρευνα του 2004/05 των βρετανών παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, στην οποία «σχεδόν τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων είπαν ότι τα υπάρχοντα μέτρα για την καταπολέμηση της ξένης χρήσης ήταν πολύ αυστηρά σε αναλογία με τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες». Θα μπορούσε να πει κανείς ότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας θεώρησε τα μέτρα κατά του ξεπλύματος χρήματος ως δυσανάλογα.

3.5. Νόμος Patriot των ΗΠΑ

Αναφέρθηκε προηγουμένως ότι οι κανόνες Know Your Customer δεν αντιμετωπίστηκαν, συνολικά, με ενθουσιασμό κατά την πρώτη τους πρόταση στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό, ωστόσο, άλλαξε το 2001. Μόνο μερικά χρόνια μετά την απόρριψη των κανόνων Know Your Customer λόγω ανησυχιών για τις πολιτικές ελευθερίες, το πολιτικό κλίμα υπέστη ξαφνικά μια τόσο ριζική αλλαγή που αυτοί οι κανόνες μπορούσαν να περάσουν από το νομοθετικό σώμα των Ηνωμένων Πολιτειών σε χρόνο ρεκόρ (Ryder, 2007; Razavy and Haggerty, 2009; Korff, 2014; Golden et al., 2011). Οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 προκάλεσαν μια ριζική απάντηση από την κυβέρνηση, (Mezzana and Krljic, 2013; Shields, 2005; Razavy and Haggerty, 2009) ψηφίζοντας τον Νόμο Patriot των ΗΠΑ (USA PATRIOT ACT (2001) μόλις έξι εβδομάδες αργότερα, σε μια άνευ προηγουμένου νομοθετική προσπάθεια.

«Ο Πατριωτικός Νόμος θεσπίστηκε με αξιοσημείωτα λίγη σκέψη. Το τεράστιο πακέτο κατά της τρομοκρατίας, που καλύπτει 350 διαφορετικές θεματικές ενότητες και σαράντα διαφορετικούς φορείς, προωθήθηκε από το Κογκρέσο σε λιγότερο από ένα μήνα. Ο νόμος επιβλήθηκε σε ιδιωτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και των ηγετών των κομμάτων. Δεν υπήρξαν τελικές ακροάσεις που να επιτρέψουν στους διαφωνούντες να εκφράσουν την άποψή τους στη διαδικασία, καμία έκθεση επιτροπής, καμία επιτροπή συνεδρίων, και πράγματι, τα περισσότερα μέλη του Κογκρέσου δεν είχαν καν την ευκαιρία να διαβάσουν τη νομοθεσία.» (Gouvin, 2003; Lennon and Walker, 2009).

Το πολιτικό κλίμα της εποχής επέτρεπε μια τέτοια παράτυπη νομοθετική διαδικασία, (Al-Jumaili, 2008) και επέτρεψε τη θέσπιση νόμου κανόνων κατά του ξεπλύματος χρήματος που προηγουμένως θεωρούνταν απαράδεκτοι λόγω ανησυχιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο νόμος Patriot έφερε την κωδικοποίηση των κανόνων Know Your Customer. Ειδικότερα, οι πελάτες του τραπεζικού τομέα πρέπει να ταυτοποιούνται και να επαληθεύεται

η ταυτότητα καθώς και να ελέγχονται από μαύρες λίστες υπόπτων για τρομοκρατία (Ryder, 2007; Silvestri, 2005; CJEU Case T-47/03; CJEU Case T-341/07). Τα αρχεία της διαδικασίας ταυτοποίησης έπρεπε επίσης να τηρούνται από το ίδρυμα. Ενώ πριν από την έναρξη ισχύος των κανόνων του νόμου Patriot, μόνο ορισμένες συναλλαγές ενεργοποίησαν την υποχρέωση αναγνώρισης του πελάτη, ο νόμος Patriot απαιτούσε πλέον την αναγνώριση των πελατών στην αρχή της επιχειρηματικής σχέσης, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια (Gouvin, 2003; Korff, 2014). Επιπλέον, θα μπορούσαν να ληφθούν ορισμένα πρόσθετα μέτρα εάν ο Υπουργός Οικονομικών εντόπισε αυξημένο κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, μεταξύ άλλων το καθήκον να (Gouvin, 2003; Ryder, 2007):

1. διατηρεί πρόσθετα αρχεία ή να κάνει πρόσθετες αναφορές σε σχέση με συγκεκριμένες συναλλαγές.
2. προσδιορίζει τους αλλοδαπούς πραγματικούς δικαιούχους ορισμένων λογαριασμών.
3. προσδιορίζει τους πελάτες μιας ξένης τράπεζας που χρησιμοποιούν διατραπεζικούς «πληρωτέους» λογαριασμούς.
4. προσδιορίζει τους πελάτες ξένων τραπεζών που χρησιμοποιούν διατραπεζικούς λογαριασμούς ανταποκριτών και
5. να περιορίσει ή να απαγορεύσει το άνοιγμα ή τη διατήρηση ορισμένων διατραπεζικών λογαριασμών «πλάγιας πρόσβασης» ή ανταποκριτών.

Τέλος, ο νόμος Patriot υποχρέωσε τη συμμόρφωση με αυτά τα μέτρα επιβάλλοντας κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων υψηλών προστίμων. Υπάρχουν ορισμένα σημεία που θα μπορούσαν να επικριθούν σχετικά με τον Νόμο Patriot των ΗΠΑ. Η παράτυπη νομοθετική διαδικασία καθώς και το γεγονός ότι τα μέτρα που περιέχονται στο νόμο είχαν προηγουμένως θεωρηθεί ότι συγκρούονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν ήδη κατονομαστεί ωρύτερα. Επιπλέον, θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα μέτρα του Νόμου Patriot αύξησαν τα καθήκοντα αναφοράς που βαρύνουν αυξημένο αριθμό υπόχρεων οντοτήτων, επιδεινώνοντας την ήδη τεράστια γραφειοκρατία με τις αρχές (Gouvin, 2003; Hingst and Lösing, 2012). Φαινομενικά σε ένα πακέτο σχεδιασμού ενός πλαισίου για την προστασία και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Ronellenfitsch, 2007), δεν είναι καθόλου σαφές πώς οι ενισχυμένοι κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θα είναι χρήσιμοι για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Lennon and Walker, 2009). Στην πραγματικότητα, δεν είναι σαφές εάν τα

μέτρα κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας έχουν καθόλου σημαντικό αντίκτυπο στην ίδια την τρομοκρατία (Gouvin, 2003; Ryder, 2007).

3.6. Διεθνείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Παρά ταύτα τα αυστηρά σημεία κριτικής των μέτρων που περιέχονται στο Νόμο Patriot, τα πρότυπα που τέθηκαν σε αυτόν έγιναν γρήγορα το παγκόσμιο πρότυπο για τη νομοθεσία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (De Goede, 2008; Winer and Roule, 2002). Πριν από τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, η διατάραξη της οικονομικής υποστήριξης σε τρομοκρατικές οργανώσεις είχε ήδη προσδιοριστεί ως μια δυνητικά αποτελεσματική στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Ryder, 2007). Ωστόσο, εκείνη την εποχή, η τρομοκρατία δεν είχε ακόμη αναγνωριστεί απαραίτητα ως παγκόσμιο φαινόμενο, αλλά μάλλον θεωρούνταν ένας αριθμός ομάδων με ορισμένους (συνά πολιτικούς) στόχους, όπως η RAF στη Γερμανία, ο IRA στη Βόρεια Ιρλανδία και η ETA στην Ισπανία. Οι κυβερνήσεις που ασχολούνται με μια τέτοια τρομοκρατική ομάδα στην επικράτειά τους δεν μπορούσαν πάντα να υπολογίζουν στην υποστήριξη των συμμάχων τους για την καταπολέμηση της ροής οικονομικής υποστήριξης προς αυτές τις ομάδες (Lavalle, 2000), καθώς πολλές από τις τρομοκρατικές ομάδες που δρούσαν εκείνη την εποχή ακολουθούσαν μια συγκεκριμένη πολιτική ατζέντα, η καταπολέμηση των οποίων θεωρούνταν εγχώριο πρόβλημα. Αυτό αντικατοπτρίζεται επίσης, για παράδειγμα, από την υποστήριξη της Σύμβασης του ΟΗΕ για την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας του 1999 (United Nations, 1999), η οποία είχε υπογραφεί μόνο από τέσσερα κράτη, τα οποία όλα καταπολεμούσαν την τρομοκρατία στο εσωτερικό πριν από την 11η Σεπτεμβρίου και από 132 κράτη σε όλο τον κόσμο μέχρι τα τέλη του 2003 (Ryder, 2007).

Η ανάγκη για ταχεία υιοθέτηση μέτρων κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και το γεγονός ότι το σύστημα κανόνων για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή ο συνδυασμός των δύο είναι ένα φαινομενικά λογικό βήμα. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις χρηματοδότησης της τρομοκρατίας διαφέρουν θεμελιωδώς από τα συστήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Sotiriadis and Heimerdinger, 2009; Zentes and Wybitul, 2011). Όπως έχει ήδη εξηγηθεί παραπάνω, ενώ η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες περιλαμβάνει συχνά πολύπλοκες πολυεθνικές δομές εταιρειών κέλυφος και έναν αριθμό διαφορετικών χρηματοπιστωτικών

ιδρυμάτων, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί ενδεχομένως να είναι εξαιρετικά απλή. Η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας συχνά περιλαμβάνει μόνο την απόκτηση κεφαλαίων στην κατοχή μιας τρομοκρατικής ομάδας και η μεταφορά κεφαλαίων πραγματοποιείται εύκολα χωρίς να υπάρχουν πουθενά υποψίες (Lavalle, 2000). Φυσικά, δεν είναι γνωστά όλα τα μέλη οποιασδήποτε τρομοκρατικής ομάδας, και σε λίγο άλλοι συνεργάτες μπορούν να πραγματοποιήσουν συναλλαγή και/ή η μεταφορά φυσικών μετρητών στον όμιλο, αποκρύπτοντας έτσι την κίνηση των κεφαλαίων. Ωστόσο, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί επίσης να σχετίζεται στενά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς τα κεφάλαια που θα διαβιβαστούν σε μια τρομοκρατική οργάνωση μπορεί να προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα (Ryder, 2007).

Αυτή η σύνδεση μεταξύ των δύο εννοιών της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες έκανε επίσης τη FATF έναν λογικό οργανισμό στον οποίο πρέπει να στραφεί για υποστήριξη όταν η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας τοποθετήθηκε στη διεθνή ατζέντα. Η FATF έλαβε εντολή να επεκτείνει την εστίασή της πέρα από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για να συμπεριλάβει τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας το 2001, και αντέδρασε αμέσως αναπτύσσοντας και προσθέτοντας εννέα ειδικές συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στις 40 συστάσεις της για την καταπολέμηση του ξέπλυματος χρήματος (FATF, 2012). Αυτές οι ειδικές συστάσεις επικεντρώνονται για μια πιο αποτελεσματική στρατηγική κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Με την ενημέρωση του 2012, οι Ειδικές Συστάσεις έχουν ενσωματωθεί στις 40 Συστάσεις, καθώς ισχύουν τόσο για το ξέπλυμα χρήματος όσο και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι συστάσεις 5, 6 και 8 είναι οι βασικές συστάσεις που ισχύουν για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τη χρηματοδότηση της διάδοσης, η οποία πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί με τις ίδιες στρατηγικές.

Η Σύσταση 5 της FATF αφορά καθοδήγηση για το σχεδιασμό μιας αποτελεσματικής προσέγγισης του ποινικού δικαίου κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (FATF, 2012). Η Σύσταση 6 της FATF αφορά οικονομικές κυρώσεις, όπως δέσμευση κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων (Bures, 2015), ένταξη προσώπων και οντοτήτων στη μαύρη λίστα (Winer and Roule, 2002; Bures, 2015) και συμμόρφωση με το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ψηφίσματα σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Sorel, 2003; FATF, 2012; Ryder, 2007). Αυτή είναι η στιγμή, καθώς η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων εξακολουθεί να είναι ένα από τα κύρια εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την

καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Ryder, 2007; Lavalle, 2000), η σημασία του οποίου τονίζεται από τις κυβερνήσεις και τα δικαστήρια σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο (Bülow, 2013; Al-Jumaili (2008). Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων αμφισβητείται, καθώς θεωρείται ότι είναι «μια βραχυπρόθεσμη λύση σε ένα μακροπρόθεσμο πρόβλημα» (Ryder, 2007). Οι πολλές διαφορετικές επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους οι τρομοκρατικές οργανώσεις για τη δημιουργία και τη συλλογή κεφαλαίων καθιστούν την απλή δέσμευση περιουσιακών στοιχείων αναποτελεσματική (Ryder, 2007). Η Σύσταση 8 της FATF αφορά τέλος τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, οι οποίοι έχουν αποδειχθεί ευάλωτοι σε κατάχρηση για επιχειρήσεις χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, είτε με την ίδρυσή τους ως κάλυψη είτε όταν το δίκτυο ενός υπάρχοντος «καλής πίστωσης» μη κερδοσκοπικού οργανισμού γίνεται κατάχρηση για επιχειρήσεις χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (FATF, 2012). Η στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας επικεντρώθηκε ιδιαίτερα σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, που ήταν ύποπτες για διοχέτευση κεφαλαίων από τις Ηνωμένες Πολιτείες σε τρομοκρατικές οργανώσεις στο εξωτερικό. Ωστόσο, αν και τα κεφάλαια ορισμένων φιλανθρωπικών οργανώσεων πάγωσαν μετά την 11η Σεπτεμβρίου, η πλειονότητα αυτών των υποθέσεων δεν οδήγησε πουθενά. «Στη συντριπτική πλειονότητα αυτών των υποθέσεων οι κατηγορίες για υποστήριξη της τρομοκρατίας είτε αποσύρθηκαν είτε η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν μπόρεσε να αποδείξει οποιαδήποτε σχέση με τρομοκρατικές δραστηριότητες.» (Ryder, 2007).

3.7. Πρόσφατες εξελίξεις στην Ευρώπη

Για να επιστρέψουμε στον εντοπισμό της εξέλιξης στην Ευρώπη, η δεύτερη και η τρίτη οδηγία για το ξέπλυμα χρήματος βοηθήθηκαν πολύ από τις διατάξεις του Νόμου Patriot Act. Η δεύτερη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είχε ψηφιστεί τον Δεκέμβριο του 2001 σχετικά με το κύμα προσπαθειών κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με επικεφαλής τις Ηνωμένες Πολιτείες (Ryder, 2007q Mezzana and Krlic, 2013; Ronellenfitsch, 2007). Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις για αυτήν την οδηγία είχαν ξεκινήσει το 1999 και το κείμενο δεν είχε ακόμη επικαιροποιηθεί ώστε να αντικατοπτρίζει τις ραγδαίες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα διεθνώς σε αυτόν τον τομέα από τις 11 Σεπτεμβρίου 2001. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υπέβαλε νέα πρόταση για τρίτη οδηγία το 2004, επικαιροποιώντας και πάλι και ενισχύοντας τους τότε σχετικά νέους κανόνες. Η πρόταση για την τρίτη οδηγία (Directive 2005/60/EC) ενεργοποιήθηκε από τις συστάσεις της

FATF, οι οποίες αναθεωρήθηκαν το 2003 για να αντικατοπτρίζουν τις νεότερες εξελίξεις στο ξέπλυμα χρήματος, και στις οποίες προστέθηκαν οι ειδικές συστάσεις για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Παραδόξως, οι διαπραγματεύσεις για αυτήν την τρίτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες πήγαν πολύ ομαλά σε σύγκριση με εκείνη της δεύτερης (Mitsilegas and Gilmore, 2007), αν και το πλαίσιο έγινε και πάλι αυστηρότερο και το κείμενο τριπλασιάστηκε σε μέγεθος.

Η μεγαλύτερη αλλαγή που εισάγεται στην τρίτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι φυσικά η προσθήκη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ως τα δύο εγκλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με τα μέτρα της οδηγίας. Ωστόσο, το πλαίσιο ενημερώθηκε και σε άλλους τομείς, ιδίως όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια πελατών. Η τρίτη οδηγία περιλαμβάνει μια προσέγγιση ευαίσθητη στον κίνδυνο, με ισχύοντα απλοποιημένα και ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας για τον πελάτη ανάλογα με τον κίνδυνο που μπορεί να εγκυμονεί κάθε συναλλαγή (Glos, Hildner and Glasow, 2017). Οι ανώνυμοι λογαριασμοί και τα βιβλιάρια είχαν ρητά απαγορευθεί. Επιπλέον, οι διατάξεις σχετικά με τα καθήκοντα αναφοράς έχουν υποστεί σημαντική αλλαγή σε σύγκριση με τη δεύτερη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με τη ρητή συμπερίληψη των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών στο κείμενο και ένα τμήμα που αποτυπώνει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών (FIU). Σε αυτές τις διατάξεις, οι ΜΧΠ έχουν ευρείες εξουσίες με λίγα όρια, ιδίως χωρίς περιορισμούς λόγω προστασίας δεδομένων και διασφαλίσεων απορρήτου. Η προστασία των επαγγελματιών νομικών και οι προηγούμενες εξαιρέσεις έχουν καταρριφθεί σε μεγάλο βαθμό (Mitsilegas and Gilmore, 2007).

Εκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης δραστηριοποιήθηκε επίσης στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Τα μέτρα που περιέχονται στον Patriot Act, που απαιτούνται από τη FATF και κωδικοποιούνται στην Οδηγία είχαν επίσης αντίκτυπο στην υπόλοιπη ευρωπαϊκή ήπειρο, εκτός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2005, η Σύμβαση 198 για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και τη δήμευση των εσόδων από έγκλημα και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (C198) (CETS No.198, 2005) εγκρίθηκε υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Σύμβαση έχει πλέον υπογραφεί από 40 χώρες και οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και έχει

επικυρωθεί από 29 χώρες, εκ των οποίων 11 χώρες δεν είναι κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Σύμβαση 198 έχει τεράστια πρακτική σημασία ως διεθνές μέσο (COM (2016) 50 final). Ωστόσο, οι νομικές διατάξεις που περιγράφονται στη Σύμβαση έκτοτε έχουν επισκιαστεί σε επίπεδο ΕΕ, καθώς τα μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτό το μέσο υπολείπονται ως προς το πεδίο και τη λεπτομέρεια των απαιτήσεων της FATF και μάλιστα της τέταρτης και προτεινόμενης πέμπτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (COM (2016) 50 final).

Η Σύμβαση, ωστόσο, χρησιμεύει ως επέκταση του πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εκτός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς μια πανευρωπαϊκή προσέγγιση, φέρνοντας τα 11 μη ευρωπαϊκά κράτη μέλη που επικυρώνουν τη σύμβαση σε στενότερη συνεργασία με τους εταίρους τους η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενώ δεν χρειάζεται να επαναληφθεί εδώ το περιεχόμενο των μέτρων της Σύμβασης, πρέπει να επισημανθεί ένα εντυπωσιακό στοιχείο, το γεγονός ότι το C198 παραλείπει να παραπέμπει στην ΕΣΔΑ. Η Σύμβαση απαιτεί ότι όταν κοινοποιούνται πληροφορίες μεταξύ των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, η αποδέκτης ΜΧΠ δεν πρέπει να αποκαλύπτει περαιτέρω πληροφορίες που έλαβε (άρθρο 46 παράγραφος 10 του C198) και ότι οι κοινές πληροφορίες θα προστατεύονται από το πρότυπο που εφαρμόζεται στην αιτούσα ΜΧΠ σύμφωνα με το εθνικό νόμο (άρθρο 46 παράγραφος 11 του C198). Ωστόσο, η Σύμβαση παραλείπει να απαιτήσει ότι όλη η επεξεργασία δεδομένων σύμφωνα με τα μέτρα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που περιέχονται στη Σύμβαση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ και του C108. (Korff, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^Ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σήμερα, οι υπεράκτιες εταιρείες και οι φορολογικοί παράδεισοι παραμένουν στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας οικονομίας. Όλο και περισσότερες υπεράκτιες εταιρείες ιδρύονται επειδή μπορούν να ενσωματωθούν άμεσα και με σχετικά χαμηλό κόστος δημιουργίας και συντήρησης, ενώ προσφέρουν σημαντικά οφέλη στους ιδιοκτήτες τους, επιτρέποντάς τους να αποφεύγουν τους φόρους, διατηρούν το απόρρητο και προστατεύουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Φυσικά, το φαινόμενο αυτό επικρίθηκε από χώρες με αυστηρή φορολογία, επειδή θεώρησαν ότι υπονόμει τη φορολογική τους βάση, και σε αυτή τη λογική κατηγόρησαν χώρες φορολογικούς παραδείσους ότι συμβάλλουν σε παράνομες δραστηριότητες όπως η φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα χρήματος. Έχει αποδειχθεί ότι φορολογικοί παράδεισοι δεν συμβάλλουν σημαντικά περισσότερο σε παράνομες δραστηριότητες από άλλες χώρες. Το πιο σημαντικό είναι ότι οι υπηρεσίες είναι διαθέσιμες τόσο σε μεγάλους επενδυτές όσο και σε άτομα με περιορισμένα κεφάλαια που θέλουν να μεταφέρουν τα χρήματά τους σε φθηνότερες αγορές, για να αποφύγουν υπερβολικές φορολογικές επιβαρύνσεις.

Ένα από τα πιο θεμελιώδη προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία λόγω του φαινομένου των υπεράκτιων εταιρειών και των φορολογικών παραδείσων είναι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, μια παράνομη δραστηριότητα που χρησιμοποιείται από διάφορους εγκληματίες για τη νόμιμη απόκτηση παράνομων κερδών. Ακριβώς επειδή αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, οι χώρες θα πρέπει να συνεργαστούν με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να λάβουν μέτρα για τον περιορισμό τέτοιων δραστηριοτήτων, προκειμένου να αποφευχθεί η αρνητική στάση απέναντι στις υπεράκτιες εταιρείες.

Γενικά, η φοροδιαφυγή και η χρήση τριγωνικών συναλλαγών είναι κοινά μεταξύ επιχειρήσεων που συνδέονται με υπεράκτια κέντρα. Μια υπεράκτια εταιρεία μπορεί να δημιουργηθεί γρήγορα και με μικρό κόστος, παρέχοντας πολλά πλεονεκτήματα στο άτομο ή στην εταιρεία που βρίσκεται πίσω από αυτήν. Οι πρακτικές χειραγώγησης των κερδών έχουν επίσης αποτελέσει αντικείμενο διεθνών μελετών για τον εντοπισμό των απαραίτητων αλλαγών και βελτιώσεων στο γενικό νομικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της έγκυρης και αποτελεσματικής δίκαιης πληροφόρησης των πιστωτών και των επενδυτών και ως εκ τούτου

την εύρυθμη λειτουργία των κεφαλαιαγορών και τη διασφάλιση της εξομάλυνσης της κατάρρευσης του οικονομικού συστήματος το οποίο βρίσκεται σε κρίση.

Προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα φοροδιαφυγής και να καταπολεμηθούν οι παράνομες δραστηριότητες ιδρύθηκε η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF). Είναι ο παγκόσμιος επιτηρητής για το ξέπλυμα χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Το διακυβερνητικό όργανο θέτει διεθνή πρότυπα που στοχεύουν στην πρόληψη αυτών των παράνομων δραστηριοτήτων και της βλάβης που προκαλούν στην κοινωνία. Ως φορέας χάραξης πολιτικής, η FATF εργάζεται για να δημιουργήσει την απαραίτητη πολιτική βούληση για την πραγματοποίηση εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών μεταρρυθμίσεων σε αυτούς τους τομείς.

Με περισσότερες από 200 χώρες και δικαιοδοσίες που έχουν δεσμευτεί να τις εφαρμόσουν. Η FATF έχει αναπτύξει τις Συστάσεις της FATF ή Πρότυπα της FATF, που διασφαλίζουν μια συντονισμένη παγκόσμια απάντηση για την πρόληψη του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και της τρομοκρατίας. Βοηθούν τις αρχές να κυνηγήσουν τα χρήματα των εγκληματιών που διακινούνται παράνομα ναρκωτικά, εμπορία ανθρώπων και άλλα εγκλήματα. Η FATF εργάζεται επίσης για να σταματήσει τη χρηματοδότηση για όπλα μαζικής καταστροφής.

Η FATF επανεξετάζει τις τεχνικές ξέπλυματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ενισχύει συνεχώς τα πρότυπά της για την αντιμετώπιση νέων κινδύνων, όπως η ρύθμιση των εικονικών περιουσιακών στοιχείων, τα οποία εξαπλώθηκαν καθώς τα κρυπτονομίσματα αποκτούν δημοτικότητα. Η FATF παρακολουθεί τις χώρες για να διασφαλίσει ότι εφαρμόζουν πλήρως και αποτελεσματικά τα Πρότυπα της FATF και υποχρεώνει τις χώρες που δεν συμμορφώνονται.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aalbers, M. (2017). Financial geography I: Geographies of tax. *Progress in Human Geography*, 42(6), pp.916-927.
- Act of 1978 . The Right to Financial Privacy (12 U.S.C. ch. 35, § 3401 et seq.), commonly referred to as RFPA or Financial Privacy Act. Διαθέσιμο στο: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/12/chapter-35>
- Al-Jumaili, D. (2008). Stationen im Kampf gegen die Terrorismusfinanzierung. New York – Brüssel – Berlin. In *Neue Juristische Online-Zeitschrift (NJOZ)*, pp. 188-211.
- Alstadsæter, A., Johannesen, N. and Zucman, G. (2018). Who owns the wealth in tax havens? Macro evidence and implications for global inequality. *Journal of Public Economics*, 162, pp.89-100.
- Arzt, G. (1990). *Geldwäscherei – Eine neue Masche zwischen Hehlerei, Strafvereitelung und Begünstigung*. *Neue Zeitschrift für Strafrecht (NStZ)*, p 1-6.
- BCS Europe (2022). Offshore zones – the list and comparison of offshore zones of the world [online], Διαθέσιμο στο: Available at: <http://www.bcs-offshore.com/rating.html> (2017)
- Beckschäfer, S. (2017). Gesetzgeberische Reaktion auf die „Panama-Papers“. In *Zeitschrift für Rechtspolitik (ZRP)*, pp. 41-43
- BMF (2004). *Bundesministerium der Finanzen, Der Missbrauch des Finanzsystems durch, «Underground Banking»– Bestandsaufnahme und Gegenmaßnahmen*. Monatsbericht p. 10.
- Böszörmenyi, J. and Schweighofer, E. (2015). A review of tools to comply with the Fourth EU anti-money laundering directive. *International Review Of Law, Computers & Amp; Technology*, 29(1), pp. 63-77. doi: 10.1080/13600869.2015.1016276
- Buckley, P., Sutherland, D., Voss, H. and El-Gohari, A. (2013). The economic geography of offshore incorporation in tax havens and offshore financial centres: the case of Chinese MNEs. *Journal of Economic Geography*, 15(1), pp.103-128.
- Bülow, K. (2013). Haftung der Europäischen Union nach Art. 340 Abs. 2 AEUV am Beispiel der rechtswidrigen Listung eines Terrorverdächtigen. In *Europarecht (EuR)*, pp. 609-619

- Bures, O. (2014). Ten Years of EU's Fight against Terrorist Financing: A Critical Assessment. *Intelligence And National Security*, 30(2-3), pp. 207-233. doi: 10.1080/02684527.2014.988443
- CETS No.198 (2005). Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism, Warsaw, 16 May 2005, CETS No.198, Entered into Force on 1 May 2008.
- CJEU Case T-341/07, Jose Maria Sison v Council of the European Union [2011].
- CJEU Case T-47/03, Jose Maria Sison v Council of the European Union [2007]
- Cobham, A. and Janský, P. (2018). Global distribution of revenue loss from corporate tax avoidance: re-estimation and country results. *Journal of International Development*, 30(2), pp.206-232.
- COM (2016) 450: Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing and amending Directive 2009/101/EC
- Council Directive 91/308/EEC of 10 June 1991 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering, OJ L 166, 28.6.1991,
- De Goede, M. (2008). The Politics of Preemption and the War on Terror in Europe. *European Journal of International Relations (EJIR)*, 14(1), pp161-185.
- De Goede, M. (2011). Blacklisting and the ban: Contesting targeted sanctions in Europe. *Security Dialogue*, 42(6), pp. 499–515. <http://www.jstor.org/stable/26301775>
- Department of Inland Revenue. "ABOUT DIR. Διαθέσιμο στο: <https://inlandrevenue.finance.gov.bs/about-dir/>
- Directive 2001/97/EC of the European Parliament and of the Council of 4 December 2001 amending Council Directive 91/308/EEC on prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering - Commission Declaration, OJ L 344, 28.12.2001, p. 76–82

- Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing (Text with EEA relevance), OJ L 309, 25.11.2005, p. 15–36.
- Dittrich, K. and Trinkaus, M. (1998). *Die gesetzlichen Regelungen der Geldwäsche und ihre Reform – eine Praxisanalyse*. In *Deutsches Steuerrecht (DStR)*, pp. 342-347
- FATF Hawala (2013). The Role of Hawala and other similar Service Providers in Money Laundering and Terrorist Financing. FATF Report, October.
- FATF virtual currencies (2014). Key Definitions and Potential AML/CFT risks. FATF Report, June.
- FATF (2012). International standards on combating money laundering and the financing of terrorism and proliferation: the FATF Recommendations, February.
- FATF, Money or Value Transfer Services (2016). Guidance for a Risk-based Approach, February.
- Fichtner, J. and Hennig, B. D. (2013). Offshore Financial Centres. *Political Insight*, 4(3), pp.38-38.
- Gheorghe, C. (2010). Offshore Companies. The International Conference on Economics and Administration, Faculty of Business and Administration University of Bucharest, Romania *ICEA – FAA Bucharest*, 4-5th June.
- Glos, A., Hildner, A. and Glasow, F. (2017). Der Regierungsentwurf zur Umsetzung der Vierten EU-Geldwäscherichtlinie – Ausweitung der geldwäscherechtlichen Pflichten außerhalb des Finanzsektors. In *Corporate Compliance Zeitschrift (CCZ)*, pp. 83-89.
- Golden, T. W., Skalak, S., Clayton, M. and Pill, J. (2011). *A Guide to Forensic Accounting Investigation*. Second Edition, Wiley, New Jersey.
- Gordon, R. K., and Morriss, A.P. (2014). Moving Money: International Financial Flows, Taxes, & Money Laundering. *International Economic Law eJournal*. 37 *Hastings Int'l & Comp. L. Rev.* 1
- Gouvin, E. J. (2003). Bringing Out the Big Guns: The USA PATRIOT Act, Money Laundering, and the War on Terrorism. *Baylor Law Review* 55(3): pp. 955-990

- Gouvin, E. (2005). Are There Any Checks and Balances on the Government's Power to Check Our Balances? The Fate of Financial Privacy in the War on Terror. *Temple Political and Civil Rights Law Review*, 14, pp. 517-541.
- Grzywacz J. (2011). Raje podatkowe oraz Internet w procesie prania brudnych pieniędzy, Rozdział II in Pranie pieniędzy, Metody, Raje podatkowe, Zwalczenie, p. 55, Oficyna wydawnicza, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warsaw
- Haberly, D. and Wójcik, D. (2014a). Tax havens and the production of offshore FDI: an empirical analysis. *Journal of Economic Geography*, 15(1), pp.75-101.
- Haberly, D. and Wójcik, D. (2014b). Regional Blocks and Imperial Legacies: Mapping the Global Offshore FDI Network. *Economic Geography*, 91(3), pp.251-280.
- Hetzer, W. (2002). *Geldwäsche und Terrorismus*. In Zeitschrift für Rechtspolitik (ZRP), pp. 407-413.
- Hingst, K.-M. and Lösing, C. (2012). Zur Erlaubnispflichtigkeit von Finanztransfersgeschäften nach dem Zahlungsdiensteaufsichtsgesetz: Hohe Anforderungen an die Betreiber von Internetplattformen mit Bezahlsystemen – zugleich Anmerkung zum Urteil des LG Köln vom 29. 9. 2011 – 81 O91/11 (in diesem Heft, S. 348ff.). In Zeitschrift für Bank- und Kapitalmarktrecht (BKR), pp. 334-338.
- Hülse, R. (2008). Even clubs can't do without legitimacy: Why the anti-money laundering blacklist was suspended. *Regulation & Governance*, 2(4), pp. 459-479. doi: 10.1111/j.1748-5991.2008.00046.x
- International Wealth (2020). The cost of opening an offshore company in 2020. Διαθέσιμο στο: <https://internationalwealth.info/en/offshore-companies/the-cost-of-opening-an-offshore-company-in-2020/>
- International Wealth (2022). Offshore Islands, Countries, Territories, and Lists 2022. Διαθέσιμο στο: <https://internationalwealth.info/en/offshores/offshore-islands-countries-territories-and-lists/>
- Janský, P. and Prats, A. (2015). International Profit-Shifting out of Developing Countries and the Role of Tax Havens. *Development Policy Review*, 33(3), pp.271-292.
- Jones, C., Temouri, Y. and Cobham, A. (2018). Tax haven networks and the role of the Big 4 accountancy firms. *Journal of World Business*, 53(2), pp.177-193.

- Jong, S. (2014). Systematic government access to private-sector data in the Republic of Korea. *International Data Privacy Law*, 4(1), pp. 21-29. doi: 10.1093/idpl/ipt030
- Kaiser, C. (2018). *Privacy and Identity Issues in Financial Transactions: The proportionality of the European anti-money laundering legislation*. University of Groninge
- Korff, D. (2014). *The rule of law on the Internet and in the wider digital world*. Issue paper published by the Council of Europe Commissioner for Human Rights, December.
- KPMG (2021). *Corporate Tax Rates Table*. Διαθέσιμο στο: <https://home.kpmg/xx/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online/corporate-tax-rates-table.html>
- Lavalle, R. (2000). The International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism. In *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (ZaöRV)*, pp. 491-510.
- Lénártová, G. (2020). The Economic and Social Consequences of Tax Havens in the World. *SHS Web of Conferences*, 83, p.01041.
- Lennon, G. and Walker, C. (2009). *Hot money in a cold climate*. In *UK Public Law*, Jan, 37-42.
- Leslie, D. (2014). *Legal principles for combatting cyberlaundering*. Cham: Springer.
- Liszt, F. von., 1898. *Das Völkerrecht: Systematisch Dargestellt*. Berlin.
- Magrani, B. (2014). Systematic Government access to private-sector data in Brazil. *International Data Privacy Law*, 4(1), pp. 30-38. doi: 10.1093/idpl/ipt033
- Maslak, O., Grishko, N., Hlazunova, O. and Vorobiova, K. (2017). The offshorization of economy: the present realities. *SHS Web of Conferences*, 39, p.01019.
- Meinzer, M. (2017). Automatic Exchange of Information as the New Global Standard: The End of (Offshore Tax Evasion) History?. *SSRN Electronic Journal*. doi: 10.2139/ssrn.2924650
- Mengle, R. and Muhlbaum, D. (2022). The 10 Most Tax-Friendly States for Middle-Class Families [online] Διαθέσιμο στο: <<https://www.kiplinger.com/taxes/state-tax/601612/most-tax-friendly-states-for-middle-class-families-2021>> [Πρόσβαση 18 Ιουνίου 2022].

- Mezzana, D and Krlic M. (2013). The current context of surveillance: An overview of some emerging phenomena and policies, *European Journal of Law and Technology*, 4(2)
- Mitsilegas, V. and Gilmore, B. (2007). The EU legislative framework against money laundering and terrorist finance: a critical analysis in the light of evolving global standards. *In International Comparative Law Quarterly (ICLQ)*, pp. 118-140
- Nebus, J. (2019). Will tax reforms alone solve the tax avoidance and tax haven problems?. *Journal of International Business Policy*, 2(3), pp.258-271.
- Oxfam International (2019). *EU's tax havens blacklist 'more like a whitewash' | Oxfam International*. [online] Available at: <<https://www.oxfam.org/en/press-releases/eus-tax-havens-blacklist-more-whitewash>>.
- Palan, R. and Duncan, W. (2014). Herding Cats and Taming Tax Havens: The US Strategy of 'Not In My Backyard. *Global Policy*, 5(3), pp. 334-343.
- Palan, R. (2009). *History of tax havens*. [online] History & Policy. Διαθέσιμο στο: <<https://www.historyandpolicy.org/policy-papers/papers/history-of-tax-havens>> [Πρόσβαση 18 Ιουνίου 2022].
- Palan, R., Murphy, R., and Chavagneux, C. (2010). *Tax havens: How globalization really works*. Ithaca: Cornell University Press.
- Paraschiv C. (2013). Offshore Companies. Conference: The International Conference on Economics and Administration, Faculty of Business and Administration University of Bucharest, Romania At: Bucharest.
- Prem, S. (2003). The role of offshore financial centres in globalization. *Accounting Forum*. 27, 4. Διαθέσιμο στο: <http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/WP03-02.pdf>
- Przygoda, M. (2022). Tax Havens as an Inseparable Element of Regional and Global Economy. *International Journal of Operations Management*, 2(2), pp.34-44.
- Razavy, M., and Haggerty, K. (2009). Hawala Under Scrutiny: Documentation, Surveillance and Trust. *International Political Sociology*, 3(2), 139-155. doi: 10.1111/j.1749-5687.2009.00068.x

- Recommendation No. R(80)10 of the Committee of Ministers to Member States on Measures against the Transfer and the Safekeeping of Funds of Criminal Origin. Adopted by the Committee of Ministers on 20 June 1980 at the 321st meeting of the Ministers' Deputies
- Ronellenfitsch, M. (2007). Datenschutzrechtliche Schranken bei der Terrorismusbekämpfung. In *Datenschutz und Datensicherheit (DuD)* 8, pp. 561-570.
- Ryder, N. (2007). A false sense of security? An analysis of legislative approaches towards the prevention of terrorist finance in the United States and the United Kingdom. *Journal of Business Law*, Nov, pp. 821 – 850
- Schmidt, C. and Ruckes, A. (2017). Das Steuerumgehungsbekämpfungsgesetz – Hintergrund, Inhalte und Praxisaspekte. In *Internationales Steuerrecht (IStR)* 2017, pp. 473-479.
- Schwartz, B. (1968). The Social Psychology of Privacy. *American Journal of Sociology*, 73(6), pp. 741-752
- Shields, P. (2005). The 'information revolution', financial globalisation, state power and money-laundering. *Journal Of International Communication*, 11(1), pp. 15-39. doi: 10.1080/13216597.2005.9751981
- Sigler, T., Martinus, K., Iacopini, I. and Derudder, B. (2019). The role of tax havens and offshore financial centres in shaping corporate geographies: an industry sector perspective. *Regional Studies*, 54(5), pp.621-633.
- Silvestri, V. (2005). Wie sich die Schweiz gegen Geldwäscherei schützt und was die Schweiz im Speziellen gegen die Finanzierung des Terrorismus macht. In Foertsch, Volker and Lange, Klaus, *Islamischer Terrorismus – Bestandsaufnahme und Bekämpfungsmöglichkeiten*. Hans Seidel Stiftung, München, pp. 164-171
- Sorel, J.-M. (2003). Some questions about the definition of terrorism and the fight against its financing. In *European Journal of International Law*, 14(2), pp. 365-378
- Sotiriadis, G. and Heimerdinger, D. (2009). *Die Umsetzung der 3. EG-Geldwäscherichtlinie und ihre Bedeutung für die Finanzwirtschaft*. In *Zeitschrift für Bank- und Kapitalmarktrecht (BKR)*, pp. 234-241.
- Strafgesetzbuch, StGB (2017). Strafgesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 13.11.1998 (BGBl. I S. 3322), zuletzt geändert durch Gesetz vom 11.06.2017 (BGBl. I S. 1612) m.W.v. 01.07.2017

- The Financial Recordkeeping and Reporting of Currency and Foreign Transactions Act of 1970 (31 U.S.C. 5311 et seq.), commonly referred to as Bank Secrecy Act.
- Tørsløv, T. R., Wier, L. S., and Zucman, G. (2018). *The missing profits of nations* (Working Paper No. 24701). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research (NBER).
- Tytko, A., Sukhan, I. and Koshchynets, M. (2019). Offshore territories: positive and negative impacts on the global economy. *Baltic Journal of Economic Studies*, 4(5), p.352.
- U.S. 435 (1976) Supreme Court of the United States, decision of April 21, United States v. Miller, 425, pp. 441-443
- Unger, B. (2017). Offshore Activities and Money Laundering: Recent Findings and Challenges. Διαθέσιμο στο: <http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference> (πρόσβαση στις 12 Ιουνίου 2022).
- United Nations (1999). International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, Adopted by the General Assembly of the United Nations in resolution 54/109 of 9 December 1999, UN Treaty Series 2178, 197
- USA PATRIOT ACT (2001). The Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT ACT) Act of 2001 (Pub. L. No. 107-56, 115 Stat. 272 (2001), codified as amended in different sections of 12, 15, 18, and 31 U.S.C.), commonly referred to as (USA) Patriot Act
- van Koningsveld, T. J. (2015). *De offshore wereld ontmaskerd: Een studie naar aard en omvang van het misbruik maken van offshore vennootschappen door Nederlandse (rechts) personen*. 2015. (The offshore world disguised).
- Walter, V. (2009). Prosecuting money launderers: does the prosecution have to prove the predicate offence? In *Criminal Law Review*, 8, pp. 571-575
- Weichenrieder, A. and Xu, F. (2018). Are tax havens good? Implications of the crackdown on secrecy. *Journal of Economics*, 127(2), pp.147-160.
- Weigell, J. and Görlich, M. (2016). (Selbst-)Geldwäsche: Strafbarkeitsrisiko für steuerliche Berater? In *Deutsches Steuerrecht (DStR)*, 2178.

Winer, J., and Roule, T. (2002). Fighting Terrorist Finance. *Survival*, 44(3), pp. 87-104. doi: 10.1080/00396330212331343442

Wójcik, D. (2013). Where governance fails: Advanced business services and the offshore world. *Progress in Human Geography*, 37(3), 330–347.

Zentes, U. and Wybitul, T. (2011). *Interne Sicherungsmaßnahmen und datenschutzrechtliche Grenzen bei Kreditinstituten sowie bei anderen Instituten des Finanzwesens – Neue Anforderungen zur Verhinderung von Geldwäsche, Terrorismusfinanzierung und sonstigen strafbaren Handlungen*. In Corporate Compliance Zeitschrift (CCZ), pp. 90-95.

Zentes, U. and Wybitul, T. (2011). *Interne Sicherungsmaßnahmen und datenschutzrechtliche Grenzen bei Kreditinstituten sowie bei anderen Instituten des Finanzwesens – Neue Anforderungen zur Verhinderung von Geldwäsche, Terrorismusfinanzierung und sonstigen strafbaren Handlungen*. In Corporate Compliance Zeitschrift (CCZ), pp. 90-95.

Σύσταση με αριθμό R (80) 16 της Επιτροπής των Υπουργών των Κρατών Μελών.

Tracfin annual report (2015). Unit for intelligence processing and action against illicit financial networks, Annual Report 2015. Διαθέσιμο στο: <https://www.economie.gouv.fr/files/ra-ang-tracfin-2015.pdf>